

Yashil Sahifalar

USHBU KITOBDA KO'RSATILGAN DORILARNING ISHLATILISHI, MIQDORI(DOZALARI) VA ULAR XUSUSIDA KO'RILADIGAN EHTIYOT CHORALAR

Kerakli dorini topish bo'yicha eslatma:

Ushbu kitobda berilgan dorilar ularning ishlatilishiga qarab qismlarga ajratilgandir. Masalan, qurtlardan kelib chiqadigan kasalliklarga qarshi ishlatiladigan dorilar QURTLAR nomi ostida berilgan.

Agar siz dori haqida ma'lumot olmoqchi bo'lsangiz, 607-betning boshida berilgan DORILAR RO'YXATIdan ushbu dorini toping yoki uni 618-betda berilgan DORILAR KO'RSATKICHIdan izlang. Dorining nomini topganingizdan so'ng ko'rsatilgan betga qarang. Ushbu kitobga kiritilgan dorilar O'zbekistonda bor! (biz hali uchratmagan ba'zi dorilar *yulduzcha bilan belgilangan).

Ushbu kitobga kiritilgan dorilar O'zbekistonda bor. Bu dorilarni O'zbekistonning dorixonalaridan topish yoki „1998 yil O'zbekiston Respublikasida ishlatilishi va sotilishiga ruxsat berilgan dorilar ro'yxati“dan ko'rish mumkin. Ba'zi dorilarning nomlari esa M.D.Mashkovskiyning „Lekarstvennie sredstva“(1998) kitobidan olingan. Boshqa davlatlarning dorilari o'zbek tiliga o'girilganligi sababli ularning yozilishidagi farqlariga e'tibor bering. Dorixona xodimi bilan sizga kerakli dorilar haqida gaplashing. Odatda siz ularni buyurtma berib qo'yish yo'li bilan ham topishingiz mumkin.

Ko'pgina odamlar dorilarning nomi va firma tomonidan berilgan maxsus nomlarini bilmaganliklari sababli ularni topishga qiynaladilar. Har bir dorining bitta umumiy nomi bo'ladi, lekin ular turli firma nomlari bilan sotilishi mumkin. Bu ancha chalkashlik tug'dirishi mumkin, lekin siz dorining umumiy nomini bilib olsangiz, dorini topish ancha osonlashadi va ba'zan pulingiz ham tejaladi!

Ushbu kitobda umumiy nomlar birinchi berilib, ulardan so'ng qavs ichida ularning firma tomonidan qo'yilgan nomlari ko'rsatilgan. Masalan: sizga zamburuqqa qarshi Klotrimidazol nomli dori kerak bo'lib qoldi: U quyidagicha yozilgan:

Dorining umumiy nomi	Sotilish yoki firma tomonidan berilgan maxsus nomi
Klotrimidazol	Kanesten, Lotrimin, Yenamazol

Uning umumiy nomi Klotrimidazol yoki firma tomonidan berilgan Kanestan, Lotrimin, Yenamazol yoki boshqa nomlar bilan ham sotilishi mumkin. Lekin **bularning barchasi birxil doridir**. Dori olgani ketayotganingizda dorilar nomlarining ro'yxatini olish esingizdan chiqmasin. Siz hatto ushbu kitobni olib borishingiz ham mumkin. Ko'pincha dorining umumiy nomi dorining qutisi yoki quti ichidagi yo'l-yo'riqda yozilgan bo'ladi.

Biz kitobga ko'p uchraydigan firma nomlarini kiritishga harakat qildik; lekin yangi dorilar ko'payib borayotgani sababli, yangi dorini siz uning umumiy nomidan bilib olishingiz mumkin.

Pulni qanday qilib tejash mumkin?

Ko'p dorilar yaxshi qadoqlangan va televideniye orqali reklama qilingan bo'lishi mumkin, ammo ular umumiy yoki firma tomonidan berilgan nom bilan arzonroq sotilayotgan doridan farq qilmasligi mumkin. Masalan: Paratsetamolni Paratsetamol (umumiy yoki kimyoviy nomi), Panadol va Efferalgan (firma yoki sotiladigan nomi) ko'rinishlarida sotib olishimiz mumkin. Ularning narxi, tabletkalarining soni va bitta tabletkadagi dori miqdorini solishtiring va eng arzonini sotib oling.

Miqdorlar (dozalar) haqidagi ma'lumotlar:

KASRLARNING ISHLATILISHI

1 tabletka = 1 butun tabletkadir =

1/2 tabletka = yarim tabletkadir =

1 1/2 tabletka = bir yarim tabletkadir =

1/4 tabletka = butun tabletkaning bir chora-
gidir =

1/8 tabletka = tabletkaning sakkizdan biri, ya'ni,
tabletkaning nimchoragi

**BEMORNING VAZNIGA QARAB DORI MIQDORI(DOZASINI)
ANIQLASH**

Quyidagi betlarda esa dorilarning miqdori odamlarning yoshiga qarab belgilangan. Bolalarga dorilar kattalarnikiga nisbatan ozroq beriladi. Lekin dorining miqdorini kasalning vazniga qarab aniqlash eng oqilona yo'ldir. Bunga oid ma'lumot tarozisi bor odamlar uchun ba'zan qisqacha qilib qavs () ichida berilgan. Masalan:

(100 mg./kg./kuniga)

Bu degani kunda vaznning har kilogrammi uchun 100 mg. dan dori berish kerak, demakdir. Boshqacha aytganda, 24 soat ichida siz kasalning har bir kilogrammiga 100 mg. dan dori berishingiz kerak.

Masalan: Siz revmatik isitmasi bor bolaga aspirin bermoqchisiz, uning og'irligi 35 kg. Aspirin uchun berilgan miqdor kuniga 100 mg./kg. *Ko'paytiring.* 100 mg. X 35kg = 3500 mg.

Bola kuniga 3500 mg. dori ichishi kerak. Bitta aspirin tabletkasida 250 mg. dori bor. 3500 mg. 14ta tabletka degani. Bolaga 3ta tabletkadan 4-5 mahal bering.

Bu turli dorilar miqdorini aniqlashning bitta yo'lidir. Dorilarni o'lchash va ularning miqdorini aniqlash bo'yicha qo'shimcha ma'lumotlar olish uchun 8-bobga qarang.

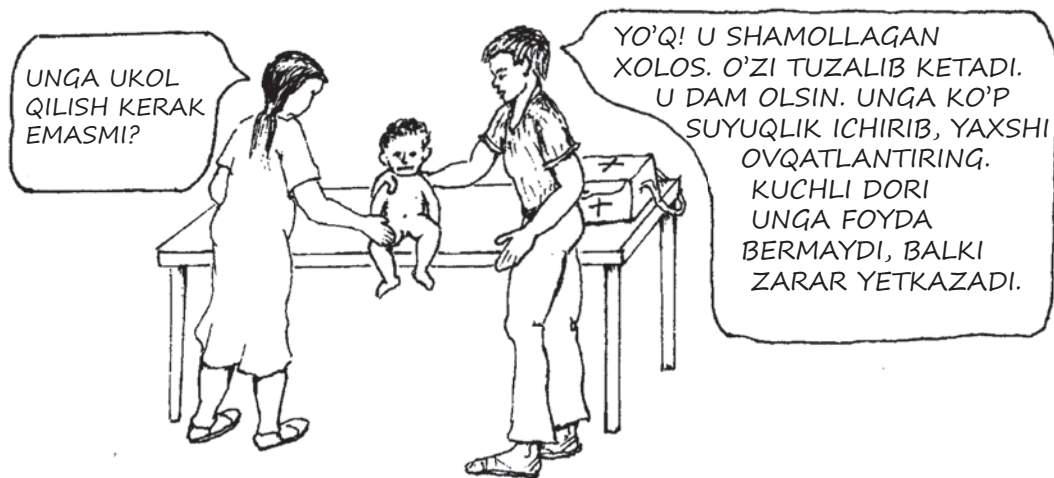
Sog'liqni saqlash dasturi bo'yicha ishlaydiganlar va joylarda ushbu kitobni tarqatuvchilar diqqatiga:

Agar bu kitob qishloqlarda tibbiyot xodimlarini tayyorlash yoki sog'liqni saqlash dasturiga binoan tarqatilsa, dorilarning mahalliy nomi va ularning narxlari haqidagi ma'lumot kitobga qo'shimcha qilib berilishi kerak.

Kitobni tarqatuvchi odamlar berilgan ro'yxatni ko'chirib, kitobni ishlatuvchilarga ushbu ro'yxatdan foydalanishlariga sharoit yaratishlari kerak. Iloji bo'lsa, dorilarning umumiy nomini yoki arzon narxli dori va asboblarni sotib olish mumkin bo'lgan joyni aytib o'ting. ("Uy Aptechkasi uchun dori-darmonlar Sotib Olish", 591-betga qarang.)

Dorilarning Ta'siriga Ko'ra Turlari

Umumiy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Antibiotiklar-bakteriyalarga qarshi dorilar 2. Og'riq, isitma va shishlarga qarshi dorilar 3. Zaharlanishga qarshi dorilar 4. Bezgakka qarshi dorilar 5. Ichkilikbozlik(Alkogolizm)ga qarshi dorilar 6. Qandli diabetga qarshi dorilar
Asab va ruhiy sistema	<ol style="list-style-type: none"> 7. Tushkunlikka (Depressiyaga) qarshi dorilar 8. Tinchlantiruvchilar (Trankvilizatorlar) 9. Bosh og'riqlariga qarshi dorilar 10. Tutqanoqqa (Epilepsiya, quyonchiq, shaytonlashga qarshi) dorilar
teri	<ol style="list-style-type: none"> 11. Teri kasalliklari va kichkina jarohatlar uchun dorilar 12. Moxovga qarshi dorilar 13. Antigistamin-allergiyaga qarshi dorilar (teri, ko'z va quloqqa)
Quloq va Ko'z	<ol style="list-style-type: none"> 14. Quloq va ko'z dorilari
Bo'qoq	<ol style="list-style-type: none"> 15. Bo'qoqning oldini olish va uni davolash
Burun, Og'iz va O'pka	<ol style="list-style-type: none"> 16. Shamollash va yo'tal dorilari 17. Sil kasalligiga qarshi dorilari 18. Astmada ishlatiladigan dorilar
Qon va Yurak	<ol style="list-style-type: none"> 19. Yurak xastaliklariga karshi va qon bosimini nazorat qiluvchi dorilar. 20. Kamqonlikka qarshi dorilar
Oshqozon uchun dorilar	<ol style="list-style-type: none"> 21. To'ymaslikka qarshi dorilar 22. Ko'ngil aynish va qayt qilishga qarshi dorilar 23. Oshqozon qislotasining ko'pligi, zarda bo'lish va oshqozon yaralari 24. Ich ketar va suvsizlanishga qarshi dorilar 25. Og'iz infeksiyon ich ketarga qarshi dorilar (bakterial, lyamblioz, amyobiaz sababli). 26. Ich qotishiga qarshi dorilar 27. Qurtlarga qarshi dorilar 28. Gemorroj (bavosil)ga qarshi dorilar
Jinsiy a'zolar	<ol style="list-style-type: none"> 29. Vaginitga qarshi dorilar 30. Gonoreya (So'zak) va Xlamidiyaga qarshi dorilar: 31. Papillomatozga qarshi dorilar
Homiladorlik	<ol style="list-style-type: none"> 32. Homiladorlikning oldini olish uchun ishlatiladigan kontratseptiv vosi talari. 33. Toksikoz va tug'ruqdan so'ng qon ketishga qarshi dorilar

DORILARDAN QANDAY FOYDALANISHNI BILGANINGIZDAN SO'NG VA FAQAT JUDA ZARUR BO'LGANDAGINA ISHLATING.

IZOH: Ba'zi dorilar birga ishlatilganda salbiy reaksiyalarni keltirib chiqarishi mumkin. Ikki yoki undan ortiq dorilarni bir vaqtda birgalikda qabul qilishdan oldin shifokor bilan maslahatlashing. Har qanday dorini ishlatishdan oldin uni qutisi ichidagi ma'lumotni o'qing.

KASALLIKLAR VA ULARGA QARSHI QO'LLANILADIGAN DORILAR RO'YHATI

Biz bu kitobda rus tilidagi dorilar nomlarini barchaga tanish va aniklash oson bo'lganligi uchun ishlatdik.

Rus tilidagi ba'zi qisqartmalar	O'zbek tilidagi belgilanishi
ED - "edinitsa deystviya" ME- "mejdunarodnaya yedinitsa"	TB - "ta'sir birligi" XB - "xalqaro birligi"

1.ANTIBIOTIKLAR 629-bet

PENITSILLINLAR

Fenoksimetilpenitsillin,
Penitsillin "V"
Prokain Benzilpenitsillin
Benzilpenitsillin-novokain.
Benzilpenitsillin-Benzatin (Bitsillin,
Ekstensillin, Retarpen).
Benzilpenitsillin natriy va kaliy
Ampitsillin Amoksitsillin

MAKROLIDLAR

Eritromitsin
Azitromitsin (Sumamed, Zitromaks)

TETRATSIKLINLAR

Tetratsiklin (Apsiklin)
Doksitsiklin (Vibramitsin)
Levomitsetin (Xloramfenikol)

SULFANILAMIDLAR

Sulfametoksazol + Trimetoprim
(T-iseptol, Ko-Trimoksazol, Bisep-
tol, Groseptol, Baktrim, Berlotsid,
Septra, Primotren, Sinersul, Su-
metrolim) Sulfadimezin
Nitrofurantoin (Furadonin)

AMINOGLIKOZIDLAR

Gentamitsin (Garamitsin)
Tobramitsin (Brulamitsin, Nebsin)
Streptomitsin

SEFALOSPORINLAR

Sefazolin (Kefzol, Ansef, Totatsef,
Sefamezin)
Sefalekssin (Suksil, Ospeksin,
Piassan, Sporideks, Kefleks) Sef-
triakson (Rotsefin, Lendatsin, Ofra-
maks)
Sefotaksim (Klaforan, Sefantral)
Sefiksim (Sefopan)

XINOLONLAR

Norfloksatsin (Gidrotsid, norfloxx,
urospez)
Siprofloksatsin (Sifloxx, Sipro, Sipro-
let, Sefobak, Siteral, Siprokor)
Ofloksatsin (Tarivid)

Nalidiksonat kislota (Negram)

BOSHQA ANTIBIOTIKLAR

Metronidazol (Trixopol, Flagil, Metrogil, Klion, Efloran)

Klindamitsin (Dalotsin S, Klimitsin)

2. OG'RIQ, ISITMA, SHISHLARGA QARSHI DORILAR 649-bet

Aspirin (Atsetilsalitsilat kislota) (Anopirin, ASPRO, Atsilpirin, Kol-farit)

Paratsetamol (Panadol, Efferalgan, Akamol, Atsetofen, Aldolor, Metamol, Proksasan, Teylinol, Atsetominofen)

Ibuprofen (Apifen, Ibusan, Artril, Burana, Dolven, Dolgit, Ibuspel, Nurofen)

Piroksikam (Ruproks)

3. ZAHARLANISHGA QARSHI DORILAR VA ANTITOKSINLAR 652-bet

Emlash: Qoqsholga qarshi emdori

ANTITOKSINLAR

Qoqsholga qarshi Immuno Globulin (odamdan olingan)

Qoqsholga qarshi antitoksin (otdan olingan)

Chayon chaqishiga qarshi ziddi zahar

Ilon chaqishiga qarshi ziddi zahar

ICHILGAN ZAHARLARGA QARSHI

Ipekakuana

Aktivlangan ko'mir ("Ugol aktivirovanniy", Kole-Kompretten)

4. BEZGAKKA QARSHI DORILAR 655-bet

Xloroxin Fosfat (Xingamin, Delagil, Malareks)

Xloroxin sulfat

Xinin sulfat

Xinin digidroxlorgidrid

Xloroxin

Mefloxin* (Lartam)

Fansidar (Pirimetamin Sulfadoksina)

Proguanil (Bigumal)

Primaxin (Avlon)

Tetratsiklin (Reverin)

5. ICHKILIKBOZLIK (ALKOGOLIZM)GA QARSHI 661-bet

Disulfiram (Teturam, Antabus)

6. QANDLI DIABET 661-bet

Insulin ukollari

Xumalog

Aktrapid NM, (Regulyar insulin,

Xumulin R("R"))

Izofan insulin NM

Xumulin lente

Insulin-ultralente

Xumulin-Ultralong

QANDLI DIABETNING II- TURI,

TABLETKA SHAKLIDA

Glipizid (Minidiab, Glibinez, Antidiab)

Glibenklamid (Gliburid,

Dorilar nomida [-] belgisi dorining murakkab nomini bildiradi

[+] belgisi esa dorilar birikmasini bildiradi. [*] O'zbekistonda topilishi qiyin

Maninil, Diabeta)
Tolbutamid (Orabet, Butamid)
Akarboza (Glyukobay)

**7. TUSHKUNLIKKA QARSHI
DORILAR (Antidepressantlar) 663-
bet**

Dala Choy (Trava, Zveroboya, Hip-
erikum) Amitriptilin (Amizol)
Imipramin (Melipramin)
Fluoksetin (Prozak)

**8. TINCHLANTIRUVCHILAR VA
TRANKVILIZATORLAR 665-bet**

Valeriana Damlamasi
Valeriana tindirmasi (nastoykasi-1:5)
Sibazon yoki Diazepam (Relani-
um, Seduksen, Valium, Apourin,
Faustan, Kalmpouz, Trankvin)
Klonazepam (Antelepsin)
Alprazolam (Kassadan, Xeleks,
Ksanaks, Zaneks, Zoldak)
Xlordiazepoksid (Elenium, Librium,
Padepur)
Buspiron (Buspar)

**9. MIGREN VA BOSH
OG'RIQLARGA QARSHI
DORILAR 666-bet**

Ergotamin gidrotartrat
Ergotamin gidrotartrat bilan Kofein
(Kofetamin)
Ibuprofen (Apifen, Ibusan, Artril, Bura-
na, Dolven, Dolgit, Ibuspel, Nurofen)

**MIGRENNING OLDINI OL-
ISH UCHUN ISHLATILADIGAN
DORILAR:**

Beta Blokatorlar:
Propranolol (Obzidan, Anaprilin,
Dideral)
Atenolol (Novaten, Atenozan,

Atenova, Tenolol, Unilok)
Metoprolol (Korvitol, Belok, Lopre-
sor, Vazokardin)
Nadolol (Korgard)
Timolol (Okuril, Okupres, Optimol)
Kalsiy Antogonistlari:
Verapamil (Izoptin, Finoptin, Le-
koptin, Ormil, Falikard)

**10. TUTQANOQQA (Talvasaga)
QARSHI 668-bet (Epilepsiya,
Quyonchiq)**

Fenitoin (Difenin)
Valproat sodium (Atsediprol, Apilep-
sin, Depakin, Depamid, Diprakin,
Dipromal)
Klonazepam (Antelepsin)
Sibazon yoki Diazepam (Relani-
um, Seduksen, Valium, Apourin,
Faustan, Kalmpouz, Trankvin)

**11. TERI MUAMMOLARI VA
JAROHLARI 670- bet**

Dezinfeksiyalovchilar (infeksiyaga
qarshi):
Ko'k Dori - "Zelyonka"
Yod 5 % li eritmasi
Antibiotik mazlar (teri infeksiyalari
uchun)
Gentamitsin (Garamitsin)

Batsitratsin + Neomitsin (Baneotsin)
Neomitsin

Tetratsiklin (Reverin)

Eritromitsin

Levomitsetin (Xloramfenikol, Sintomitsin linimenti, ssitomitsin)

Qichishishga qarshi

Kortikosteriodli mazlar (Gidrokortizon kabi); teri allergiyasi, qichishishga qarshi garmonlar: Gidrokortizon surtma (maz) 1 % li

Triamsinolon Ftorokort, Polkortolon, Triamkort)

Flyuotsinolon atsetonid

(Sinaflan, Flutsinar, Sinalar)

Teri qurishi yoki qizarishiga qarshi

Ruxli(Sink) surtma (maz)

Vazelin

Bo'jamalar (Husnbuzar)

Tetratsiklin (Apsiklin)

Doksitsiklin (Vibramitsin)

Benzoilperoksid geli yoki losyoni

Klindamitsin fosfat kremi yoki suyuqligi (Klimitsin T, Dalatsinss)

Po'panak - Zamburug' - Temir-atkiga qarshi (*teri, jinsiy, tirnoq va soch infeksiyalari*):

Undetsilenat kislota (Mikoseptin mazi)

Oltingugurt va Sirka (Uksus)

Oltingugurt-Salitsilat mazi 2 % li yoki 5 % li, (Sernaya maz)

Selen disulfit* (Selenium sulfid, Sulsenum, Sulsen)

Klotrimazol (Kanesten, Lotrimin, Yenamazol)

Grizeofulvin (Gritsin, Grifulvin, Gefulvin) Nistatin (Nistatinovaya, Mikostatin maz)

Ketokonazol (Ketoral, Nizoral, Ketanil)

Qo'tirga qarshi

Benzil benzonat 20 % li krem

Oltingugurt oddiy mazi va Oltingugurt-Salitsilat mazi 2 % li yoki 5 % li, (Sernaya maz)

Gamma benzen geksaxlorin* (Lindan, Kvel, Gammazan)

Krotamiton*

Bitlarga qarshi

Permetrin (Zebrik, Nittifor) 1 % li

Losyon Piretrin (Piretrin 0.3 % li, Piperonid 3 % li, Rid, Anti-Bit)

Jarohat ustini yopish uchun

(og'riqsizlashtiradigan dori) Lidokain 1 yoki 2 % li

12. MOXOVGA QARSHI DORILAR 675-bet

Dapson (Diafenilsulfon, Avlosulfon)

Rifampin (Rifampitsin, "R"-Sin,

Rimaktan),

Klofazimin*

13. ANTIGISTAMINLAR- ALLERGIYAGA QARSHI DORILAR (TERI, KO'Z, BURUN ALLERGIYALARI) 677-bet

Difengidramin (Dimedrol, Benadril)

Prometazin (Pipolfen, Fenergan, Diprazin)

Terfenadin (Tedin, Lotanaks)

Astemizol (Gistalong, Gismanal,
Stemiz) Dimengidrinat (Dedalon)
Sinnarizin (Sturegon)
Xlorfiniramin*

**14. KO'Z VA QULOQ KASAL-
LIKLARI UCHUN 680-bet**

Gentamitsin tomchisi (Gentagut)
Eritromitsin mazi
Neomitsin tomchilari (Soframitsin)
Sulfatsil-Natriy (Albutsid)
Siprofloksatsin ko'z tomchilari
Siprolet, Siproflet)
3 % li sirka (uksus) + Spirt Sof-
radeks (Neomitsin + Gramitsidin +
Deksametazon

**Chaqaloqlarda ko'z infeksiyasini-
ing oldini olish uchun:**

Kumush Nitrati 1 % li ko'z tomchilari
Eritromitsin 0,5 % li Maz
Tetratsiklin 1 % li Maz

Glaukomaga qarshi dorilar

Timolol 0,25-0,5 % li tomchilar
(Timoptik, Arutimol)
Pilocarpin (Pilocarpina gidroxlorid)
1-4 % li (tomchilar)
Adrenalin 1-2% li (tomchilar)
Atsetazolamid (Diakarb) tabletka

**15. BO'QOQNING OLDINI OLISH
VA DAVOLASH UCHUN 682-bet**

Yodlangan tuz 5 % li
Yod eritmasi
Yod Tabletkalari (Antistrumin, Yodid
100)

**16. SHAMOLLASH VA YO'TALGA
QARSHI 683-bet**

Naftizin (Sanorin) 0,1 % li (burun
bitishiga qarshi tomchilar)
Ksilometazolin 0,1 % li (burun bit-
ishiga qarshi tomchilar) (Galazolin,
Ksimmelin)
Dekstrometorfan (Benikal roshe)

17.SIL DORILARI 685-bet

Izoniazid (Tubazid)
Rifampin (Rifampitsin, "R"-Sin,
Rimaktan)
Pirazinamid (Pirazinamid-500,
Pizid- 500, Pizina)
Etambutol (Ebutol, Kombutol,
Temibutol)
Streptomitsin
Tioatsetazon* (Tibon, Ambatizo-
num, Diazan, Parazon, Tubigal)
Siprofloksatsin (Sifloks, Si-
pro, Siprolet, Sefobak, Siteral,
Siprokoror)
Ofloksatsin (Tarivid)

**18. ASTMAGA QARSHI ISHLATIL-
ADIGAN DORILAR 692-bet**

**A. O'tkir astma - Havo yo'llarini
kengaytiruvchi dorilar:**

Salbutamol (Salbutol, Albutamol, Albuterol, Salamol, Ventolin)

Orsiprenalina sulfat yoki

Metaproterenol Aerozol (Alupent)

Aminofillin (Eufillin)

Epinefrin 0,1% li (Adrenalin)

Ipratropium bromid

Aerozol (Atrovent, Troventol)

B. Astmaning oldini olish uchun nafasga olinadigan aerezollar (Gormonlar).

Beklometazon Aerozol (Bekotid,

Beklat, Beklomet, Aldetsin, Be-

konaz) Flunizolid Aerozol (Ingakort)

19. YURAK XASTALIKLARI-GA VA YUQORI QON BOSIMINI NAZORAT QILADIGAN DORILAR 695-bet

Kaliy + Magniy tabletkalari

(Panangin, Asparkam)

Kaliy xlorid yoki Kaliy atsetat

Qon bosimini pasaytiradigan dorilar

Siydik Haydovchilar (diuretiklar)

Gidroxlortiazid (Gipotiazid,

Digidroxlortiazid, Dixlotiazid)

Spirolakton (Veroshpiron,

Spiriks)

Gidroxlortiazid + Triamteren birikmasi (Triampur kompozitum)

Beta, Blokatorlar Atenolol (Novaten, Atenozan, Atenova, Tenolol, Unilok)

Propranolol (Obzidan, Anaprilin, Dideral)

Metoprolol (Korvitol, Belok, Lopresor, Vazokardin)

Nadolol (Korgard)

Timolol (Okuril, Okupres, Optimol)

Kalsiy Antagonistlari:

Verapamil (Izoptin, Finoptin, Lekoptin, Ormil, Falikard)

Angiotenzinni O'zgartiruvchi Ferment Antagonistlari

Enalapril (Enam, Ednit, Renitek,.

Berlipiril, Enapril)

Kaptopril (Kapoten, Alkadil, Deptopril, Tenziomin, Alkadil)

Lizinopril (Sinopril)

Lozartan (Kozaar)*

Alfa Blokatorlar:

Prazozin (Minipress, Pratsiol, Adverzuten)

Doksazozin (Kardura)

Simpatolitiklar

Rezerpin + Digidralazin (Adelfan)

Rezerpin + Digidralazin + Dixlotiazid (Adelfan-Ezidreks)

Rezerpin 0,1 mg. + Digidralazin 10 mg. +

Gidroxlortiazid 10 mg.

Metildofa (Dopegit, Dopanol, Metildopa)

Rezerpin (Raupazil)
Raunatin

**Markaziy Nerv Sistemasi x - 2
Adrenoretseptorlarni rag'batlan-
tiruvchilar:**

Klonidin (Klofelin, Katapresan,
Gemiton)

**Yurak qisishi (stenokardiya)ni
davolash va yurak infarktining
oldini olish (yurak toj tomirlari
yetishmovchiligi)**

Aspirin yoki Atsetilsalitsilovaya kis-
lota (Anopirin, Aspro, Aspivo, Atse-
fein, Atsilpirin, Kolfarit)

Beta Blokatorlar (yuqoriga qarang)
Nitroglitserin (Sustak, Nitrong, Sus-
tonit, Nitrogranulong)

Nitrosorbit

Vitamin E (a-tokoferol atsetat, AEVIT)

Foli (Folat) kislotasi (Folvit)

"B6" Vitamin (piridoksin)

Vitamin B12- (Sianokobalamin,
Eritsitol-Depo)

20. KAM QONLIK 702-bet

Temir Sulfat tabletkalari:

Ferro-gradument, Tardiferon,
Gemaferprolangatum, Ferropleks,
Feramid, Ferronal, Gino- Tardifer-
on, Xeferol)

Folat kislotasi, Vitamin B12 (Sianoko-
balamin, Eritsitol-Depo)

**21. OVQATGA YOLCHIMASLIK-
DA ICHILADIGAN QO'SHIMCHA
DORILAR 704-bet**

Kichkintoy, Nestle

Rux sulfat

Vitamin A (Retinol)

Polivitaminlar (Multivitaminlar)

Vitamin B6 Piridoksin

Vitamin B12 (Sianokobalamin,
Eritsitol - Depo)

Vitamin K3 (Vikasol)

Vitamin D guruxi: Ergokalsiferol,
Vitamin D2 Xolekalsiferol Vitamin
D3 (Vigantol)

**22. KO'NGIL AYNISHI VA QAYT
QILISH 706-bet**

Imbir o'simligi

Prometazin (Pipolfen, Fenergan,
Diprazin) Metoklopramid (Serukal,
Reglan, Tomid)

Dimengidrinat (Dedalon)

**23. OSHQOZON KISLOTASINING
KO'PLIGI, ZARDA BO'LISH VA
YARALARIGA QARSHI, KORIN
DAM BO'LISHIGA QARSHI 708-
bet**

Oshqozonning dam bo'lishi

Simetikon (Espumizan)

Aktivlangan ko'mir ("Ugol aktiviro-
vanniy", Kole-Kompretten)

**Oshqozon-o'n ikki barmoq ichak
yaralari va zarda bo'lish**

Antatsidlar- Alyuminiy girdoksidi va
magniy gidroksid (Almagel, Alyum-
ag, Gastal, Protab)

Natriy gidrokarbonat: Choy

sodasi, Omeprazol (Omez, Zerotsid, Gazek, Gastrokaps, Omerrol) Famotidin (Gastridin, Gastrozidin) Simitidin (Gistodil, Primamet, Tagamet, Neytronorm, Ulkamet Ranitidin (Raniberl, Ranisan, Gen-Ranitidin, Gistak, Ranigast, Ranital, Rantag, Ulsereks, Zantak, Zoran) Bismut subsitrat (De-Nol, Biskol, Biskolsitrat, Vismut)

Ichakning o'qtin-o'qtin og'rishi:

Yalpiz o'simligi

Belladonna (Bekarbon, Belladonna ekstrakti)

Ditsiklomin + Paratsetamol (Klomin) Xlordiazepoksid + klidinium bromid (Libraks)

24. ICH KETAR (O'TKIR) VA SUV-SIZLANISH: 711-bet

Suvni Tiklovchi Ichimlik (Regidron) Loperamid (Imodium)

25. QONLI ICH KETAR (ICHBURUG', DIZENTERIYA), LYAMBLOZ va AMYOBIAZ 712-bet

ICHBURUG' - QONLI ICH KETAR

(Dizenteriya)ga qarshi dorilar:

Sulfametoksazol+Trimetoprim (T-iseptol 480, Biseptol, Kotrimokzazol, Groseptol, Baktrim, Berlotsid, Septra, Primotren, Sinersul, Sumetrolim)

Nalidiksonat kislota (Negram)

Siprofloksatsin (Sifloks, Sipro, Siprolet, Tifloks, Sefobak, Siteral)

Sefotaksim (Klaforan, Sefantral)

Seftrikson (Rotsefin, Lendatsin, Oframaks)

Amyobiaz va Lyambloz Dorilari

Tinidazol (Tiniba, Fazijin)

Metronidazol (Trixopol, Flagil,

Metrogil, Klion, Efloran)

Furazolidon (Nifolidon, Apzon, Furokson)

26. ICH QOTISHI 715-bet

Sano o'simligi

Magniy tuzi (Sol amarum)

Bisakodil (Dulkolaks)

Mineral yog'

Glitserinli suppozitoriy (shamcha)

27. QURTLAR 717-bet

Mebendazol (Vermoks, Vormnil,

Vormizol, Vormin) Pirantel (Gel-mintoks, Kombantrinum) Piperazina Adipinat Albendazol*

Prazikvantel (Azinoks, Beltrizid)

Niklosamid (Fenasal) Tiabendazol*

28. GEMORROY (BAVOSIL) 721-bet

Gidrokortizon 1 % li Mazi

Gidrokortizon shamchasi
Benzokain (Anestezol shamchasi)
Anestezin mazi 5 % li -10 % li
Novokain shamchasi
Troksevazin 2 % li

29. VAGINITGA QARSHI DORILAR

721-bet

A. PO'PANAK (ZAMBURUG', MOG'OR, KANDIDAMIKOZ)

Oq sirka (uksus)
Klotrimazol (Kanesten, Klotrimazol, Lotrimin, Yenamazol)
Nistatin (Mikostatin maz)
Borat kislota
Flukonazol (Diflyukan)

B. Bakterial vaginit va trixomonoz

Tinidazol (Tiniba, Fazijin)
Metronidazol (Trixopol, Flagil, Metrogil, Klion, Efloran)

30. TANOSIL KASALLIKLARIDA 723-bet

Gonoreya (So'zak)ga qarshi (bit-tasini ishlatib)

Seftriakson (Rotsefin, Lendatsin, Oframaks) Sefiksim (Sefopan)
Ofloksatsin (Tarivid)
Siprofloksatsin (Sifloks, Sipro, Siprolet, Tifloks, Sefobak, Sitalal)

Xlamidiaga qarshi dorilar (bittasini ishlatib)

Tetratsiklin (Reverin)
Doksitsiklin (Vibramitsin)
Eritromitsin (Erik, Ertromsin, Ilozon)
Azitromitsin (Sumamed) 1,0 g faqat bir marotaba ichiladi.

31. PAPILOMATOZDA QO'LLANILADIGAN VOSITALAR: 724-bet

Podofillin (Podofillinum)
Dixlorsirkali (Dixloratsetat) kislota

32. HOMILADORLIK DAN SAQLOVCHI DORILAR: 725-bet

Ichiladigan dorilar:

Masalan: Levonorgestrel + Etilnilestradiol (Rigevidon, Ovidon, Triziston, Mikroginon, Trikvilar va boshqalar)
Prezervativlar: Nirod va boshqalar.

Bachadon ichki spirallari:

Kopper-T va boshqalar.

Ukol qilinadigan kontratseptivlar:

Depo Provera,
Provera Kalpoqchalari (Diafragma)
Kontratseptiv Krem/Ko'pik Kontratseptiv shamchalar
Implantantlar: Norplant

33. TUG'ISHDAN KEYINGI QON

KETISH VA TOKSIKOZ 729-bet

Tugishdan keyingi qon ketish

Metilergometrin (Metergin)

Oksitotsin (Pitotsin)

Homiladorlik toksikozi:

Magniy sulfat 25%li ukollar

34. SHIFOBAXSH O'SIMLIKLARI

730-bet

Yashil Sahifalardagi Dorilar Ko'rsatkichi

Ushbu ko'rsatkich alifbo (alfavit) tartibida joylashtirilgan.

A B V G D E Y O J Z I Y K L M N O P R S T U F X S C H S H E Y U Y A O' Q G' H

A	
	Ambatizonum 691
	Amizol 664, 668
a-tokoferol atsetat 613	Aminoglikozidlar 643
Avlon 660	Aminofillin 693
Avlosulfon 676	Amitriptilin 664, 668
Adverzuten 612	Amoksitsillin 634
Adelfan-Ezidreks 699	Ampitsillin 634
Adelfan 699	Anaprilin 667, 697
Adrenalin 1-2%li Tomchilar 682	Angiotezinni O'zgartiruvchi
Adrenalin 694	Ferment Antigonisti 697
AEVIT 613	Anestezin mazi, 5 %-10 % 721
Azinoks 719	Anestezol shamcha 721
Azitromitsin 636	Anopirin 649
Akamol 650	Antabus 661
Akarboza 663	Antatsidlar 709
Aktivlangan ko'mir 708	Antelepsin 666, 669
Aktrapid NM 662	Antibiotiklar 629
Albendazol 718	Antigistaminlar 677
Albutamol 693	Antidiab 662
Albuterol 693	Antistrumin 683
Aldetsin 695	Antitoksinlar 652
Aldolor 650	Ansef 645
Alkadil 698	Apzon 645
Almagel 638, 709	Apilepsin 669
Alupent 693	Apifen 651, 667
Albutsid 681	Apourin 665, 669
Alprazolam 666	Apsiklin 637
Alfa Blokatorlar 698	Arslonquyruq (Pustrnik, Leonurus
Alyumag 638, 709	Cardiaca) 731
Alyuminiy girdoksidi va magniy	Artril 651, 667
gidroksidi - Antatsidlar 709	Arutimol 682
Amyobiaz va	Asparkam 696
Lyamblioz dorilar 712	Aspivo 700

Aspirin	649	Benzilpenitsillin	
Aspro	649, 700	natriy va kaliy	633
Astemizol	678	Benzilpenitsillin-Benzatin	633
Astmaga qarshi		Benzilpenitsillin-Novokain	633
ishlatiladigan dori	692	Benzilpenitsillin-prokain	633
Atenova	667, 697	Benzodiazepin	669
Atenozan	667, 697	Benzoilperoksid geli	671
Atenolol	667, 697	Benzokain	721
Atrovent	694	Benikal roshe	684
Atsediprol	669	Berlipiril	698
Atsetazolamid	682	Berlotsid	713, 614
Atsetominofen	650	Beta Blokatorlar	667
Atsetilsalitsilat kislota	649	Bigumal	660
Atsetofen	650	Bisakodil	716
Atsifein	700	Biseptol	638, 713
Atsilpirin	649, 700	Biskolsitrat	710

B

Bavosil	721	Bit	674
Bakterial vaginit	649	Bitsillin	632
Baktrim	641	Borat kislotasi	722
Baneotsin	670	Brulamitsin	643
Barbinal	669	Burana	651, 667
Batsitratsin + Neomitsin	670	Buspar	666
Bachadon ichi spirallari	727	Buspiron	666
Bezgakka qarshi dorilar	655	Butamid	663
Bekarbon	710	Bo'jamalar	671
Beklat	695	Bo'ymodaron	731
Beklomet	695	Bo'qoq	682
Beklometazon aerosol	695		
Bekonaz	695		
Bekotid	695		
Belladonna	710		
Belladonna ekstrakti	710		
Belok	667, 697		
Beltrizid	719		
Benadril	652		
Benzil benzoat 20 % li krem	674		

V

Vaginitga qarshi dorilar	615
Vazelin	671
Vazokardin	697
Valeriana damlamasi	665
Valeriana tindirmasi	665

Validol, Mentol	710	Gentamitsin, ko'z tomchisi.	681
Valium	665, 669	Gefulvin	672
Valproat sodium	669	Gidrokortizon	670
Ventolin	693	Gidrokortizon shami.	721
Verapamil	668, 697	Gidrokortizon, 1 % li Mazi	721
Vermoks	717	Gidroxlortiazid	695, 696
Veroshpiron	696	Gidroxlortiazid+Triamteren	
Vibramitsin	639	birikmasi	696
Vigantol	706, 613	Gino-Tirdiferon	702
Vikasol	706		
Vismut	710		
Vitamin K(3)	706		
Vitamin A	705		
Vitamin B12	702, 704		
Vitamin B6 Piridoksin	706, 689		
Vitamin D2	706		
Vitamin D3	706		
Vormizol	717		
Vormin	717		
Vormnil	717		

G

Gazek	709
Galazolin	684
Gammabenzen geksaxlorin	674
Gammazan	674
Garamitsin	670
Gastal	638, 709
Gastridin	710
Gastrozidin	710
Gastrokaps	709
Gelmintoks	718
Gemiton	700
Gemorroy	721
Gemoferprolangatum	702
Gen-Ranitidin	710
Gentagut	681
Gentamitsin	643, 670

D

Dalachoy	663, 668
Dalatsin S	649, 670
Dapson	675
De-Nol	710
Dedalon	677, 680
Dezinfeksiyalovchilar	670
Dekstrometofan	684
Delagil	655
Depakin	669
Depamid	669
Depo Provera	728
Deptopril	698
Diabeta	662
Diazan	691
Diazepam	665, 669
Diakarb	682
Diafenilsulfon	676
Diafragma	728
Digidroxlortiazid	695
Dideral	667, 697
Dizenteriya	712, 713
Dimedrol	677
Dimengidrinat	677, 680, 707
Diprazin	678, 706
Diprakin	669
Dipromal	669
Disulfiram	672

Diuretiklar	695	Ibusan	651, 667
Difengidramin	677	Ibuspel	651, 667
Difenin	669	Izoniazid	685, 689
Diflyukan	722	Izoptin	668, 697
Dixloratsetat (sirka) kislota	724	Izofan insulin NM	662
Ditsiklomin	710	Iletin Ultralente	662
Doksazozin	699	Ilon chaqishiga	
Doksitsiklin	639	qarshi zardob	653
Dolven	651	Imbir o'simligi	706
Dolgit	651	Imipramin	664, 668
Dopanol	699	Imodium	712
Dopegit	699	Ingakort	695
Dulkolaks	716	Insulin-ultralente	662
Do'lana	713	Insulinlar	662

J

Jarohatga qo'yiladigan dori	675
Jag'-jag'	732

Z

Zagretol	668
Zamburuqqa qarshi dori	670
Zaneks	666
Zantak	710
Zarda bo'lish	708
Zaharlanishga qarshi	652
Zebrik	674
Zelyonka	670
Zeptol	668
Zerotsid	709
Zitromaks	636
Zoldak	666
Zoran	710

I

Ibuprofen	651, 667
-----------------	----------

Ipekakuana	654
Ipratropium bromid aerosoli	694
Ichakning o'qtin-o'qtin	
og'rishi	710
Ichilgan zaharli moddalarga	
qarshi	654
Ichburug'	713
Ich ketar (O'tkir)	711
Ich qotishi	715

Y

Yenamazol	672, 721
Yod tabletkalari	683
Yod eritmasi, 5 % li	682
Yodid 100	683
Yodlangan tuz	682

K

Kaliy + Magniy tabletkalari	696
Kaliy atsetat tabletkalari	696
Kaliy xlorid	696

Kalmpouz	665, 669	Kombutol	691
Kalsiy Antagonistlari	668, 697	Kontratseptiv shamcha	728
Kamqonlik	702	Kopper-T	727
Kanamitsin	644	Korvitol	667, 697
Kanesten	672, 721	Korgard	667, 697
Kapoten	698	Kortikosteroidli mazlar	670
Kaptopril	698	Korflam	651, 667
Karbadak	668	Kofetamin	666
Karbamazepin	668	Krotamiton	674
Kardura	699	Ksanaks	666
Karsil kapsula	731	Ksilometazolin 0,1 % li	684
Kassadan	666	Ksimelin	684
Kassiya o'simlik	716	Kumush Nitrat, 1 % li ko'z	
Katapresan	700	tomchilari	681
Katta Zubtutum	731	Ko'z va quloqlar uchun	680
Kvel	674	Ko'z bosimi oshganda	682
Ketanil	673	Ko'ngil aynish	706
Ketokonazol	673		
Ketoral	673	L	
Kefzol	645	Lartam	656
Kefleks	646	Levomitsetin	639, 670
Kichkintoy	704	Levonorgestrel +	
Klaforan	646, 713	Etinilestradiol	725
Klimitsin	649	Lekoptin	668
Klimitsin T	671	Lendatsin	646, 714
Klindamitsin	649	Libraks	710
Klindamitsin fosfat kremi	671	Librium	666
Klion	649, 714, 723	Lidokain 1 % li yoki 2% li	675
Klomin	710	Lizinopril	698
Klonazepam	666, 669	Lindan	674
Klonidin	700	Lozartan	698
Klotrimazol	672, 721	Loperamid	712
Klofazimin	676	Lopresor	667, 697
Klofelin	700	Lotanaks	678
Ko-Trimoksazol	641	Lotrimin	672, 721
Kozaar	698	Lyuminal	669
Kole-Kompretten	654		
Kolfarit	649, 700		
Kombantrinum	718		

M

Magniy sulfat 25 % li	730
Magniy tabletkalar	696
Magniy tuzi	716
Malareks	656
Maninil	662
Mastlik	661
Mebendazol	717
Melipramin	664, 668
Metamol	650
Metaproterenol aerosol	693
Metergin	729
Metildopa	699
Metildofa	699
Metilergometrin	729
Metoklopramid	707
Metoprolol	667, 697
Metrogil	649, 714, 723
Metronidazol	649, 714
Mefloxin	656
Migren va bosh og'riqlarga qarshi dorilar	666
Mikostatin mazi	722
Mikroginon	725
Mineral yog'	717
Minidiab	662
Minipress	699
Moychechak	731
Moxovga qarshi dorilar	675
Mikoseptin mazi	671
Multivitaminlar	705

N

Nadolol	697, 609
Nalidiksonat kislota	648
Nalidike	648
Natriya gidrokarbonat	709

Naftizin	684
Nebsin	643
Negram	713
Neytronorm	710
Neomitsin	670
Neomitsin + graminsidin + deksametazon	681
Neomitsin ko'z tomchilari	681
Nestle	704
Nizoral	673
Niklosamid	720
Nirod	727
Nistatin	672, 722
Nitroglitserin	701
Nitrogranulong	701
Nitrong	701
Nitrosorbit	701
Nitrofurantoin	643
Nittifor	674
Nifolidon	715
Novaten	667, 697
Novokain shamchalari	721
Norplant	729
Norfloks	647
Norfloksatsin	647
Nurofen	609, 651

O

Obzidan	667, 697
Ovidon	725
Ovqatga yolchimaslikda ichiladigan qo'shimcha dorilar	704
Oksitotsin	730
Okupres	668, 697
Okuril	668, 697
Oltingugurt	672
Oltingugurt va Sirka	672

Oltिंगugurt oddiy mazi	674	Pipolfen	677, 706
Oltिंगugurt-Salitsilat mazi 2 % li		Pirazinamid	689, 690
yoki 5 % li,	672, 674	Pirantel	718
Omez	709	Piretrin	674
Omeprazol	709	Piretrin 0.3 % li	674
Omeprol	709	Piridoksin	701
Optimol	668, 697	Pirimetamin + Sulfadoksin	
Oriprim	641, 713	birikmasi	660
Ormil	668, 697	Piroksikam	652
Orsiprenalina sulfat	693	Pitotsin	730
Ospeksin	646	Podofillin	784
Ofloksatsin	648, 692	Polivitaminlar	705
Oframaks	646, 714	Polkortolon	670
Oshqozonning dam bo'lishi	708	Prazikvantel	719
Oq sirka	721	Prazozin	699
Og'riq, isitma,		Pratsiol	699
shishlarga qarshi	649	Prezervativlar	727
Og'riqni qoldiruvchi	666	Primamet	710

P

Padepur	666	Progesteron	725
Pamol	650	Proguanil	656, 660
Panadol	650	Prozak	665, 668
Panangin	696	Proksasan	650
Panangin, Asparkam	696	Prometazin	677, 678, 706
Papillomatoz	724	Propranolol	667, 697
Parazon	691	Protab	638, 709
Paratsetamol	651	Po'panak	671
Penitsillinlar	629		
Penitsillin "V"	630		
Permetrin	674		
Petrushka	732		
Piassan	646		
Pizid-500	690		
Pizina	690		
Pilokarpin	682		
Pilokarpina gidrokslorid	682		
Piperazina adipinat	718		
Piperonid, 3 % li	675		

R

Raniberl	710
Ranigast	710
Ranisan	710
Ranital	710
Rantag	710
Raunatin	699
Raupazil	699

Reverin	661, 670	Sinalar	670
Regidron	711	Sinaflan	670
Reglan	707	Sinersul	713
Regulyar insulin	662	Sinopril	698
Rezerpin	699	Sintomitsin liniment	670
Rezerpin + Digidralazin	699	Sirka	671
Rezerpin + Digidralazin +		Sifloks	647, 681, 692
Dixlotiazid	699	Sol amarum	716
Relanium	665	Sofradeks	681
Renitek	698	Soframitsin	681
Retarpen	633	Soya uni	732
Retinol	705	Spiriks	696
Rid	674	Spironolakton	696
Rimaktan	676, 690	Sporideks	646
Rifampin	676, 690	Stemiz	678
Rifampitsin	676, 690	Streptomitsin	643, 644, 691
Rotsefin	646, 714	Sturegon	680
Ruproks	652	Suvni Tiklovchi Ichimlik	711
Rux mazi	670	Suksil	646
Rux sulfati	704	Sulsenum	672
Ruhiy tushkunlikka qarshi	663	Sulfametoksazol	641, 713

S

Salamol	693	Sulfadimezin	642
Salbutamol	693	Sulfanilamidlar	640
Salbutol	693	Sulfatsil-Natriy	681
Sano o'simligi	716, 732	Sumamed	636
Sanorin	684	Sumetrolim	641
Seduksen	665, 669	Sustonit	701
Selena disulfit	672		
Selenium sulfid	672		
Septra	641, 713		
Sernaya maz	672, 674		
Sibazon	665, 669		
Siydik haydovchilar	695		
Silga qarshi	685		
Simetikon	708		
Simpatolitiklar	699		

T

T-Doksi	638
T-iseptol	607, 614, 641
Tanosil kasalliklari	723
Tarivid	648, 692, 724
Tagamet	710
Tardiferon	702
Tegretol	668
Tedin	678

Teylinol	650	Troksevazin, 2 %	721
Temibutol	691	Tubazid	689, 687
Temir sulfat tabletkalari	702	Tubigal	691
Tenziomin	698	Tutqanoqqa qarshi	668
Tenolol	667, 612	Tushkunlikka qarshi	663
Teofillin	693	Tug'ruqdan keyin qon ketish	729
Teri kasalliklari va jarohatlari	670		
Teri, ko'z, burun allergiyalari	677	U	
Terfenadin	678	Ugol aktivirovanniy	654
Tetratsiklin	637, 661, 723, 670	Ukol qilinadigan kontratseptivlar	728
Tetratsiklin, 1 % li Maz	681	Uksus (sirka)	721
Tetoram	661	Ulkamet	710
Tiabendazol	720	Ulsereks	710
Tibon	691	Undetsilenat kislotasi	671
Timolol	668, 697	Unilok	667, 697
Timolol, 0,25-0,5 % li tomchilar	682	Urospez	647
Timoptik	682		
Tiniba	714, 722	F	
Tinidazol	714, 722	Fazijin	714, 722
Tinchlantiruvchilar va trankvilizatorlar	665	Falikard	668, 697
Tioatsetazon	691	Famotidin	710
Tirnoqgul	732	Fansidar	660
Tifloks	713	Faustan	665, 669
Tobramitsin	644	Fenasal	720
Tolbutamid	663	Fenergan	678, 706
Tomid	707	Fenitoin	669
Totatsef	645	Fenobarbital	669
Trava Zveroboya	663, 731	Fenoksimetilpenitsillin	630
Trankvin	665, 669	Feramid	702
Triamkort	670	Ferroleks	702
Triampur kompozitum	696	Ferro-gradument	702
Triamsinolon	670	Ferronal	702
Trimetoprim	641	Finlepsin	668
Trixopol	649, 714, 723	Finoptin	668, 697
Troventol	694	Flagil	649, 714, 723

Flukonazol	722	Sefalosporinlar	645
Flunizolid aerosol	695	Sefamezin	645
Fluoksetin	665, 668	Sefantral	646, 713
Flutsinar	670	Sefiksim	647
Flyuotsinolon atsetonid	670	Sefobak	646, 692, 724
Folvit	701	Sefopan	646
Folat kislota	703	Sefotaksim	646, 714
Ftorokort	670	Seftriakson	646, 714
Furadonin	643	Sianokobalamin	702, 706
Furazolidon	715	Simitidin	710
Furokson	715	Sink sulfati	704

X

Xinolonlar	647	Siprotaxim	647, 713
Xeleks	666	Siprokor	647, 713
Xeferol	702	Siprolet	647, 692, 713, 724
Xingamin	656	Siprofloksatsin	647, 692, 724
Xinin	658	Siprofloksatsin, ko'z tomchilari	681
Xinin digidroxlorid	658	Siteral	647, 692, 724
Xinin sulfat	658		
Xloramfenikol	639, 670		
Xlordiazepoksid	666		
Xlordiazepoksid + klidinium bromid	710		
Xloroxin	656		
Xloroxin sulfat	657		
Xloroxin fosfat	656		
Xlorfiniramin	680		
Xumalog	662		
Xumulin R	662		
Xumulin lente	662		
Xumulin-Ultralong	662		

S

Serukal	707
Sefazolin	645
Sefaleksim	646

Ch

Chayon chaqishiga qarshi zardob	653
Choy sodasi	709

SH

Shamollash va yo'talga qarshi	683
--	-----

E

Ebutol	691
Ednit	698
Ekstensillin	632
Elenium	666
Enalapril	698
Enam	698
Enapril	698
Epinefin, 0.1 %li	694
Epitol	668
Ergokalsiferol	706
Ergotamin gidrotartrat	666
Ergotamin gidrotartrat bilan kofein	666
Eritsitol-Depo	702
Eritromitsin	636, 670
Eritromitsin, 0,5 % li Maz	670
Eritromitsin Ko'z mazi	670
Eritsitol-Depo	702
Espumizan	708
Estrogen	725
Etambutol	691
Eufillin	694
Efloran	649, 714, 723
Efferalgan	650

Q

Qayt qilish	706
Qandli diabet	661
Qatiq	732
Qizil(shirin) miya	732
Qichishishga qarshi	670
Qoqsholga qarshi immunoglobulin	652
Qoqsholga qarshi antitoksin	652
Qoqsholga qarshi emdori	652
Qon bosimini pasaytiradigan dorilar	695
Qonli ich ketar	712, 714
Qora Andiz	733
Qorinning dam bo'lishi	708
Quyunchiq	668
Qurtlar	717
Quruq yoki qizargan teri	670
Qo'tir	674

YU

Yunibid	647
Yurak qisishi	700
Yurak infarktining oldini olish	700

YA

Yalpiz o'simligi	710, 732
------------------------	----------

Dorilarga Doir Ma'lumotlar va Tavsiyalar

1. ANTIBIOTIKLAR

PENITSILLINLAR.

JUDA MUHIM ANTIBIOTIKLAR

Penitsillin - eng foydali antibiotiklardan biridir. U ma'lum infeksiyalarga, jumladan yiring keltirib chiqaruvchi infeksiyalarga ham qarshi kurashadi. Lekin ich ketar, oddiy shamollash, suvchechak va boshqa virusli infeksiyalarga qarshi kurasha olmaydi (87- va 88-betlar).

Penitsillin milligrammlarda (mg.) yoki ED (ED - ta'sir birligi)da o'lchanadi. Penitsillin G - 250 mg. 400.000 ED ga teng.

Penitsillinlar xususidagi xavf-xatar va ehtiyot choralari:
(ampitsillin va Amoksitsillinlar ham shu qatorga kiradi).

Ko'p odamlar uchun penitsillin xavfsizdir. Uni katta miqdorda ishlatish zarar yetkazmaydi, ammo narxi qimmat bo'ladi. Uning oz miqdorlari esa infeksiyani to'la davolamaydi va aksincha, bakteriyalarni ushbu doriga chidamli (o'lishi qiyin) qilib qo'yadi.

Ba'zi odamlarga penitsillin

allergik ta'sir ko'rsatadi. Oddiy allergik reaksiyalarga qichishish, dog'lar paydo bo'lishi yoki toshmalar toshishi kiradi. Odatda bunday ta'sirlar penitsillin ishlatilgan vaqtdan boshlab bir necha soat yoki kun ichida namoyon bo'ladi va bir necha kun ichida yo'qolib ketadi. Antigistaminlar (677-bet) shunday ta'sirlarni pasaytirishga yordam beradi.

Ba'zan penitsillin xavfli allergik shok deb ataluvchi ta'sirga olib kelishi mumkin. Penitsillin ishlatilgandan so'ng, kasal birdan oqarib, qon bosimi pasayadi-da, nafas olishga qiynaladi va shok holatiga tusha boshlaydi. Bu holda tezda **Epinefrin** (Adrenalin) **ukol qilinishi kerak** (160-161 betlar).

Har safar penitsillin qilayotganingizda oldingizda epinefrin bo'lsin (682-bet).

Penitsillinga allergik reaksiyasi bor odam penitsillinlarning har qanday turini: ampitsillinni yoki amoksitsillin hech qachon ichmasligi yoki ukolini ishlatmasligi kerak. Chunki

dorini takroran ishlatishdan keyingi ta'sir oldingiga nisbatan kuchliroq bo'lib, bemorni nobud qilishi mumkin. (Lekin penitsillindan keyin qorin og'rihi allergik ta'sirga kirmaydi va bu holda uni ishlatish mumkin.)

Penitsillin bilan davolana olmaydigan odamlar ba'zan tetratsiklin yoki eritromitsin ichishi mumkin (ishlatilishi va ehtiyot choralari uchun 636- va 637-betlarga qarang).

Penitsillin bilan davolaniladigan kasalliklarga bu dori ichilganida ham yaxshi davo bo'lishi mumkin. Ukol qilinadigan penitsillinlar ichiladiganlarga nisbatan ancha xavflir-qdir.

Ukol qilinadigan penitsillinlarni faqat og'ir va xavfli infeksiyalarda ishlatish.

Penitsillin yoki shu guruhga kiruvchi dorilarni ukol qilishdan avval 160-161 betlarda berilgan ehtiyot choralari rioya qiling.

Penitsillinga chidamlilik:

Ba'zan, penitsillin o'zi davo bo'ladigan infeksiyaga ta'sir qilmaydi. Bunga sabab bakteriyaning ushbu doriga chidamli bo'lib qolganligi va penitsillin unga boshqa zarar yetkaza olmaydigan bo'lib qolganligidir (141- bet).

Xozirgi kunga kelib, penitsillinga chidamli bo'lgan bakteriyalar qatoriga quyidagilar kiradi:

moxov, yiringli teri yaralari, nafas yo'llari infeksiyalari, sut bezi infeksiyalari va suyak infeksiyalari (osteomielit).

Agar ushbu infeksiyalardan biriga oddiy penitsillin ta'sir qilmasa, boshqa antibiotik ishlatilishi kerak.

Yoki penitsillinlarning maxsus turlaridan biri (oksatsillin, metitsillin, nafsillin, kloksatsillin, dixloksatsillin) yoki Sefazolin (Kefzol, Ansef, Totatsef, Sefamezin) ishlatilishi mumkin. Ularning ishlatilish miqdori va ehtiyot choralari xususida tibbiyot xodimi bilan maslahatlashing.

Dunyoning ko'p joylarida so'zak ham penitsillinga chidamli bo'lib qolgan. Boshqa antibiotik haqida 649-betga qarang. Ba'zan zotiljam (pnevmoniya) kasalligi ham penitsillinga chidamli bo'lib qolishi mumkin; ko-trimoksazol (641-bet) yoki eritromitsinlarni (636-bet) ishlatib ko'ring.

ICHILADIGAN PENITSILLINLAR

Fenoksimetilpenitsillin, Penitsillin "V"

Ko'pincha 250 mg. yoki 500

mg. li tabletkalarda, shuningdek, suspenziya (suyuqlik) shaklida va bir choy qoshig'i 125 yoki 250 mg. ga to'g'ri keladigan shaklda ishlab chiqariladi.

(Penitsillin "V", Penitsillin "G" ga nisbatan qonga osonroq singadi).

Ichiladigan penitsillin (ukol-larga nisbatan) quyidagi yengil va o'rta darajadagi infeksiyalarga qarshi ishlatilishi mumkin:

tishlardagi abscess,
infeksiyalangan jarohat,
keng tarqalgan va infeksiyalangan teri yaralari (sachratqi),
saramas,
yuqori harorat bilan kechadigan to moq og'rig'i (tomoqning streptokokkli yallig'lanishi),
qoqsholga qarshi emlanmagan va chuqur kirlangan jarohatlari bor odamlarda qoqsholning oldini olish uchun,
revmatik isitma,
zotiljam (pnevmoniya).

Agar infeksiya og'ir bo'lsa, penitsillin ukolini boshlash yaxshi, ammo sog'ayish boshlangandan so'ng ichiladigan tabletka shaklidagi penitsillinga o'tsangiz ma'qulroq.

Agar 2-3 kundan so'ng ham bemor tuzala boshlamasa, boshqa antibiotik ishlatishni o'ylab ko'ring va tibbiy maslahat oling.

Miqdori:

ichiladigan 250 mg. li penitsillin ishlatilganda (har 6 soat bering) bir kilogramm uchun 6-15 mg.

Oddiy infeksiyalarda:

kattalar: 1 yoki 2 tabletka (250 dan 500 mg.

gacha) kuniga 4 mahal.

7-12 yoshdagi bolalar: 1 ta tabletka (250 mg.), 4 mahal.

2-6 yoshdagi bolalar: 1/2 tabletka (125 mg.) 3 yoki 4 mahal.

2 ga kirmagan bolalar: 1/4 (63 mg.), 3 yoki 4 mahal.

Og'irroq infeksiyalarda:

yuqoridagi miqdoridan ikki barobar ko'proq beriladi.

Muhimi: Penitsillinni kamida 5 kun davomida iching, isitma tushganda va infeksiyon kassallikning boshqa belgilari yo'qolib ketgandan so'ng ham dorini 2 yoki 3 kun davomida iching.

Organizmga yaxshiroq ta'sir qilishi uchun penitsillinni doim och qoringa, ovqatdan 1 soat oldin iching.

UKOL QILINADIGAN PENITSIL-LINLAR

Ukol qilinadigan penitsillinlar ma'lum infeksiyalarga qarshi kurashadi.

Ular qatoriga quyidagilar kiradi: meningit, septitsemiya (qonga tarqalgan bakteriyalar), qoqshol, og'ir zotiljam (pnevmoniya), chuqur infeksiyalangan jarohatlar, gangrena (qorason), infeksiyalangan suyaklar (osteomielit) va terini yorib chiqqan suyakdan jarohat infeksiyalanib ketmasligi uchun, gonoreya (so'zak), zahm, salpingit (Tuxumdon va bachadon naychalari yallig'lanishi yoki infeksiyalanishi)

Ukol qilinadigan penitsillin turli ko'rinishlarda ishlab chiqariladi. Har qanday penitsillinni ukol qilishdan avval uning miqdori va turiga e'tibor bering.

Ukol qilish uchun penitsillinning turini to'g'ri tanlash:

Penitsillinning ba'zi turlari tez ta'sir qiladi, ammo ta'siri uzoq davom etmaydi. Boshqalarining ta'siri esa sekin boshlanib uzoq davom etadi. Ushbu ta'sir turlarini to'g'ri tanlash muhimdir.

Qisqa vaqt ta'sir qiladigan penitsillinlar:

Bularga benzilpenitsillin-natriy va kaliy kiradi. Bu penitsillinlar tez ta'sir qilib, organizmda uzoq turmaydi, shuning uchun ularni har 6 soatda

ukol qilish kerak (kuniga 4 mahal).

Qisqa ta'sirli ukollar juda og'ir infeksiya va penitsillinni katta dozalarda qilish kerak bo'lgan hollarda ishlatilgani yaxshidir.

Masalan:

gazli (qorason), singan suyak terini teshib chiqqan mahalda yoki meningit kabi hollarda.

O'rtacha vaqt ta'sir qiladigan penitsillinlar:

Benzilpenitsillin-prokain yoki Benzilpenitsillin-novokain.

Bu dorilar sekinroq ta'sir qilib tanada 1 kungacha saqlanib tura-di. Shuning uchun ularni kuniga 1 mahal ukol qilish kerak.

Ta'siri uzoq davom etadigan penitsillin

Benzilpenitsillin-Benzatin (Bitsillin, Ekstensillin, Retarpen).

Bu penitsillin qonga sekin so'rilib, u yerda bir oygacha tura-di. U asosan zahm, tomoqning streptokokkli yallig'lanishi (angina) va revmatik isitmaning oldini olish uchun ishlatiladi.

Bu odatda, bemor ukol qiladigan odamdan uzoqda yashaganida yoki dorini icha olmaydigan

mahallari yaxshidir.

Oddiy infeksiyalar uchun bita ukolning o'zi yetarlidir. Benzilpenitsillin-Benzatin ba'zan Benzilpenitsillin-Natriy (tez ta'sir qiladigan) bilan birgalikda chiqariladi.

Benzil penitsillin-natriy yoki kaliy (tez ta'sir qiladigan) bilan birgalikda chiqariladi.

Benzilpenitsillin natriy yoki kaliy (qisqa ta'sir etuvchi penitsillin) Ko'pincha u 1 million ED. li (625 mg.) li flakonchalarda chiqariladi.

Miqdori:

Har 4-6 soatda ukol qilib turing.

Har ukolda:
kattalar va 8 yoshdan oshgan bolalar: 1 million ED.
3-8 yoshdagi bolalar: 500,000 ED.
3 yoshdagi bolalar: 250,000 ED.

Meningit va boshqa og'ir infeksiyalarda, kattaroq miqdor ishlatilishi kerak.

Prokain penitsillin yoki Benzilpenitsillin-Novokain (o'rta vaqt ta'sir qiladigan)

Ko'pincha: 300,000 ED; 400,000-600,000; 1,200,000 ED. li flakonchalarda chiqariladi.

Og'ir infeksiyalar uchun benzilpen-

itsillin-prokain miqdori:

Har kuni 1 martadan ukol qiling.

Har ukolda:
kattalar: 600,000 ED.-1,200,000 ED. gacha, 8-12 yoshdagi bolalar: 600,000 ED.
3-7 yoshdagi bolalar: 300,000 ED.
3 yoshga kirmagan bolalar: 150,000 ED.

Yangi tug'ilgan chaqaloqlar uchun: boshqa penitsillin yoki ampitsillin topish mumkin bo'lganda ushbu dorini **ISHLATMANG**.
Zarur bo'lgan hollarda: 75,000 ED.

Juda og'ir infeksiyalarda yuqoridagi miqdoridan ikki barobar ko'p bering. Lekin qisqa ta'sirli penitsillin ishlatgan ma'qulroq.

Penitsillinga sezgir so'zak kasalligiga qarshi prokain-penitsillin ishlatish yaxshidir, lekin uni juda katta miqdorlarda ishlatish kerak bo'ladi. Miqdori xususida 631-betga qarang. Salpingit (tuxumdon va naylar) va so'zakka qarshi ishlatiladigan dorilar miqdori bir xil.

Benzilpenitsillin-Benzatin, Bitsillin, Ekstensillin, Retarpen (uzoq ta'sirli)

Ko'pincha: 300 000 - 600, 000; 1,200,000 yoki 2,400,000 ED. li flakonchalarda chiqariladi.

Yengil va o'rta og'irlikdagi infeksiyalar uchun Benzilpenitsillin-Benzatin ishlatilg.

Miqdori:

Har 7 kunda 1 tadan ukol qiling. Yengil infeksiyalarda, 1 ta ukol yetarli bo'lishi mumkin: kattalar 1,200,000-2,400,000 ED. bolalar 8-12 yoshgacha: 900,000 ED.

bolalar 1-7 yoshgacha: 300,000-600,000ED. gacha.

Streptokokkli tomoq yallig'lanishiga qarshi shu dorilardan birini yuqoridagi miqdorlarda bering.

Revmatik isitmasi qaytarilmasligi uchun dorini yuqoridagi miqdorda har 4 haftada bir marta ukol qiling (556- betga qarang).

Zahmni davolash uchun, Benzilpenitsillin-Benzatin eng yaxshidir, 439-betga qarang.

AMPITSILLIN VA AMOKSITSILLIN: TA'SIR DOIRASI KENG PENITSILLINLAR

Ampitsillin va Amoksitsillin

kapsulalar yoki tabletkalarda 0. 25 g. yoki 0.5 g. dan chiqariladi

Suyuq shakli:125 mg. yoki 250 mg. har 5 ml. da ukol shaklida: Ampitsillin 0.5 g. ampula.

Ta'sir doirasi keng bo'lgan bu penitsillinlar boshqa penitsillinlarga nisbatan bakteriyalarning ko'p turlarini o'ldiradi. Ular ta'sir doirasi keng boshqa antibiotiklarga nisbatan xavfsizroq; chaqaloq va bolalar uchun yaxshidir.

Ampitsillin va amoksitsillinlar ko'pincha bir-birining o'rniga ishlatilishi mumkin. Ushbu kitobda ampitsillin ishlatilishi kerak deb aytilgan hollarda amoksitsillin ishlatishingiz ham mumkin, faqat kerakli miqdorlarda (quyida berilgan). Lekin **ampitsillinning ukolini qiling deb aytilgan bo'lsa, amoksitsillin ishlatmang** (amoksitsillinning ukoli chiqarilmaydi).

Shuningdek, amoksitsillin **Shigella kabi infeksiyalarga qarshi ta'sir qilmasligini bilib oling.** Bunday holatlarda boshqa antibiotik ishlating (269-bet).

Ampitsillin va amoksitsillinlar qimmatroq, ular ich ketar va kandidamikozi (zamburug', po'panak kasalligi) sababchisi bo'lishi mumkin. Shuning uchun, penitsillin bilan davolanishi mumkin bo'lgan kasalliklarga Ampitsillin va Amoksitsillinlar ishlatmagan ma'qul (141- bet).

Ampitsillin ichilganda ham yaxshi ta'sir qiladi. Uning ukollari meningit, peritonit va appenditsit

kabi og'ir infeksiyon kasalliklarda yoki bemor qayt qilib dori icha olmaydigan hollarda ishlatiladi.

Ampitsillin va amoksitsillinlar ko'pincha o'pka shamollashi (zotiljam), quloq infeksiyasi, sinusit yoki bronxit, siydik yo'llarining og'ir infeksiyalari, so'zak va ich terlama (agar u levomitsetinga chidamli bo'lsa) kabi kasalliklarni davolash uchun yaxshidir.

Ampitsillin, shuningdek, septitsemiya va yangi tug'ilgan chaqaloqdagi noaniq infeksiyon kasallik, meningit, peritonit va appenditsitda ham foydali bo'lishi mumkin.

Penitsillinga allergiyasi bor kasallar ampitsillin yoki amoksitsillin ichmasliklari kerak.

Penitsillinlarning nojo'ya ta'siri va ularga qarshi ko'riladigan ehtiyot choralarini bilish uchun 629-betga qarang.

Ampitsillin va Amoksitsillin miqdori:

Ichishga:

Har bir kilo uchun 8-15 mg., kuniga 3-4 mahal. Tabletkalar - 0.25, 0.5 g. li Sirop - har choy qoshig'ida (5 ml.da) 0.125. yoki 0.25 g. ga to'g'ri keladigan qilib chiqariladi.

Ampitsillin: Kuniga 4 mahal.

Amoksitsillin: Kuniga 3 mahal.

Har safar beriladigan miqdori (dozasi) :

(125 mg. 1 choy qoshiqda bo'lsa)

kattalar: 0.5 g

8-12 yoshdagi bolalar: 0.25 g. 2 choy qoshiqda.

3-7 yoshdagi bolalar: 0.125 g, 1 choy

qoshiqda.

3 yoshga kirmagan bolalar: 62 mg.

, 250 mg. li kapsulaning 1/4 qismi yoki 1/2 choy qoshiq.

yangi tug'ilgan chaqaloqlar: 3 yoshga kirmagan bolalarniki bilan bir.

Levometitsetinga chidamli bo'lib qolgan ich terlamaga qarshi ampitsillin ukolini har safar 1.0-1.5 g. dan 4 mahal qiling (yoki har bir kilo uchun 50 mg. hisobidan har 6 soatda tabletkasini berib turing) yoki har bir kilo uchun 33 mg. har 8 soatda amoksitsillin ishlating.

So'zakka qarshi miqdorlarni tanlash uchun 437-betga qarang.

Ampitsillin miqdori:

Ukollar:

Og'ir infeksiyalarda— (meningitlarda har bir kilo uchun 25 mg.

dan - 75 mg. gacha har 6 soatda) ishlatiladi. Flakonlarda 0,5 g. dan chiqariladi.

Kuniga ukolni har 6 soatda bir mar-ta qiling.

Bir mahallik miqdori:

kattalar: 0,5 -1 ,0 g. 8-12 yoshdagi bolalar: 0,250 g. (0,5 g. li flakon-chaning 1/2 qismi)

3-7 yoshdagi bolalar: 0,125 g. (0,5 g. li flakonchanning 1/4 qismi)

3 yoshga kirmagan bolalar: 100 mg. (0,5 g. li flakonchanning 1/5 qismi). yangi tug'ilgan chaqaloqlar: 75 mg. (0,5 g. li flakonchanning 1/6 qismi)

Infeksiya belgilari yo'qolgan-dan keyin ham ampitsillin berishni kamida 2 kun davom ettiring.

TA'SIR DOIRASI KENG ANTIBIO-TIKLAR MAKROLIDLAR

Eritromitsin:

0,25 g. li tabletka yoki kapsulalarda. Sirop: 5 ml. da 125 yoki 200 mg. dan chiqariladi.

Eritromitsinni penitsillin va tetratsiklinga o'xshaydigan ta'siri bor. Dunyoning turli burchaklarida eritromitsin penitsillinga nisbatan zotiljam(pnevmoniya)ning ba'zi turlari va ma'lum teri kasalliklariga qarshi yaxshiroq ta'sir qiladi.

Eritromitsin penitsillinga allergiyasi bor odamlarga ishlatilishi mumkin. Shuningdek, uni tetrat-siklinga allergiyasi bor odamlar va tetratsiklin ichish mumkin bo'lma-gan homilador ayollar va bolalar ichishi ham mumkin.

Har bir kasallik to'g'risida batafsil yozilgan boblarga qarang.

Eritromitsin xavfsiz, lekin aytilgan miqdordan ortiq ichmaslik-ka harakat qiling.

Uni 2 haftadan ortiq ich-mang, chunki u sariq kasalligiga olib kelishi mumkin.

Eritromitsin miqdori:

Oshqozon og'rimasligi uchun dorini ovqat bilan ichgan ma'qul.

Bir kunda 4 mahal bering.

Bir mahallik miqdor:

kattalar: 0,5 g.

8-12 yoshdagi bolalar: 0,25 g

3-7 yoshdagi bolalar: 0,15 g, 1 choy qoshiq siropdan.

3 yoshga to'lmagan bolalar: 0,75-0,15 g, yarim choy qoshiq siropdan.

AZITROMITSIN (Sumamed, Zitro-maks)

Ta'sir doirasi keng shu mak-

rolid guruhidagi antibiotiklar ko'p infeksiyalar (o'pka, teri infeksiyalari, faringit)ga bir o'zi 5 kun ichida davolashi mumkin va xlamidiya, yumshoq shankr kabi kasalliklarni esa bitta miqdor (doza) bilan bar-taraf etishi mumkin. 250 mg.li kapsulalarda chiqariladi.

Miqdori:

15 yoshdan katta bolalar va kattalar: o'pka, teri infeksiyalari, far-ingitlarda: birinchi kuni 500 mg. dan bir marta, so'ng 250 mg. (bir kapsu-la)dan har kuni 2-5 kun davomida beriladi. Gonokokksiz uretritlar va servitsitlar (bachadon bo'yinchas-ining yallig'lanishi) yoki yumshoq shankrni davolash uchun 1,0mg. ni bir marta bering.

O'rta Otit (o'rta quloqning shamo-llashi) (6 oydan katta bolalar): har bir kilo uchun birinchi kuni 10 mg. bering, so'ng har bir kilo uchun 5 mg. dan berishni davom ettiring.

Tonzilit (2 yoshdan katta bolalar uchun) har bir kilo uchun 12 mg. dan kuniga bir mahal.

TETRATSIKLINLAR.

Ta'sir doirasi keng antibiotiklar

Tetratsiklin (Apsiklin)

Ko'pincha 100 mg. li (100.000 E.D.) tabletkalarda va 250 mg. li kapsu-lalarda chiqariladi.

Tetratsiklin ta'sir doirasi keng antibiotikdir; u talaygina ko'p va turli xil bakteriyalarga qarshi ta'sir ko'rsatadi.

Tetratsiklin ichilgani ma'qul, chunki u ichilganida ham yaxshi ta'sir qilib, ukolga nisbatan kamroq muammolarga sababchi bo'ladi.

Tetratsiklin quyidagi hollarda ish-latilishi mumkin:

Xelikobaktor pilori tufayli kelib chiqqan 12 barmoq ichak va oshqo-zon yaralari, bakteriya yoki amyobalar chiqqan ich ketar yoki ich burug'(dizenteriya), sinusit, nafas yo'llari kasalliklari (bronxit va bosh-qalar) siydik yo'llari kasalliklari, tif (terlama), brutsellyoz, vabo, shilpiq (traxoma), o't pufagi infeksiyalari. Xlamidiya, so'zak, salpingit, bezgak (xloroxinga chidamli bo'lgan)

Tetratsiklin oddiy shamollash (tumov)ga yaxshi ta'sir qilmaydi. Bunda va boshqa ko'p kasalliklarda penitsillin va sulfanilamidlar yaxshi-roq foyda beradi. Uning ishlatilishi chegaralangan bo'lishi kerak.

Xavfi va Ehtiyot choralari:

1. Homilador ayol tetratsiklin ichmasligi kerak,

chunki u homilaning tish va suyaklarini shikastlashi yoki rangini o'zgartirishi mumkin.

Shuning uchun 8 yoshga to'lmagan bolalar ham tetratsiklinni faqat zarur vaqtlarda va qisqa muddat davomida ichishlari kerak. Uning o'rniga eritromitsin ishlatilgani.

2. Tetratsiklin ichilganda, ayniqsa, ko'p ichilganda, ich ketar yoki qorin og'rig'iga olib kelishi mumkin.

3. „Eskirib“ qolgan-saqlanish muddati tugagan tetratsiklin xavflidir.

4. Tetratsiklin yaxshi ta'sir qilishi uchun, dorini ichilgandan so'ng 1 soat davomida sut yoki antatsidlar (Almagel, Alyumag, Gastal, Protab) ichilmasligi kerak.

5. Tetratsiklin ichgandan so'ng oftob ta'sirida toshmalar paydo bo'lishi mumkin.

Tetratsiklin Miqdori:

har bir kiloga 5-10 mg. dan 4 mahal bering.

Tetratsiklinni 4 mahal iching.

Bir mahallik miqdori:

kattalar: 250 mg.

8-12 yoshdagi bolalar: 125 mg.

Odatda **8 yoshgacha bo'lgan bolalar uchun:**

tetratsiklinni ishlatmang, uning o'rniga ko-trimoksazol (Biseptol, T-iseptol, Baktrim) yoki eritromitsin ishlatilgani.

So'zak, xlamidioz, salpingit va boshka ginekologik kasalliklar, vabo, tif (toshmali terlama) va brutsellyoz kabi kasalliklarning og'ir hollarida miqdorni ikki barobar ko'paytiring (bolalar uchun mo'ljallangan miqdordan tashqari).

Ko'p kasalliklarda tetratsiklin infeksiya belgilari yo'qolib ketgandan so'ng ham 1 yoki 2 kun davomida ichilishi kerak (odatda hammasi bo'lib 7 kun).

Ba'zi kasalliklar uzoqroq davolanishi kerak: Toshmali terlama 6 kundan 10 kungacha, brutsellyoz 2 haftadan 3 haftagacha, so'zak va xlamidiozda 7 kundan 10 kungacha va salpingitga 10 kundan 14 kungacha 4 marta, vabo ko'pincha qisqaroq muddat: 3 kundan 5 kungacha davoladi.

Doksitsiklin (T-Doksi, Vibramitsin)

100 mg. li kapsula va tabletkalar, 100 mg. li ukol uchun bo'lgan ampulalarda chiqariladi.

Doksitsiklin tetratsiklin guruhining qimmatroq vakili bo'lib, u kuniga 4 mahal emas, balki 2

mahal ichiladi.

Iloji bo'lganda u tetratsiklin ishlatiladigan kasalliklarga qarshi ishlatilishi mumkin. Doksitsiklin sut yoki ovqat bilan ham ichilishi mumkin. **Uning xavf va ehtiyotkorlik choralari tetratsiklin bilan bir xil** (637 - bet).

Doksitsiklinning miqdori:

100 mg. li tabletkalar

Doksitsiklin tabletkasini kuniga 2 mahal ichiring.

Bir martalik miqdori:
kattalar: 100 mg. (1 tabl.)
8 yoshdan 12 yoshdagi bolalar: 50 mg. (1/2 tabletk)
8 yoshgacha bolalar: **Doksitsiklin ishlatmang.**

LEVOMITSETIN:
MA'LUM OG'IR INFEKSION KASALLIKLARGA QARSHI ANTIBIOTIK DORI

Levomitsetin (Xloramfenikol)

Ko'pincha: 250 yoki 500 mg. li tabletkalar, 250 mg. li kapsula, mikstura 5 ml.da 125 mg. (suyuqlik).
ukollar uchun: 1,0 g. li flakonchalarda chiqariladi.

Ta'sir doirasi keng bo'lgan bu antibiotik ko'plab turli bakteriyalarga qarshi kurashadi. U arzon, ammo

uning ishlatilishi biroz xavflidir. Shuning uchun uning ishlatilishi chegaralangan bo'lishi kerak.

Levomitsetin sulfanilamid, tetratsiklin, penitsillin, ampitsillin bilan davolanib bo'lmaydigan jiddiy infeksiyalarga qarshi ishlatilishi kerak. Meningit, peritonit, isitma, tif (toshmali terlama), ich terlama, chuqur ichak jarohatlari, septitsemiya yoki tug'ruqdan keyingi isitmaning og'ir turlari kabi hollarda, xavfsizroq (sefalosporin kabi) dori topilmasa, levomitsetindan foydalanishingiz mumkin.

Ampitsillin, odatda, levomitsetin kabi ta'sirga ega bo'lib, unga nisbatan xavfsizroqdir.

EHTIYOT BO'LING:

Levomitsetin ba'zi odamlarning qoniga zarar yetkazadi. U, ayniqsa, yangi tug'ilgan va mudatdan oldin tug'ilgan chaqaloqlar uchun xavflidir.

Jiddiy infeksiyalari bor chaqaloqlarga levomitsetin o'rniga iloji boricha ampitsillin bering.

Qoida sifatida: 1 oydan kichik chaqaloqlarga levomitsetin bermang.

Levomitsetinni tavsiya qilingan miqdordan ko'p bermaslikka e'tibor bering.

Chaqaloqlar dozasi juda oz (quyiga qarang).

Dorini uzoq va takror ishlatmaslikka harakat qiling.

Ich terlamaning davolanishida, bemor shifoxonaga tushgan zahotiy oq levomitsetinning o'rniga ampitsillin ishlatilg.

Ich terlama levomitsetinga chidamli deb tan olingan joylarda, uning o'rniga ko-trimaksazol, siprofloksatsin yoki sefotaksim ishlatilg.

Ichiladigan levomitsetin ukoliga nisbatan foydaliroq va xavfsizroqdir.

Kasal yuta olmaydigan hollardan tashqari levomitsetinni ukol qilmang.

Miqdori:

har bir kilo uchun 13-25 mg. dan 4 mahal, eng katta miqdori 1,5 g. dan kuniga 4 mahal.

Kuniga 4 mahal iching

Bir martalik miqdori: kattalarga: 500 mg. dan 750 mg. gacha.

Ich terlama, peritonit kabi xavfli infeksiyalarda kattaroq miqdor berilishi kerak.

8 - 12 yoshdagi bolalar: 250-300 mg.

3 - 7 yoshdagi bolalar: 125-200 mg., 1-1,5 choy qoshiq.

1- 2 yoshdagi bolalar: 120 mg., 1 choy qoshiq.

6-12 oylik bolalar uchun: 90 mg. , 2/3 choy qoshiq.

2 haftalik 6 oygacha bo'lgan bolalar uchun: 50 mg. , 1/3 choy qoshiqdan.

Odatda: yangi tug'ilgan chaqaloqlar uchun levomitsetin ishlatmang. Agar boshqa iloji bo'lmasa, vazning har kg. uchun 25 mg. dan kuniga faqatgina 1 mahal berasiz. Bundan ortiq bermang (masalan, 3 kg. bo'lgan bolaga 75 mg. dan (yarim choy qoshiq) har kun bir mahal beriladi).

SULFANILAMIDLAR - ODDIY INFEKSION KASALLIKKA QARSHI ISHLATILADIGAN ARZON DORILAR

Sulfanilamidlar ko'p bakteriyalarga qarshi kurashadi, lekin ular boshqa antibiotiklarga nisbatan kuchsizroq allergik ta'sirlar (qichishish) va boshqa muammolarga sababchi bo'lishi mumkin.

Lekin ular arzon va ichiladigan bo'lganligi uchun foydalidir. Sulfanilamidlar, asosan, siydik

yo'llari infeksiyalarida ishlatiladi.

Shuningdek, ular ba'zi quloq kasalliklari, sachratqi va boshqa yiringli infeksiyon teri kasalliklarida ishlatilishi ham mumkin.

Hamma sulfanilamidlarning ishlatilish miqdori va maqsadi bir xil emas.

Agar siz yuqorida aytilgan sulfanilamidlarning birini ishlatmoqchi bo'lsangiz uning miqdori va ishlatilishini ko'rib chiqing.

Sulfatiazol (Norsulfazol) yuqorida aytilgan sulfanilamidlar guruhiga kiradi, shuningdek, u arzonidir, lekin uni ishlatish maslahat berilmaydi, chunki uning salbiy ta'sirlari ko'proq.

Sulfanilamidlar ich ketarda ko'p yordam bermaydi, chunki ich ketarga olib keladigan mikroblarning ko'plari bu doriga chidamli bo'lib qolgan.

Shuningdek, ich ketib, suvsizlangan odamga sulfanilamid berilganda, buyrak og'ir darajada shikastlanishi mumkin.

EHTIYOT BO'LING: Sulfanilamidlar buyrakka shikast yetkazmasligi uchun, **ko'p suv iching**; bir kunda kamida 10 katta piyola choy.

Agar sulfanilamid toshma, qichishish, bo'g'imda og'riq, isitma, bel pastki qismining og'rihi yoki siydikda qon paydo bo'lishiga olib kelsa, **uni ichishni to'xtating va ko'p suv iching.**

Sulfanilamidlarni hech qachon suvsizlangan yoki 2 oygacha bo'lgan bolalarga bermang.

Eslatma: Sulfanilamidlar yaxshi ta'sir qilishi uchun ularni davolovchi miqdordan ortiq bermang.

Doim yetarli bo'lsin, ammo ko'p ishlatmayotganingizga e'tibor bering.

Sulfametoksazol + Trimetoprim (T-iseptol, Ko-Trimoksazol, Bi-septol, Groseptol, Baktrim, Berlotsid, Septra, Primotren, Siner-sul, Sumetrolim, Oripim).

400 mg. Sulfametoksazol + 80 mg. Trimetoprim tabletkalari 200 mg. Sulfametoksazol + 40 mg. Trimetoprim 5 ml. dagi suspenziya (100 mg. Sulfametoksazol + 20 mg. Trimetoprim tabletkalari ham chiqariladi).

Bularni bolalar va emizikli ayollarda ishlatish mumkin.

Toshma toshsa bu dorini ichmang.

E'tibor bering: iloji bo'lsa, homiladorlarga bu dorini bermang. Ayniqsa, homiladorlikning oxirgi davrida ichilmasligi kerak.

Eslatma: Ushbu dori miqdori ikki barobar kuchaytirilgan 840 mg.li tabletkalar ko'rinishida ham chiqariladi (Baktrin DS va Septra DS). Bunday tabletkaning yarmini ishlatating.

Bu murakkab dorilar birikmasi ko'p bakteriyalarga qarshi kurashadi va ampitsillinga nisbatan arzonroq.

Sulfametoksazol + Trimetoprim birikmasi quyidagi kasalliklarni davolash uchun ishlatilishi mumkin: siydik yo'llari infeksiyalari, qon aralash va isitmali ich ketar(shigellyoz), Ich terlama (tifoid), vabo, brutsellyoz, nafas yo'llari infeksiyalari (pnevmoniya), sachratqi, quloq infeksiyalari, so'zak.

Miqdori:

T-iseptol (biseptol- 480: sulfometaksazol- 400 mg. va Trimetoprim 80 mg. tabletkalar, hamda suyuq shakli uchun choy qoshiqlarda o'lchanadigan) miqdori:

Kuniga 2 marta ko'p suv bilan bering!

Bir martalik miqdori:

kattalar va 12 yoshdan oshgan bolalar:

2 tabletkaga yoki 4 choy qoshiq.

9 -12 yoshdagi bolalar: 1 1/2 tabletkaga yoki 3 choy qoshiq.

4 - 8 yoshdagi bolalar: 1 tabletkaga yoki 1,5- 2 choy qoshiq.

1 - 3 yoshdagi bolalar: 1/2 tabletkaga yoki 1 choy qoshiq.

2 oylik - 1 yoshdagi bolalar:

1/4 tabletkaga yoki 1/2 choy qoshiq kuniga 2 mahal.

2 oydan kichik bolalarga bermang!

Siydik yo'llari infeksiyalarida yuqoridagi miqdorni 7-14 kun bering.

O'tkir bronxit va ich terlamalarda dorini 14 kun bering.

Qonli ich ketar bilan og'rikan bemorlarga dorini 5-7 kun ichiring.

So'zak uchun dorining katta miqdori ishlatilishi kerak (638 - bet).

Sulfadimezin 0,25; 0,5 g. tabletkaga.

Sulfadimezin siydik yo'llari infeksiyalarini davolash uchun ishlatilishi mumkin.

Miqdori:

Kattalar: 2,0 g birinchi mahal, keyin 0,5 - 1,0 g kuniga 2 mahal.

Bolalar: Har kilosiga 4 mg. dan 2 mahal

2 oydan kichik bolalarga bermang!

Kattalar: 0,5 g. - 2,0 g. har 6 soat

Bolalar:

6-12 yoshdagi: 0,25-1,0 g har 6 soat

1-5 yoshdagi: 0,15 - 0,5 g har 6 soat

6 oy-1 yoshdagi: 0,1 - 0,25 g har 6 soat

Nitrofurantoin (Furadonin)

Ushbu dori siydik yo'llari infeksiyalarida ishlatiladi, uni homiladorlik davrida ham ichish mumkin.

25; 50; 100 mg. li kapsula va tabletkalarda chiqariladi.

Ehtiyot choralari:

1. Tug'ish vaqti oz qolgan homilador (38- 42 haftalik) ayollarga bermang.

2.1-oydan kichik chaqaloqlarga bermang.

3. Siydik jiggar rang bo'lishi mumkin, lekin bu xavfsizdir.

Miqdori:

kattalar va 12 yoshdan katta bolalar: 50-100 mg. kuniga 4 mahal. 1 oydan 12 yoshgacha bolalar: har bir kilo uchun 1,5 mg. dan har 6 soatda.

AMINOGLIKOZIDLAR

Gentamitsin (Garamitsin), Tobramitsin (Brulamitsin, Nebsin), Streptomitsin, Kanamitsin.

Ushbu dorilar faqat jiddiy kasalliklarda, zarur paytda ishlatilishi kerak. Ular karlik, buyrak shikastlanishi yoki ishdan chiqishi kabi jiddiy muammolarga ham olib kelishi mumkin.

Streptomitsin ham ushbu guruhga kiradi, ammo u odatda faqat silni davolash uchun ishlatiladi. (Sil xususida 685-betga qarang).

Bu dorilar malakali tibbiyot xodimlari tomonidan, boshqa xavfsizroq dorilar topilmaganda yoki ular qimmatligida ishlatilishi mumkin.

Ushbu dorilar ishlatilishi shart bo'lgan alohida kasalliklar to'g'risida davolash haqidagi boblarda aytib o'tilgan. Umuman aminoglikozidlar jiddiy buyrak infeksiyalari,

o'pka shamollash yoki salpingit kabi kasalliklarda ishlatiladi (646-betga qarang).

Ushbu dorilarni xavfsizroq va osonroq ishlatish uchun antibiotiklarni yangi „Bir kunlik“ ishlatilish usuli ishlab chiqarilgan.

Lekin kuniga 2 yoki 3 mahal „eski tavsiyalar“ hali ham bolalarda ishlatilib kelinmoqda, balki bu ham kelajakda o'zgarishi mumkin.

Kitobda kattalarning miqdori yangi bir kunlik uslub bo'yicha yozilgan. Bolalarga esa "eskicha usul bo'yicha", kuniga 2-3 mahal berilgan.

Tajribalar shuni ko'rsatdiki, kattalarda "bir kunli" uslub kuniga bir necha marta qilnadigan ukollar bilan bir xil ta'sir qiladi, shuningdek, u buyrak, jigarni shikastlash, eshitish va quloqni og'ir bo'lib qolish muammolariga kamroq sabab bo'ladi.

Gentamitsin (Garamitsin) va Tobramitsin (Brulamitsin, Nebsin) 40 mg. -1 ml. da; 80 mg. -2 ml. da ampula yoki flakonchalarda.

Miqdori (Gentamitsin va Tobramitsin miqdori bir xil):

kattalar va 12 yoshdan katta bolalarga: 240-320 mg. har 24 soat

(6-8 ml.dan kuniga bir mahal.) Bolalarga quyidagi bir martalik miqdorda har 8 soatda takror berib turing.

10-12 yoshdagi bolalarga: 60 mg. (1,5 ml.) 6-9 yoshdagi bolalar: 40 mg. (1,0 ml.)

2-5 yoshdagi bolalar: 20 mg. (0,5 ml.) 6 oylik-2 yoshdagi bolalar:13 mg. (0,3 ml.)

6 oylik bo'lmagan bolalarga: 7 mg. (0,18 ml.)

Kanamitsin

0,5 ; 1,0 g. li flakonlarda chiqariladi

Miqdori:

kattalar: 0,750-1,0 g. har 24 soat 9 -12 yoshdagi bolalar: 375 mg. har 12 soatda

6 - 8 yoshdagi bolalar: 250 mg. har 12 soatda

2-5 yoshdagi bolalar: 170 mg. har 12 soatda 6 oydan-2 yoshdagi bolalar: 100 mg. har 12 soatda

6 oylik bo'lmagan bolalarga: 40 mg. har 12 soatda

Streptomitsin

0.25; 0.5 va 1.0 g. flakonchalarda.

Miqdori: (Sil kasalligi uchun)

Kattalarga: 1.0 g. kuniga bir mahal Bolalarga: har bir kilo uchun 20-40 mg. dan kuniga bir mahal (1,0 g. gacha)

Ehtiyot choralari:

1. Homiladorlikda Kanamitsin, Tobramitsin, Streptomitsinlarni ishlatmaslikka harakat qiling. Lekin juda zarur bo'lsa, Gentamitsin (Garamitsin) homiladorlikda ham ko'llanmokda.

2. Operatsiyadan avval ishlatmang, chunki dori odamlarni narqoz ishlatiladigan dorilarga bo'lgan sezuvchanligini kuchaytirishi mumkin.

3. Katta yoshdagi odamlar (60 dan oshgan) dorini kamroq ishlatishlari kerak, chunki ularning buyraklari yaxshi ishlamaydi.

4. Buyraklari yaxshi ishlamaydigan odamlarda ishlatmang. Garchi u buyrak infeksiyalariga qarshi ishlatilsa ham.

5. Dorini uzoq vaqt ishlatmang, chunki bu karlik, buyrakning shikastlanishi yoki hatto ishdan chiqishi xavfini oshiradi.

SEFALOSPORINLAR

Bular nisbatan yangi chiqqan kuchli antibiotiklar bo'lib, bakteriyalarga qarshi ishlatiladi. Ular boshqa antibiotiklarga qaraganda qimmatroq va faqat tavsiya qilindanda yoki arzon dorilar yo'q hollarda ishlatilishi kerak.

Quyidagi kasalliklarda ishlatiladi:

pnevmoniya (zotiljam), siydik yo'llari infeksiyalari, ichak va ginekologik kasalliklari, suyak va teri infeksiyalari, meningit, tifoid (ich terlama), dizenteriya (qonli ich burug'), penitsilliga chidamli so'zak.

Ushbu dorilar umuman olganda bir qancha xavfsiz va salbiy ta'sirlari kam. Homilador ayollarga ham ularni ishlatma bo'ladi.

Sefalosporinlar 1chi, 2chi va 3chi avlodlarga bo'linadi. Ushbu kitobda biz 1chi va 3chi avlodga kiritilgan ba'zilarini aytib o'tamiz.

1chi avlod:

Sefalosporinlar.

Teri va Suyak infeksiyalari, zotiljam (pnevmoniya) kabi nafas yo'llarining ba'zi infeksiyon kasalliklari va ginekologik infeksiyalarga yaxshi natija beradi.

Sefazolin (Kefzol, Ansef, Totatsef, Ssefamezin)
0,25; 0,5; 1,0 g. flakonlarda chiqariladi.

Miqdori:

Kattalar har 8 soatda 1-3 g dan.
1 oylikdan katta bolalar: har bir kilo uchun 20-30 mg. dan har 8

soatda.

Sefaleksin (Suksil, Ospeksin, Piasan, Sporideks, Kefleks), 0.25-0.5 g. li tabletka yoki kapsulada chiqariladi.

Miqdori:

Kattalar va 12 yoshdan katta bolalar: har 8 soatda 0.25-1.0 g. dan
Bolalar: har bir kilo uchun har 8 soatda 8-16 mg. dan bering.

3chi avlod:

Sefalosporinlar.

Meningit,
ichak infeksiyalari,
pnevmoniya (Zotiljam),
salpingit,
so'zak,
tifoid (Ich terlama),
suyak va bo'g'imlar infeksiyalarini
davolashda ishlatiladi.

Seftriakson (Rotsefin, Lendatsin, Oframaks)

Muskul yoki venaga yuborish uchun
0.25;
0.5; 1.0 g. li flakonlarda chiqariladi.

Miqdori:

Kattalar: kuniga 1-2 g. dan bir mahal yoki 2 mahal (meningitlarda 1-2 g. dan 2 mahal).
Bolalarga: har bir kilo uchun 50-75

mg. dan har 12 soatda (meningitlarda har bir kilo uchun 100 mg. dan kuniga 2 mahal ishlating).

Asoratsiz o'tayotgan so'zakda: 125-250 mg. dan bir marta.

Sefotaksim (Klaforan, Sefantral)

Muskul yoki venaga yuborish uchun
0.5;
1.0g. li flakonchalarda chiqariladi.

Miqdori:

Kattalar uchun: har 6 soatda 1-2 g. dan

6-11 yoshdagi bolalar: 1 g. har 6 soatda.

2-5 yoshdagi bolalar: 500 mg. har 6 soatda
4-24 oylik chaqaloqlar: 333 mg. har 6 soatda (1 g. li flakonning uchdan bir qismi)

0-3 oylik chaqaloqlar: 250 mg. har 8 soatda.
Og'irlashmagan so'zakda 500 mg. bir marta.

Organizmning ichki a'zolari hamda ko'zga tarqalib ketgan so'zakda:

Kattalar: har 8 soatda 1g. dan.
Yangi tug'ilgan chaqaloqlar va bolalar: har bir kilo uchun 25-50 mg. dan har 8-12 soatda.

Sefiksim (Sefopan)

Bu kuchli antibiotik bo'lib uni faqat kuniga bir mahal ichish mumkin. U quyidagi kasalliklarda ishlati-

ladi:
quloq infeksiyalari,
bronxit buyrak va tomoq infeksi-
yalari,
so'zak,
ich terlama 200-400 mg. li tabletka
ko'rinishida chiqariladi.

Miqdori:

Kattalar: 400 mg. dan kuniga bir
mahal (og'irlashmagan so'zak
uchun faqat bir miqdor bering.)
6 oydan katta bolalar: har bir kilo
uchun 8 mg. dan bir mahal ichirila-
di.
Ich terlama bo'lsa, 8 kun mobayni-
da har bir kilo uchun 10-15 mg. dan
har 12 soatda.

XINOLONLAR

Xinolonlar yangi kuchli
dorilardir.
Lekin ularni homilador va emizikli
ayollar ishlatmasligi kerak, ularni
bolalarga ham bermang.

Ular quyidagi kasalliklarda
ishlatiladi:
teri va suyak infeksiyalari,
siydik yo'llari va prostata bezi infek-
siyalari,
ich ketarning ba'zi bir turlari,
ich terlama (tifoid),
boshqa dorilarga chidamli bo'lib
qolgan sil, so'zak,
xlamidiya,
moxov

Ular ovqatdan 30-60 minut oldin
ichilishi kerak.

Norfloksatsin (Girotsid, Norfloks,
Urospez, Yunibid)

400 mg. li tabletka ko'rinishida
chiqariladi.

Miqdori:

Siydik yo'llari infeksiyalarida:
kattalarga 400 mg. dan kuniga 2
mahal,
10 - 21 kun davomida ichiladi.

Og'irlashmagan so'zakda: 800 mg.
bir marta

Prostata bezi infeksiyasida: 28 kun
davomida 400 mg. dan kuniga 2
mahal.

Qon aralash ich ketarda: 5 kun
davomida 400 mg. dan kuniga 2
mahal

Siprofloksatsin (Sifloks, sipro,
siprolet, sefobak, siteral, siproker)

0.25 g ; 0.5 g va 0.75 g tabletka-
lar, ko'z tomchilari va vena ichiga
yuborish uchun flakonlarda chiqa-
riladi.

Miqdori:

Og'irlashmagan so'zakda: 250 g.
faqat 1 marta.

Siydik yo'llarining oddiy infeksiyalarida: kuniga 2 mahal 250 mg. dan 5-7 kun ichiladi.

Isitmali, qonli ich ketar, ich terlama (tifoid), suyak va bo'g'im infeksiyalari, siydik yo'llarining og'ir infeksiyalari: 500 mg. dan kuniga 2 mahal.

Suyak, bo'g'im, teri infeksiyalari, moxov (Dorilar haqidagi "Yashil Sahifalar" bolimining 11 va 12 - qismlariga qarang), Sil kasalligi uchun 17 qismga qarang): 750 mg. dan kuniga 2 mahal beriladi.

Ofloksatsin (Tarivid)

Odatda 0.2 g. li tabletkalarda chiqariladi.

0.3 g., 0.4 g. li tabletkalari ham bor, tomirga qilinadigan ukol va ko'z tomchilari shaklida ham sotib olinishi mumkin.

Miqdori:

Ko'z infeksiyon kasalliklarida, 1 yoshdan katta bo'lgan bolalar va kattalar: har 4 soatda 1-2 tomchidan 2 kun davomida, so'ng 5 kun davomida kuniga 4 mahal tomizing.

Teri infeksiyalari, bronxit va oddiy pnevmoniya: 400 mg. dan kuniga 2 mahal bering.

Oddiy so'zakning boshlanishida:

400 mg. bir marta.

Erlik olati yoki qindan ko'p, hidli ajralma chiqqanida (xlamidiya yoki boshqa sabablardan): 7 kun davomida 300 mg. dan kuniga 2 mahal bering.

Siydik yo'llari infeksiyalarida: 3-10 kun davomida 200 mg. dan 2 mahal.

Prostatit: 6 hafta davomida 300 mg. dan kuniga 2 mahal

Brutsellyoz infeksiyalarida: 400 mg. dan kuniga bir mahal.

Ich terlama (Tifoid): 10 kun davomida 200-400 mg. dan kuniga 2 mahal bering.

Sil: 300 mg. dan kuniga bir mahal.

Moxov: 400 mg. dan har kuni 8 hafta davomida.

Qu - isitma: 600 mg. dan bir mahal har kuni 2 hafta davomida.

Nalidiksonat Kislotalasi (Negram)
0,5 g tabletkalarda chiqariladi.

Bu dori qonli ich ketar (Ichburug', Dizenteriya) va siydik yo'llari infeksiyalariga qarshi ishlatiladi.

Homiladorlarga bu dorini bermang.

Miqdori:

Kattalar uchun: 1,0 g kuniga 4 mahal.

Bolalar uchun: har bir kiloga 12 mg. dan kuniga 4 mahal

7-11 yoshdagi bolalar: 250 mg. (1/2 tabletk)

3-6 yoshdagi bolalar: 150 mg. (1/3 tabletk)

1-3 yoshdagi bolalar: 120 mg. (1/4 tabletk)

BOSHQA ANTIBIOTIKLAR

Metronidazol (Trixopol, Flagil, Metrogil, Klion, Efloran)

Klindamitsin (Dalotsins, Klimitsin)

Ushbu dori linkomitsin guruhiga kiradi, lekin linkomitsinga nisbatan xavfsizroq. Klindamitsin ba'zi jiddiy infeksiyalarda, anaerob bakteriyalar sababli bo'lgan ichak kasalliklari, salpingit (ginekologik kasalliklar), ba'zi o'pka kasalliklari va infeksiyalangan jarohatlarda qisman ishlatiladi.

Yana qaysi infeksiyalarda ishlatilishini bilmoqchi bo'lsangiz quyiga qarang.

75, 150, 300 mg. li tabletkalar, 150 mg./ml. ukollar 2 % li krem yoki losyon shaklida chiqariladi.

Miqdori:

Kattalar: 150-450 mg. dan har 6 soatda

Bolalar: har kiloga 2-5 mg. dan har 6 soatda.

Bakterial Vaginitni davolash uchun: 100 mg. dan 7 kun davomida qin ichiga yotishdan oldin qo'yiladi.

Bo'jama(husnbuzar)ni davolash uchun 2 % li eritmani kuniga 2 mahal betingizga surting.

2. OG'RIQ, ISITMA, SHISHLARGA QARSHI DORILAR

Eslatma:

Og'riqqa qarshi ko'plab dorilar mavjud, ularning ba'zilari, ayniqsa, Dipiron (analgin) kabilari. Aspirin, atsetominofen (paratsetamol) yoki ibuprofenlar (667-bet) kabi xavfsiz dorilarni ishlatayotganingizga e'tibor bering.

Aspirin yoki Atsetilsalitsilat kislota

(Anopirin, Aspro, Atsilpirin, Kolfarit) Ko'pincha: 0,25 yoki 0,5 g. li tabletkalarda chiqariladi.

Aspirin juda foydali, arzon „og'riq qoldiruvchi“ yoki analgetikdir. Shuningdek, u isitma va shamol-lashlarga, hamda yengil qichishish-larga qarshi kurashadi.

Og'riq, artrit yoki shamolashga qarshi, tarkibida aspirin bo'lgan ko'plab dorilar sotiladi, lekin ular qimmat va aspirinning o'zidan foydaliroq emas.

Xavfi va ehtiyot choralari:

1. Oshqozon og'rig'i yoki hazm a'zolari kasalliklarida aspirin ishlatmang.

Aspirin - kislota bo'lgani uchun aytilgan muammolarni jiddiylashtirishi mumkin. Shuning uchun oshqozon yarasi bor odamlar hech qachon aspirin ichmasliklari kerak.

2. Aspirin ba'zi odamlarda qorin (oshqozon yoki me'da) og'rig'i yoki zarda bo'lishga olib kelishi mumkin. Buning oldini olish uchun, aspirinni sut, ozgina natriy bikarbonat (osh soda), ko'p suv yoki ovqat bilan birga iching.

3. Suvsizlangan odamga u yaxshi siymagunga qadar bir miqdordan oshiq dori bermang.

4. 12 yoshdan kichik bola, ayniqsa, chaqaloqlarga va astmasi (xurujga olib kelishi mumkin) bor odamlarga bermang. Chaqaloqlar uchun paratsetamol xavfsizroq.

5. Aspirinni bolalar ololmaydigan joyga qo'ying. Katta miqdori ularni zaharlashi mumkin.

6. Homilador ayollarga bermang.

Og'riq yoki isitmaga qarshi Aspirin miqdori:

Har 4-6 soatda bir iching (kuniga 4-6 mahal), lekin bolalarga kuniga 4 mahaldan ortiq bermang.

Kattalar: 0,5 g.

8-12 yoshdagi bolalar: 170-250 mg. (170 mg. 0,5 g. li tabletkaning taxminan 1/3 qismi bo'ladi 250 mg. esa - 1ta 0,25 g. li tabletka).

3-7 yoshdagi bolalar: 100-125 mg. (250 mg. li tabletkaning 1/2 qismi)

1-2 yoshdagi bolalar: 75 mg. (0,25 g. li tabletkaning taxminan 1/3 qismi).

1 yoshga to'lmagan bolalarga aspirin bermang.

(Hayz davridagi kuchli og'riqlarda, og'ir artrit yoki revmatik isitmalar-da yukoridagi miqdor ikki barobar ko'paytirilishi mumkin. Yoki har bir kilo uchun 25 mg. dan har 6 soatda bering. Agar quloqlarda shang'illash paydo bo'lsa, miqdorni ozaytiring.)

Paratsetamol (Panadol, Pamol, Efferalgan, Akamol, Atsetofen, Aldolor, Metamol, Proksasan, Teylinol, Atsetominofen) - og'riq va isitmaga qarshi.

Ko'pincha 200, 250 mg., 500 mg. li tabletkalar. Shuningdek sirop qo'rin-

ishida ham chiqariladi.

Paratsetamol aspiringa nisbatan bolalar uchun xavfsizroqdir. U oshqozonni bezovta qilmaydi va oshqozon yarasi bor odamlarga ham ishlatilishi mumkin. Shuningdek u homilador ayollar uchun ham xavfsizdir.

Paratsetamolni kuniga 4 mahal bering.

Bir martalik miqdor:

kattalar uchun: 500 mg. -1 g. gacha

11-12yoshdagi bolalar: 500 mg.

9-10 yoshdagi bolalar : 400 mg.

6-8 yoshdagi bolalar: 320 mg.

4-5 yoshdagi bolalar: 250 mg.

2-3 yoshdagi bolalar: 160 mg.

1-2 yoshdagi bolalar 125 mg.

6-12 oylik chaqaloqlar: 100 mg.

4-6 oylik chaqaloqlar: 80 mg.

2-3 oylik chaqaloqlar: 60 mg.

0-2 oylik chaqaloqlar: 40 mg.

Ibuprofen (Apifen, Ibusan, Artril, Burana, Dolven, Dolgit, Ibuspel, Nurofen) Korflam paratsetamol 500 mg. va ibuprofen 400 mg. birikmasi Ko'pincha 200 mg. li tabletkalarda chiqariladi, lekin 400 mg., 600 mg. li tabletkalar va siropi ham bor.

Ibuprofen shikastlangandan keyin badan shishishi va og'rish, artritdan bo'g'im og'riqlari, hayz

davri og'riqlari, bosh og'rig'i va isitmaga qarshi ishlatiladi. U aspiringa nisbatan qimmatroq.

EHTIYOG BO'LING:

Ibuprofenni aspiringa allergiyasi bor odamlar ichmasligi kerak.

Homilador ayollar ibuprofenni ishlatmasliklari kerak.

Miqdori:

og'riq va isitmaga qarshi—200 mg. tabletkalar.

Ibuprofenni har 4-6 soatda ichirib turing.

Bir martalik miqdori:

12 yosh va undan katta bolalar va kattalar: 200-400 mg. (1-2 tabletk)

Agar bitta tabletk og'riq yoki isitmani yo'qotmasa, 2 ta tabletk ishlatilishi mumkin.

24 soat davomida 6 ta tabletkadan ortiq dori ichmang.

Ibuprofen miqdori (bolalar uchun) Migren uchun 8-bo'limiga karang.

9 yoshdan kichik bo'lgan bolalar uchun: 6-8 yoshdagi bolalar: 150 mg.

4-5 yoshdagi bolalar: 100 mg.

2-3 yoshdagi bolalar: 75 mg.

12-23 oylik chaqaloqlar: 50 mg.
6-11 oylik chaqaloqlar: 35-45 mg.
3-5 oylik chaqaloqlar: 25-30 mg.
0-2 oylik chaqaloqlar: 20 mg.

Piroksikam (Ruproks)

20 mg. li kapsula, tabletkalar.
Bu dori, ayniqsa, artritdan,
bo'g'imlarning og'rishida ishlatiladi.

Miqdori:

Kattalar: 20 mg. kuniga 1 mahal.

3. ZAHARLANISHGA QARSHI DORILAR VA ANTITOKSINLAR

Qoqsholga qarshi emdori

U "AKDS" degan emdori tarkibida bo'ladi. Agar siz biror joyingizni chuqur qilib kesib olsangiz va qoqsholga qarshi 5 yildan beri emlanmagan bo'lsangiz, siz emdorini olishingiz kerak. Odatda kattalar qoqsholga qarshi har 10 yilda bir marta emlanadi.

ANTITOKSINLAR

EHTIYOT BO'LING:

Ko'p antitoksinlar, masalan: qoqshol, ilon va chayon chaqishiga qarshi antitoksinlar ot qonining zardobidan qilingan. Shu sababli ular xavfli allergik reaksiyaga olib kelishi mumkin (159 - bet, allergik shok).

Ot zardobini ukol qilishdan avval har ehtimolga qarshi epinefrin (adrenalin)ni tayyorlab qo'ying. Allergiyasi bor yoki oldin ham ot zardobidan qilingan antitoksinni olgan odamlarga uni qilishdan 15 minut avval antigistamin: prometazolin (pipolfen, fenergan, diprazin) yoki difengidramin (dimedrol, benadril) kabi dorilarni qabul qilish yaxshi bo'ladi.

Qoqsholga qarshi antitoksinlar:

Qoqsholga qarshi Immuno-Globulin (odam qonining zardobi) ko'pincha 250 E.D. li flakonchalarda chiqariladi.

Qoqsholga qarshi antitoksin (ot zardobi) ko'pincha: 1500, 20000, 40000 va 50000 E.D. li qilib chiqariladi.

Odamlar qoqsholga qarshi emlanmagan joylardagi tibbiy dori qutichasida (aptechkada) qoqshol antitoksini bo'lishi kerak.

Uning ikki ko'rinishi bor: biri odam qonining zardobi (Qoqsholga qarshi immunoglobulin) va keyingisi ot qonining zardobidan (qoqsholga qarshi antitoksin) qilingan bo'ladi.

Agar iloji bo'lsa, Qoqshol immuno - globulinini ishlatib, chunki uning og'ir allergik reak-

siyalarga olib kelish xavfi kamroq.

Lekin ot qonining zardo-bidan qilingan qoqshol antitoksinini ishlatmoqchi bo'lsangiz, allergik reaksiyaga qarshi ehtiyot chorasini ko'ring.

Chuqur jarohatlangan odam Qoqsholga qarshi to'la emlanmagan bo'lsa (347-bet), qoqshol belgilari paydo bo'lishidan oldin 250 E.D. (1 flakon) immunoglobulin yoki 1,500-3,000 E.D. antitoksin qilinishi kerak. Bolalarga esa 750 E.D. ishlatish yetarlidir.

Agar odamda qoqshol belgilari paydo bo'lsa, unga Qoqshol immuno- globulinidan 5,000 E.D. yoki qoqshol antitoksinidan 50,000 E.D. qiling.

Dorining hamma miqdorini bir joydan muskul orasiga yubormasdan, balki miqdorni bo'lib ishlatish (bir qismi dumbaga, boshqa yarmi esa songa) kerak yoki venaga ukol qilishni biladigan odam bo'lsa, bir qismini tomirga ikkinchisini esa muskul orasiga yuborish mumkin.

Antitoksin qilingandan so'ng, qoqshol belgilari odatda yo'qolishning o'rniga zo'rayib boradi. **Bu usuldan ham muhim va murakkabroq davolash usullari haqida**

347-350-betlarda aytilgan.

Muolajani darhol boshlang va tez tibbiy yordamga murojaat qiling.

Chayon chaqishiga qarshi zardob (antitoksin)*

Ko'pincha ukol qilish uchun mo'ljallangan kukun shaklida flakonchalarda chiqariladi. Dunyoning turli joylarida turli antitoksinlar ishlab chiqariladi.

Chayon chaqishiga qarshi antitoksin faqat xavfli yoki o'ldiradigan chayonlar bor joylarda ishlatilishi kerak.

Antitoksin odatda kichik bolalarga va ayniqsa, tananing yuqori qismini chayon chaqqanida ishlatiladi.

Antitoksin qutichasi ichida ko'pincha to'liq ma'lumot (qo'llanmalar) bo'ladi. Ularga ehtiyotkorlik bilan rioya qiling. Kichik bolalarga kattalarga nisbatan ko'proq antitoksin kerak bo'ladi. (2 yoki 3 ta flakon kerak bo'lishi mumkin).

Ko'p chayonlar kattalar uchun xavfli emas. Antitoksinning o'zi xavfli bo'lgani tufayli kattalarga bermagan ma'qul.

Ilon chaqishiga qarshi zardob (antitoksin)*

Ko'pincha ukol qilinadigan ampula va flakonlarda bo'ladi. Antitoksinlar yoki zaharlanishdan himoya qiladigan (zaharli ilonlar chaqishiga qarshi ishlatiladigan) dorilar dunyoda ko'p.

Agar siz odamni o'ldiradigan zaharli ilonlar bor joyda yashasangiz, qanday antitoksinlar borligi haqida bilib oling. Ularni oldindan sotib oling va zarur vaqtda ishlatish uchun saqlang.

Ba'zi kukun holida bo'lgan antitoksinlar sovutgichda saqlanmasligi mumkin. Ammo boshqalari sovuq joyda saqlanishi kerak.

Ilon zahriga qarshi antitoksinlarning ishlatilishiga oid yo'l-yo'riqlar ko'pincha dori bilan birga bo'ladi. Dorini ishlatishdan avval ularni o'rganib chiqing. Ilon qanchalik katta yoki odam yoshi qanchalik kichkina bo'lgan sari shuncha ko'p antitoksin ishlatilishi kerak.

Ko'pincha 2 yoki ko'proq flakon kerak bo'ladi. Odamni ilon chaqqandan so'ng qancha tez antitoksin qilinsa, u shuncha ko'proq foyda qiladi.

Allergik shokning oldini olish uchun (159 - bet) kerak bo'lgan ehtiyot choralariga rioya qilganligingizga e'tibor bering.

Ichilgan zaharli moddalarga qarshi dorilar

Ipekakuana - qayt qildirish uchun dori.

Ko'pincha sirop holida chiqariladi.

Odam zaharni ichganidan so'ng uni qayt qildirish uchun ishlatiladi. **Agar odam kuchli kislotaga, ishqor, benzin yoki kerosinlardan birini ichib zaharlangan bo'lsa, bunday hollarda dorini ishlatmang.**

Ipekakuana miqdori:

Har qanday yoshdagi odam uchun 1 osh qoshiq bering. Agar odam qayt qilmasa, buni har yarim soatda takrorlab turing.

Aktivlangan ko'mir (Ugol aktivirovanniy, Kole-Kompretten)- ichilgan zaharga qarshi. 0.25 va 0.5 g. tabletkalarda chiqariladi.

Aktivlangan ko'mir yutilgan zaharni o'ziga shimib, ularning oshqozon va ichakdagi miqdorini kamaytiradi, zaharlanish xavfini pasaytiradi.

Miqdori:

1 piyola suv yoki sharbat bilan 20 g. aktivlangan ko'mir (40 ta 0,5 g. li tabletkalarni, suvga soling.)

4. BEZGAKKA QARSHI DORILAR

Bezgakka qarshi kurashadigan dorilar ko'p. Afsuski, dunyoning talaygina joylarida bezgak parazitlari bezgakka qarshi eng yaxshi dorilarga chidamli bo'lib qolgan.

Bu ayniqsa bezgakning eng jiddiy turiga tegishlidir. Sog'liqni Saqlash Vazirligi yoki o'zingizning mahalliy sog'liqni saqlash bo'limlaridan siz yashayotgan joydagi bezgakka qarshi eng axshi dorilar to'g'risida ma'lumot olishingiz muhimdir.

Yangi dorilar ishlab chiqarilmoqda, lekin ularning effektiv ta'siri chegaralangan, chunki bezgak kasalligi ularga tez chidamli bo'lib qoladi.

E'tibor bering:

Bezgakka immunitet yo'q va odam tez nobud bo'lishi mumkin. Bezgak bor joylarda bo'lgan bola va odamlar tezda davolanishlari kerak.

Bezgakka qarshi bo'lgan dorilar 2 ta maqsad uchun ishlatilishi mumkin:

1. Bezgak bilan og'riyotgan odamni DAVOLASH. Dori bir necha kun beriladi xolos.

2 OLDINI OLISH UCHUN. Qonda-gi bezgak parazitlarining yomon ta'siridan saqlash uchun ishlatiladi.

Bezgak bor joylarda kuchsiz va boshqa sabablarga ko'ra kasal-langan bolalarni saqlash va kasal-likning oldini olish uchun ishlatiladi. Shuningdek, u bezgak bor joylarga boruvchi va organizmi unga qarshi kurasha olmaydigan odamlarga ishlatiladi.

Dorilar odatda haftalar davomida beriladi. Bezgakning oldini olish uchun 352-betdagi chivin chaqishidan saqlanish maslahatiga rioya qiling.

Ba'zi bezgak dorilari bezgak ta'sirlarini davolash uchun ishlatilsa, boshqalari esa, faqat oldini olish uchun ishlatiladi. Yana ba'zilar ik-kalasi o'rnida ham ishlatilishi mumkin.

1996-yilning boshidan beri, xloroxin (xingamin, delagil, malereks) bezgakning oldini olish va davolashdagi eng foydali dorilardan biri bo'lib kelmoqda, ammo bezgak qo'zg'atuvchining chidamliligi shunda ham dunyoning boshqa joylaridagi kabi asta-sekin rivojlani-shi mumkin.

Xloroxinga bo'lgan chidamlilik Janubiy Afrika,

Sharqiy Afrika va ayniqsa, Shimoliy sharqiy Osiyoda rivojlangan. Xinin sulfat odatda boshqa dorilarga chidamli bo'lgan joylardagi og'ir bezgak yoki miyaga ta'sir qiluvchi bezgakni davolash uchun ishlatiladi.

Mefloxin (Lartam) yangi xloroxinga chidamli bo'lgan bezgakka qarshi va uning oldini olish uchun ishlatiladigan doridir. Fansidar ham, xloroxinga chidamli bo'lgan bezgakka qarshi ishlatiladigan doridir.

Proguanil xloroxin bilan birgalikda bezgakning oldini olish uchun ishlatiladi. **Primaxin** ba'zan davolanishdan so'ng boshqa bezgak dorisi bilan kasallikning qaytalanishidan saqlanish uchun ishlatiladi. **Tetratsiklin** ham ba'zan bezgakni davolash va oldini olish uchun ishlatiladi.

Xloroxin

Xloroxin ikki xil ko'rinishda: xloroxin fosfat va xloroxin sulfat ko'rinishlarida ishlab chiqariladi. Ularning ishlatilish miqdori farq qilganligi sababli, xloroxinning qaysi turi sizda borligi va dorilar qaysi maqsadga asoslangan ekanligiga e'tibor bering.

Ba'zi joylarda va bezgakning ba'zi turlarini to'la davolashda xloroxinga qo'shimcha dori qo'shish kerak bo'ladi. Tibbiy maslahat oling.

Xloroxin Fosfat (Xingamin, De-

lagil, Malareks). Ko'pincha 250 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Ichiladigan xloroxin fosfatning miqdori: (250 mg. li tabletkalarni

ishlatganda):

Bezgakning qattiq xurujlarida.

Birinchi miqdorni kuniga 2 marta bering, ikkinchi miqdorni oradan 6 soat o'tgach berasiz.

Kattalar: 4 tabl. (1000 mg.)

10-15 yoshdagi bolalar: 3 tabl. (750

mg.) 6-9 yoshdagi bolalar: 2 tabl.

(500 mg.)

3-5 yoshdagi bolalar: 1 tabl. (250

mg.)

1-2 yoshdagi bolalar: 1/2 tabl. (125

mg.)

1 yoshgacha bo'lgan chaqaloqlar:

1/4 tabl. (63 mg.)

1 yoshgacha chaqaloqlar: 1/8 tabl.

(32 mg.)

Bezgakning oldini olish uchun (xloroxinga chidamli bo'lmagan joylarda):

Bezgak bor joyga borishdan 1 hafta oldin va uni tark etgandan so'ng 4 hafta davomida, bir haftada bir marta bering.

kattalar: 2 tabl. (500 mg.)

10-15 yoshdagi bolalar: 1 1/2 tabl.

(375 mg.)

6-9 yoshdagi bolalar: 1 tabl. (250

mg.)

3-5 yoshdagi bolalar: 1/2 tabl. (125

mg.) 1-2 yoshdagi bolalar: 1/4 tabl.

(63 mg.)
1 yoshgacha chaqaloqlar: 1/8 tabl.
(32 mg.)

Xloroxin Sulfat

Ko'pincha 200 mg. li tabletkalar
(tarkibida 150 mg. xloroxin bor)
chiqariladi.

Xloroxin miqdori:

200 mg. li tabletkalar
Bezgakning qattiq xurujlarida:
Bir martalik miqdor. kattalar: 4 tabl.
(800 mg.)
10-15 yoshdagi bolalar: 3 tabl. (600
mg.)
6-9 yoshdagi bolalar: 2 tabl. (400
mg.)
3-5 yoshdagi bolalar: 1 tabl. (200
mg.)
1-2 yoshdagi bolalar: 1/2 tabl. (100
mg.)
1 yoshgacha chaqaloqlar: 1/4 tabl.
(50 mg.)

Quyidagi miqdorlarni birin-
chi dozadan 6 soat, 1 va 2 kundan
so'ng bering: 2 nchi marta 6 soat
o'tgandan, 2 chi va 3 inchi kunlari
kuniga bir mahal. kattalar: 2 tabl.
(400 mg.)

10-15 yoshdagi bolalar: 1 1/2 tabl.
(300 mg.)

6-9 yoshdagi bolalar: 1 tabl. (200
mg.)

3-5 yoshdagi bolalar: 1/2 tabl. (100

mg.)
1-2 yoshdagi bolalar: 1/4 tabl. (50
mg.)
1 yoshgacha chaqaloqlar: 1/8 tabl.
(25 mg.)

Bezgakning oldini olish uchun

Bezgak bor joylarda 1 hafta va xavfli
rayondan chiqib ketganidan so'ng
4 hafta davomida bering.

kattalar: 2 tabl. (400 mg.)
10-15 yoshdagi bolalar: 1 1/2 tabl.
(300mg) 6-9 yoshdagi bolalar: 1
tabl. (200 mg.)
3- 5 yoshdagi bolalar: 1/2 tabl. (100
mg.)
1-2 yoshdagi bolalar: 1/4 tabl. (50
mg.)
1 yoshgacha chaqaloqlar: 1/8 tabl.
(25 mg.) dan bering.

Amyobalar keltirib chiqa-
rgan absessga qarshi: 250 mg.
li xloroxin fosfat yoki 200 mg. li
xloroxin sulfati ishlatgan holda;
kattalar: 3 yoki 4 tabletkadan 2 kun
davomida va keyinchalik kuniga 1,5
yoki 2 tabletkadan 3 hafta davomi-
da bering.

Bolalarga, ularning vazni yoki yoshiga qarab kamroq bering.

Xinin sulfat

Ko'pincha 250; 300; 500 yoki 650 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Xinin chidamli bezgak (boshqa dorilar bilan tuzalmaydigan bezgak) va og'ir bezgak, shuningdek miyaga ta'sir qiluvchi bezgakka qarshi ishlatiladi. U ichilganda yaxshi ta'sir qiladi.

Agar xininni berishda qayt qilish kuzatilsa, bunda prometazin (Pipolfen) kabi dori yordam berishi mumkin.

Salbiy ta'sirlar: Xinin ba'zan ko'p terlash, quloqlarning shang'illashi yoki bitib qolishi, ko'zning xiralashishi, ko'ngil aynishi, bosh aylanishi va qayt qilish, ich ketishlarga olib kelishi mumkin.

Bezgakning qattiq xurujlarida beriladigan xinin miqdori, 300 mg. li tabletkalar ishlatilganda:

Kuniga 3 mahal 3 kun davomida bering: kattalar: 2 tabl (600 mg.)
10- 15 yoshdagi bolalar: 1 1/2 tabl. (450mg.)
6-9 yoshdagi bolalar: 1 tabl. (300 mg.)
3- 5 yoshdagi bolalar: 1/2 tabl. (150 mg.)
1-2 yoshdagi bolalar: 1/4 tabl. (75 mg.)
1 yoshgacha chaqaloqlar: 1/8 tabl.

(38 mg.)

Xinin yoki xloroxin ukollarini qachon qilish kerak?

Xinin yoki xloroxin ukollari faqat juda zarur paytlarda, kamdan kam qilinishi kerak. Agar kasalda bezgak belgilari paydo bo'lsa yoki u bezgak tarqalgan joyda yashasa, u qayt qilayotgan bo'lsa, titrashlar (tutqanoq) bo'lsa yoki meningitning boshqa belgilari namoyon bo'lsa, unda bosh miya bezgagi bo'lishi mumkin (miyadagi bezgak).

O'sha zahoti xinin qiling. (Yoki agar boshqa dori bo'lmasa, xloroxin qiling.) Qilinayotgan ukol **to'g'ri miqdorda** ekanligiga katta e'tibor bering.

Tibbiy yordamga murojaat qiling!

Xinin Digidroxlorid ukollari

1 ml. dagi 500 mg. (50%)

Xinin ukollarini juda sekinlik bilan mushakka jo'nating va hech qachon venaga to'g'ridan to'g'ri qilinmasligi kerak, bu yurakka yomon ta'sir qilishi mumkin. Bolalarga bersangiz ehtiyot bo'ling.

Miqdorning yarimini sekinlik bilan har bir dumbaga ukol qiling. Ukol qilishdan avval, shprints porshenini o'zingizga torting, agar bunda shprints ichiga qon kirsam, boshqa

joyga ukol qiling.

Ushbu miqdorni 12 soatdan so'ng qayta qiling:
kattalar: 600 mg.
bolalar: bolaning har kilosi uchun 10 mg . (Masalan:10 kg. bo'lgan 1 yashar bolaga 100 mg. (0,2 ml.) ukol qilinishi kerak.)

Xloroxin ukollari 250 mg. - 5 ml. da (5 % li)

Ukolni faqat bir marta (har ikkali dumbaga 1/2 bo'lib qiling):
kattalar: 200- mg. (4 ml.) bolalar: bolaning vazniga qarab 10 mg. (0,2 ml.) dan har bir kilosiga qiling. (masalan: 10 kilo bo'lgan bir yashar bolaga 2 ml. ukol qilinadi.)

Agar bir kundan so'ng ham kasalda o'zgarishlar bo'lmasa, yukoridagi miqdor qayta qilinishi mumkin.

Mefloxin* (Lartam) (*Hali O'zbekistonda yo'q)
Ko'pincha 250 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Mefloxin xloroxinga chidamli bo'lgan og'ir bezgak xurujlarining oldini olish va davolashda ishlatiladi.

Ehtiyot choralari va salbiy ta'sirlar:

Mefloxin tutqanog'i va ruhiy kasalliklari bor odamlarga ishlatilmasligi kerak. Homilador ayol boshqa dori topilmagan holdagina uni ichishi mumkin. Yurak muammolari bor odamlar dorini ichishdan avval tibbiymaslahat olishlari kerak.

Mefloxin ba'zan o'zini g'alati tutish, titroq, bosh aylanishi, qorin og'rig'i, bosh og'rig'i, ko'rish muammolari va ba'zan hushdan ketish kabi hollarga olib kelishi mumkin.

Uni ko'p ovqat bilan iching. Agar davolashda kattaroq miqdorlar ishlatilsa, salbiy ta'sirlar tezroq yuz berishi va asorati og'irroq bo'lishi mumkin.

Mefloxin miqdori:

Bezgakning kuchli xurujlarida:
Bir marotaba bering:
kattalar: 5 tabl. (1250 mg.)
12- 15 yoshdagi bolalar: 4 tabl. (1000 mg.)
8- 11 yoshdagi bolalar: 3 tabl. (750 mg.)
5- 7 yoshdagi bolalar: 2 tabl. (500 mg.)
1-4 yoshdagi bolalar: 1 tabl. (250 mg.)
1 yoshgacha chaqaloqlar: 1/2 tabl. (125 mg.)

Bezgakning oldini olish uchun.

Haftada bir marta, bezgak bor joydan chiqqandan so'ng ham 4 hafta davomida quyidagi miqdorlarni bering.

kattalar: 1 tabl. (250 mg.)

45 kg. dan ortiq bolalar: 1 tabl. (250 mg.)

31-45 kg. li bolalar: 3/4 tabl. (188 mg.)

20-30 kg. li bolalar: 1/2 tabl. (125 mg.)

15-19 kg. li bolalar: 1/4 tabl. (63 mg.)

15 kg. gacha bolalarga bermang.

Fansidar (Pirimetamin + Sulfadoksin birikmasi). Ko'pincha: 25 mg. pirimetamin va 500 mg. sulfadoksin tabletka chiqariladi.

Fansidar sulfadoksinga chidamli bezgakni davolash uchun ishlatiladi.

EHTIYOT BO'LING:

Fansidar sulfanilamidlarga allergiyasi bo'lgan odam tomonidan ishlatilmasligi kerak. Agar dori toshma va qichishishlarga olib kelsa, ko'p suyuqlik iching va dorini takroran ichmang.

Bezgakning qattiq xurujlariga qarshi:
bir marotaba beriladigan miqdor:

kattalar: 3 tabletka.

9-14 yoshdagi bolalar: 2 tabl.

4-8 yoshdagi bolalar: 1 tabl.

660

1-3 yoshdagi bolalar: 1/2 tabl.

1 yoshgacha bolalar: 1/4 tabl.

Proguanil (Bigumal)

Ko'pincha 50; 100 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Proguanil xloroxinga chidamli bo'lib qolgan bezgakning oldini olish uchun ishlatiladi. Proguanil bezgakning qattiq xurujlarida ishlatilmaydi.

Bezgakning oldini olish uchun ishlatiladigan proguanil **miqdori:**

Dorini har kuni bezgak bor rayonga kirgan kundan boshlab, undan chiqqandan so'ng 28 kun davomida iching.

kattalar: 2 tabletka (200 mg.)

9- 14 yoshdagi bolalar: 1,5 tabl. (150 mg.)

3- 6 yoshdagi bolalar: 1 tabletka (100 mg.)

1- 2 yoshdagi bolalar: 1/2 tabl. (50 mg.)

1 yoshgacha chaqaloqlar: 1/4 tabl. (25 mg.)

Primaxin (Avlon)

Ko'pincha 3; 9; 26,3 mg. li primaxin fosfat tabletka chiqariladi.

Primaxin ko'pincha xloroxin yoki boshqa bezgak dorisining ishlatilishidan so'ng bezgakning ba'zi

turlarining qayta takrorlanishidan saqlanish uchun ishlatiladi. Qattiq xurujlarga qarshi promaxinning o'zi foyda qilmaydi.

Salbiy ta'sirlari: Homilador ayollar primaxin ichmasliklari zarur. Ba'zi odamlarda u kamqonlikka olib keladi. Tibbiy maslahat oling. Primaxin miqdori: kuniga bir mahal, 14 kun davomida.

Har miqdorda:
kattalar: 26,3 - 27 mg. xar kuni
8- 12 yoshdagi bolalar: 12 mg. har kuni
3- 7 yoshdagi bolalar: 7 mg. har kuni

Tetratsiklin (Reverin)

Agar bezgak xloroxinga chidamli bo'lib qolgan bo'lsa, shunda kuchli xurujlarda Tetratsiklin davolash uchun ishlatilishi mumkin. Bunday bezgaklar bu yerda kam. Dori sekin ta'sir qilganligi sababli u boshqa dori (ko'pincha xinin) bilan birgalikda berilishi kerak.

Bunday joylarga boruvchi odamlar kasallik oldini olish uchun har kuni doksitsiklin ichadilar. Tetratsiklin va doksitsiklinlarning miqdori, xavfi va ehtiyot choralari bo'yicha 638-betga qarang.

5. ICHKILIKBOZLIK (ALKOGOLIZM)GA QARSHI DORILAR

Disulfiram (Teturam, Antabus)
0,15 va 0,25 g. li tabletkalar chiqariladi.

Miqdori:

Dorini dastlab 0,3-0,5 g. dan kuniga 1 mahal ertalab iching, 2 haftadan keyin miqdorni har kuni 0,15 g. ga pasaytirib boring. Dorini odatda 3 oy ichish kerak, lekin ba'zilar doimiy ravishda ichishi kerak.

E'tibor bering:

Spirтли ichimliklar ichilmasligi shart. Agar ichiladigan bo'lsa, odam boshi og'rib, ko'ngli ayniyveradi.

6. QANDLI DIABET

Qandli Diabetning 1-turi (Q.D.)

Insulin tanqisligi bilan bog'liq Q.D. bemorlar umrbod insulin qabul qilib yuradilar. Ko'proq yoshlarda uchraydi.

Eslatma:

Agar sizda qand kasali bo'lsa, shifokor qoningizdagi qand miqdorini doimiy ravishda tekshirib turishi va siz uning ko'rsatmalariga rioya qilishingiz muhimdir.

Hech qachon insulin olish-

ni to'xtatmang, chunki bu o'limga olib kelishi mumkin. Bu, ayniqsa, 1 tur qandli diabet bilan og'ruvchilar uchun juda muhimdir.

Shuningdek insulin turini to'g'ri ishlatayotganingizga e'tibor bering. Insulinning turlari ko'p. Ular turli vaqtlarda ta'sir qiladi, ba'zilari bir necha soat ta'sir qilsa, boshqalari bir kun ta'sir qilishi mumkin. Shifokor bilan maslahatlashmay insulin turini almashtirmang.

Insulinlar

Ta'sir vaqti juda qisqa insulin:

Xumalog

Ta'sir vaqti qisqa insulin:

Aktrapid NM, (Regulyar insulin), Xumulin P ("R")

O'rtacha vaqt ta'sir qiladigan insulin:

Izofan insulin NM

Ta'sir vaqti uzoq davom etadigan insulin:

Xumulin lente

Ta'sir vaqti juda uzoq davom etadigan insulin:

Insulin-ultralente, Iletin Ultralente Xumulin-Ultralong

Qandli Diabetning 2- turi (Q.D.)

Insulin tanqisligi bilan bog'liq bo'lmagan Q.D. Ko'proq katta yoshdagi va semiz odamlarda uchraydi.

Glipizid (Minidiab, Glibinez, Antidiab)

5 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

Nonushtadan oldin 5 mg. ni ichish bilan boshlang. Katta yoshdagi odamlar 2.5 mg. bilan boshlashi kerak.

Qondagi qandni nazorat qilish uchun miqdor 2,5 mg. - 5 mg. gacha bo'lishi mumkin (ovqatlanishdan oldin, qoningizdagi qand 140 mg. /dl. dan kam yoki 7,8 nmol./l. bo'lishi kerak).

Odatda 10-15 mg. kerak bo'ladi. Agar kuniga 15 mg. dan ortiq dori kerak bo'lsa, ikkinchi doza kechki ovqatdan oldin berilishi kerak. Eng yuqori miqdor kuniga 2 mahal 20 mg. dan berishdir.

Glibenklamid yoki Gliburid

(Maninil, Diabeta). 1.25; 2.5; 5 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

Nonushtadan avval 2.5 mg. ni

ichish bilan boshlang. Agar kerak bo'lsa miqdorni 2,5 mg. dan 20 mg. gacha oshirishingiz mumkin. Agar 10 mg. dan ortiq dori kerak bo'ladigan bo'lsa, miqdorni nonushtadan oldin va kechki ovqatdan oldin ichiladigan qilib qoying.

Tolbutamid (Orabet, Butamid).
250; 500 mg. tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

Ertalab 1-2 tabl. ichishdan boshlang va dorini zaruriyatga qarab eng yuqori miqdorga - kuniga 0,3 gr. gacha ko'paytirilishi mumkin.

Akarboza (Glyukobay)
50; 100 mg. tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

Har safar asosiy ovqat bilan 25 mg. iching. 50 mg. dan bo'lgan eng yuqori miqdorgacha ko'paytirib boring. (agar sizning og'irligingiz 60 kg. dan ortiq bo'lsa kuniga 3 mahal 100 mg. dan ichishingiz mumkin).

7. RUHIY TUSHKUNLIKDA ISHLATILADIGAN DORILAR (ANTI-DEPRESSANTLAR)

Bu dorilarni ko'p kasalliklarda ishlatish mumkin.

Ular:
Ruhiy tushkunlikda, masalan: rak va bel og'rig'i singari surunkali og'riqlar vaqtida, bosh og'rig'ining oldini olish uchun, vahimaga tushish, uyqusizlik holatida, nerv og'riqlari yoki nevrалgiya mahalida, masalan, diabetik nevropatiyalar kabilarda ishlatiladi.

Tushkunlikka qarshi dorilar miyadagi kimyoviy o'zgarishlarni normallashtiradi. Biroq, ular sekin ta'sir qiladi va ta'sirni ko'rish uchun 2 yoki 3 hafta kerak bo'ladi.

Dori kamida 6 oy davomida ichilishi kerak, shunda ruhiy tushkunlikning yana takrorlanish xavfi kamroq bo'ladi.

Dalachoy o'simligi (Trava Zveroboya, *Hypericum Perforatum*)

Bu o'simlikning tushkunlikka qarshi ta'siri ilmiy ishlar bilan tasdiqlangandir. Dunyoda ko'p mamalakatda ishlatiladi va O'zbekistonda bemalol topish mumkin. U foydali, arzon, shuningdek, xavotirlanish va tushkunlikni davolash uchun birinchi qadamdir. Ushbu tabiiy shifobaxsh o'simlikdan foydalaning.

Miqdori:

2- 4 choy qoshiq o'tni 200 ml. qaynoq suvga solib, kuniga 3 mahal damlama qilib ichiladi.

Amitriptilin (Amizol)

Imipramin (Melipramin)

25 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Bu dori shifokor tomonidan tavsiya qilinishi kerak. Amitriptilin (Amizol) bilan Imipramin (Melipramin) kabi antidepressantlarning salbiy ta'siriga o'xshaydigan: og'iz qurishi, o'rindan juda tez turganda bosh aylanishi va uyquga tortishi uchrashi mumkin. Keksa odamlar siyishga qiynalishlari mumkin.

Ushbu salbiy ta'sirlardan qo'rqmaslik kerak va o'rningizdan asta-sekin turishga harakat qiling, chunki tez tursangiz boshingiz aylanganidan yiqilib tushishingiz mumkin.

Salbiy ta'sirlarni kamaytirishning birdan bir yo'li, bu dorini dastlab kichik miqdorlarda qabul qilishdir. Ushbu ikki dorining ta'siri bir xil, lekin ba'zi odamlar uchun imipraminni ichish qulayroq bo'lishi mumkin.

Miqdori:

Kuniga 25 mg. miqdorida Amitriptilin (Amizol) yoki Imipramin (Melipramin) iching. Dori bir mahal,

yotishdan taxminan bir soat oldin ichilishi kerak.

U tinchlantiradi va uxlashga yordam beradi. Har 7 kunda miqdor 12,5 - 25 mg. ga oshirilishi mumkin. Oddiy miqdor kuniga 50-100 mg., eng yuqori miqdor kuniga 150 mg. dir. Katta yoshdagi odamlarga dori kamroq miqdorda ichilishi kerak.

Yodingizda tuting: Tushkunlikka qarshi dorilar:

- Uyquga tortishi 2-3 haftadan so'ng kamayadi.
- Dori sekin ta'sir qiladi. Ta'siri kamida 2-3 hafta ichida boshlanadi, ba'zan bundan ham ko'p vaqtni oladi. Bir necha kundan so'ng dori ta'sir qilmayapti deb o'ylab uni ichishni to'xtatmang.
- Hech qachon tavsiya qilingan miqdordan ortiq ichmang va *uni bolalardan uzoqroqda saqlang.*
- Dori kamida 6 oy davomida ichilishi kerak, shunda depressiya takrorlanishining xavfi kamroq bo'ladi.
- Shifokor ruxsatisiz dori ichishni to'xtatmang. Uning miqdorini bir necha hafta davomida asta-sekin ozaytirish kerak, dori ichishni biridaniga to'xtatib bo'lmaydi.
- O'rningizdan turayotganingizda

ehtiyot bo'ling, sekin-asta turayotganingizga e'tibor bering, agar boshingiz aylanayotganini sezsangiz qayta o'tirib oling.

- Saqich va qand og'iz qurishini kamaytiradi.
- Depressiyaga tushmagan odam bu dorini ichib olsa u kayf qilmaydi. Ular miyani qayta normallaydi. Bu dorilar narkotiklar guruhiga kirmaydi.
- Ba'zan vazn ortishi hollari kuzatiladi.

Fluoksetin (Prozak)

Tushkunlikka qarshi dorilarning yangi turlari Fluoksetin (Prozak) kabilari ham chiqarilgan.

Ularning salbiy ta'sirlari ozroq. Bularda og'iz qurishi, o'ringandan turganda bosh aylanishi, ko'p uxlashlik yoki vazn ortishi kabi ta'sirlari yo'q. Lekin ular Amitriptilin (Amizol) va Imipramin (Melipramin) kabi dorilarga nisbatan qimmatroq. 10; 20 mg. kapsullarda chiqariladi.

Miqdori: ertalab 10-40 mg.

8. TINCHLANTIRUVCHILAR VA TRANKVILIZATORLAR

Ko'pincha bu dorilar tushkunlikka qarshi dorilar bilan birgalikda ishlatiladi va bemor o'zini yaxshiroq his qilganidan so'ng ularning

qabuli to'xtatilishi mumkin.

Ushbu dorilarga (Valeriana va Buspiron (Buspar)dan tashqari) o'rganib qolishingiz mumkin bo'lganligi tufayli ularni shifokor tavsiyasi va nazorati ostida ichishingiz zarur. Agar siz ularni bir haftadan ortiq vaqt davomida har kuni qabul qilgan bo'lsangiz, dorini ichishni birdaniga to'xtatmang.

Dorini ichishni to'xtatishdan avval shifokoringiz tavsiya qilgan miqdorni asta-sekin, kuni-ga eng kichik tabletkaning yarim miqdoridan qilib kamaytirishingiz kerak

Valeriana Damlamasi

Miqdori:

Valeriana ildizidan 1-2 g. ni 200 ml. qaynagan suvga solib damlang. Yotganingizda iching.

Valeriana tindirmasi (1:5 nas-toykasi)

Miqdori:

Yotishdan oldin 4 ml miqdorida iching.

Sibazon yoki **Diazepam** (Relanium, Seduksen, Valium, Apourin, Faustan, Kalmpouz, Trankvin). 2; 5; 10 mg. tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

xavotirlanishga tushib qolgan holatlarni davolash uchun 2-10 mg. dan 2-3 marta ichish kerak.

Klonazepam (Antelepsin).

0,25 mg., 1 mg., 2 mg. tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

Kuniga 2-3 mahal 0,25-0,5 mg. dan boshlang. Kerak bo'lsa, ichishni kuniga 3 mahal 2 mg. dan iching (dorining eng yuqori miqdori).

Alprazolam (Kassadan, Xeleks, Ksanaks, Zaneks, Zoldak). 0,25 mg., 0,5 mg. , 1 mg., 2 mg. tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

Kuniga 3 mahal 0,25 mg. bilan boshlang va kerak bo'lsa eng yuqori miqdor- kuniga 3 marta 3 mg. gacha ko'taring.

Xlordiazepoksid (Elenium, Librium, Padepur).

5; 10; 25 mg. tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

Kuniga 3-4 mahal 5-10 mg. dan boshlang. Eng yuqori miqdor kuniga 3 mahal 25 mg. dan.

Buspiron (Buspar)

Bu ushbu guruhga kiruvchi o'ziga o'rgatib olmaydigan yagona doridir.

Lekin u sekin 1-2 haftadan so'ng ta'sir qiladi.

5; 10 mg. tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

Kuniga 2-3 mahal 5 mg. dan, kerak bo'lsa eng yuqori miqdorini kuniga 3 mahal 10 mg. gacha ko'taring.

9. MIGREN VA BOSH OG'RIQLARGA QARSHI DORILAR

Og'riqni qoldiruvchi ushbu dorilar migren-bosh og'riqlarda ichiladi. Boshingiz tez-tez og'rib tursa, bunday migrenli bosh og'riqlarning oldini olish ham mumkin.

Ergotamin Hidrotartrat

1 mg. , 2 mg. tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

2 mg. tabletkani tilingiz ostiga qo'ying yoki uni yuting. Agar kerak bo'lsa 30 minutda yana 1-2 mg. ichishingiz mumkin, bir bosh og'rig'ida 6 mg. gacha dori ichilishi mumkin. Haftasiga 10 mg. dan ortiq dori ichmang.

Ergotamin Hidrotartrat bilan Kofein (Kofetamin)

Ushbu dorining tarkibida kofein bo'lib u uyqusizlik va yurakning tez urishi kabilarni keltirib chiqarishi mumkin. Tabletkada kofein

0,1 g. + ergotamin gidrotartrat 1 mg. bor.

Miqdori:

Migrenli bosh og'riqlarning boshlanishida 1 yoki 2 tabletkadan iching. Agar zarur bo'lsa, dorini 4 soatdan so'ng qayta ichish mumkin. Bir safar bosh og'rig'ida 6 ta va haftasiga 10 tabletkadan ortiq dori ichmang. Miqdori 50- 100 mg. dan kuniga bir mahal.

Ibuprofen (Korflam, Apifen, Ibusan, Artril, Burana, Dolven, Dolgit, Ibuspel, Nurofen).

Ko'pincha 200 mg. li tabletkalarda uchraydi. Shuningdek, 400, 600 mg. li tabletkalari ham bor.

Miqdori:

400-600 mg. miqdorida iching (2-3ta 200 mg. li tabletkadan). Kerak bo'lsa har 6 soatda takrorlang.

Migrenning oldini olish uchun ishlatiladigan dorilar

Beta Blokatorlar

Beta blokatorlar migrenning oldini oladi, qon bosimingizni pasaytiradi va yurakning tez urishini nazorat qiladi.

Elatma: Beta Blokatorlarni quy-

idagi hollarda ishlatmang: agar sizda astma, yurak astmasi (yetishmovchiligi) yoki og'ir qandli diabet kabi kasalliklar bo'lsa yoki yuragin-gizning urish tezligi minutiga 55 ga yetmasa dorini ichmang.

Propranolol (Obzidan, Anaprilin, Dideral).

10; 20; 40; 80 mg. tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

20-120 mg. dan kuniga 2 mahaldan

Atenolol (Novaten, Atenozan, Atenova, Tenolol, Unilok). 50; 100 mg tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

50; 100 mg.dan kuniga 1-2 mahal.

Metoprolol (Korvitol, Belok, Lopresor, Vazokardin). 50; 100 mg. tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

25-150 mg. dan kuniga 1-2 mahal.

Nadolol (Korgard).

20; 40; 80; 120 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

20-240 mg. dan kuniga bir mahal.

Timolol (Okuril, Okupres, Optimol). 5; 10; 20 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

10-60 mg.dan kuniga bir mahal.

Kalsiy Antagonistlari: Verapamil

(Izoptin, Finoptin, Lekoptin, Ormil, Falikard). 40; 80; 120; 240 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

240 mg. li tabletkalar kuniga 1-2 mahal ichiladi. Kichik dozali 80 mg. li tabletkalar kuniga 3 mahal ichilishi kerak.

Kalsiy Antagonistlari: migrenlarning oldini oladi, qon bosimigizni pasaytiradi va yurakning tez urishini nazorat qiladi.

Eslatma:

Kalsiy Antagonistlarini, quyidagi hollarda ishlatmang: yurak astmasi (yetishmovchiligi), yoki yuragingizning urish tezligi 55 dan kam bo'lgan hollarda dorini ichmang.

Quyidagi dorilar migren (bosh og'rig'i)ga qarshi ham foydalidir:

Dalachoy o'ti (Trava Zveroboya, Hypericum Perforatum).

Amitriptilin (Amizol)

Imipramin (Melipramin)

Fluoksetin (Prozak).

Miqdori haqida 665 - betga qarang.

10. TUTQANOQ (TALVASAGA, EPILEPSIYA, QUYONCHIQA)GA QARSHI DORILAR

Bularning hammasi biroz uyquchanlikka olib keladi, ammo bu vaqt o'tgan sari yo'qolib ketadi. Homiladorlikda ushbu dorilarni iloji boricha ishlatmaslik zarur.

Ularni qabul qilish jarayonida shifokor sizni yaxshilab tekshirib turishi kerak.

Karbamazepin (Finlepsin, Tegretol, Eptol, Karbadak, Zagretol, Zeptol). 200 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

Kattalar va 12 yoshdan katta bolalar: 200 mg. dan kuniga 2 mahal ichishni boshlasin.

Agar kerak bo'lsa, kunlik dozasini har haftada 200 mg. dan oshirish mumkin. Eng yuqori miqdori kuniga 2 mahal 500 mg. dan bo'ladi. Ba'zi odamlarga 3 mahal berilganda dori yaxshiroq ta'sir qiladi. Lekin bir kunda 1000 mg. dan ortiq ichmang.

6 - 12 yoshdagi bolalar: kuniga 2 mahal 100 mg. dan ichishni boshlasin. Agar zarur bo'lsa, kunlik

miqdorini har haftada 100 mg. dan oshirish mumkin. Eng yuqori miqdor kuniga 2 mahal 500 mg. bo'ladi.

Fenobarbital (Barbinal, Lyuminal). 100 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

Kattalar: yotishdan avval 50 mg. dan ichishni boshlasin, eng yuqori miqdor — 125 mg. gacha ko'tarish mumkin.

Bolalarga: yotishdan avval 3-6 mg./kg. dan 1 mahal, kuniga 100 mg. gacha bering.

Fenitoin (Difenin). 30;100; 117 mg. li kapsulalarda chiqariladi.

Miqdori:

Kattalarga: kuniga 200-400 mg. dan bir yoki 2 mahal.

Bolalarga: ishlatmang.

Valproat sodium (Atsediprol, Apilepsin, Depakin, Depamid, Diprakin, Dipromal).

150; 200; 250; 300; 500 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

Kattalar va bolalar og'irligining har kilosiga 15 mg. dan kuniga 2-3 ga bo'lib berishdan boshlang. Bu 50 kg. li odamga kuniga 3 mahal 750 mg. demakdir. Eng yuqori miqdor: har kuni har bir kilo vazn uchun 60

mg. gacha ko'paytiring.

Benzodiapazin yoki Klonazepam (Antelepsin). 0,5 mg., 1 mg., 2 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

Kattalar: 0,25-0,5 mg. dan kuniga 2-3 mahal. Zarurligiga qarab 5 mg. dan kuniga 3 mahalgacha bersa bo'ladi (eng yuqori miqdor).

10 yoshgacha bo'lgan bolalar: har 8 soatda 0,01 mg. dori miqdori bilan davolashni boshlashi kerak. Dorini qabul qilishning har 3 inchi kuni 0,25 mg. dan ko'paytirib turilishi mumkin. Kuniga oshirilgan miqdor har bir kilo uchun 0,15 mg. gacha tashkil etadi.

Sibazon yoki Diazepam (Relanium, Seduksen, Valium, Apourin, Faustan, Kalmpouz, Trankvin). Barcha dorilar odatda tutqanoqda ishlatiladi, lekin ular boshqa dorilar topilmagan hollarda ishlatilishi ham mumkin.

2; 5; 10 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

Tutqanoqning oldini olish uchun 2-10 mg. dan kuniga 2-3 mahal.

11. TERI KASALLIKLARI VA JAROHATLARIDA ISHLATILADIGAN DORILAR

Dezinfeksiyalovchilar (infeksiyaga qarshi).

Sovun va qaynatilgan suv ko'pgina dorilardak foydali hamda ulardan arzonroqdir. Oddiy sovundan foydalaning. Agar kerak bo'lsa, quyidagilarni qo'shimcha qilish mumkin.

Yod yoki Zelyonka (Ko'k dori) Kesilgan va infeksiyalangan joylarga har kuni surkab turing.

Antibiotik mazlar (surtmalar) (teri infeksiyalari (kasalliklari) uchun):

**Gentamitsin (Garamitsin),
Batsitratsin + Neomitsin (Baneot-
sin), Neomitsin,
Tetratsiklin (Reverin),
Eritromitsin,
Levomitsetin (Xloramfenikol, Sin-
tomitsetin Leniment).**

Yuqorida aytilgan antibiotik mazlar(surtmalar) infeksiyaning(yal-
lig'lanishning) oldini olish yoki davo-
lash uchun ishlatiladi, infeksiyalan-
gan(yallig'langan) joylarga kuniga 2
mahal surkaladi.

Qichishishga qarshi

Sababini aniqlang, agar infeksiya bo'lsa, uni davolang (balki po'panak (zamburug'), qo'tir, bit

va boshqa sabablar bo'lsa tegishli dorilar ishlatilg)

**Kortikosteroidli mazlar(surtma-
lar)** (Gidrokortizon kabi teri allergi-
yasi, qichishishiga qarshi gormon-
lar)

Ushbu dorilarni ishlatish xavfsiz, ammo boshqa kuchliroq kortikosteroidli mazlar ham uzoq vaqt davomida ishlatilganda terining yupqalashishi va undan chandiq hosil bo'lishiga olib kelishi mumkin. Yuzga, qo'ltiq va tashqi jinsiy a'zolariga ularni qo'ymang. Lekin yo'rgak-ketliklardan paydo bo'lgan toshmalarda 5-7 kun davomida ishlatilishi mumkin, ammo bundan ortiq ishlatmang.

**Kuchsizrog'i:
Gidrokortizon mazi(surtmasi)
1 % li**

**O'rtacha kuchli:
Triamsinolon (Ftorokort, Polkorto-
lon, Triamkort),**

**Flyuotsinolon atsetonid (Sinaflan,
Flutsinar, Sinalar)**

Quruq Yoki Qizargan Teri

Ruxli surtma (Sink mazi)
Yo'rgak-ketlik toshmalari, oddiy kuyish, quruq va yorilgan lablar-
ga qo'yiladi, terini quyosh nuridan saqlashda ham foyda beradi.

Jarohatlangan joyga kuniga 2-3 marta surting.

Vazelin

Jarohat va qora qasmoqlarga bog'lamlar tayyorlashda ishlatiladi. Shuningdek quruq teri va bichilgan lablar uchun foydalidir.

Zaruratga qarab kuniga 2-3 marta surting.

Bujamalar (Husnbuzar)

Bu dorilar ba'zan bo'jamalarni davolash uchun ishlatiladi. Lekin foydali bo'lishi uchun ular doimiy ravishda ishlatilishi kerak.

Benzoilperoksid geli yoki losyoni

5; 10 % li krem yoki losyon ko'rinishida bo'ladi.

Zararlangan joylarga kuniga 2 mahal surting.

Klindamitsin Fosfat kremi yoki suyuqligi (Klimitsin T, Dalatsinss)

2 % li losyon yoki krem shaklida bo'lishi mumkin.

Zararlangan joylarga kuniga bir marotaba surting.

Zamburuqqa qarshi (teri, jinsiy a'zolarida, tirnoq va soch infeksiyalari - Po'panak)

Zamburug'li kasalliklarni davolash qiyin. Kasallikni to'la davolash uchun dardning belgilari yo'qolib ketganiga qaramay, muolaja bir-

necha kun va hafta davom ettirilishi kerak. Shuningdek, tozalikka rioya qilish va vaqtida cho'milish ham juda muhimdir.

Undetsilenat kislotasi

(Mikoseptinli surtma (maz).

Bu dori temiratki, bosh va terining turli zamburug' infeksiyalarida ishlatilishi mumkin. Undetsilenat kislotasi va oltingugurtli mazlar(surtmalar) boshdagi qasmoq (qaqach) larni yo'qotishda ishlatilishi mumkin.

Agar siz maz(surtma) va losyonlarni o'zingiz tayyorlasangiz ular arzonroqqa tushadi. Salitsilat kislotadan 3 qism yoki benzoy kislotadan 6 qismni 100 qism Vazelin, eritilgan dumba yog'i yoki aroq bilan aralashiring. Teriga kuniga 3-4 mahal surting.

Oltingugurt va Sirka (Uksus)

5 qism oltingugurt va 100 qism 5 % li sirkadan qilingan losyon ko'plab zamburug' infeksiyalariga qarshi kurashadi.

Surtganingizdan so'ng teridagi dori qurisin. Shuningdek, oltingugurtdan 1 qism va 10 qism yog'dan maz qilish mumkin - bu Oltingugurtli mazga o'xshaydi.

Oltिंगugurt-Salitsilat mazi(surtmasi) 2 % li yoki 5 % li, (Sernaya maz).

Bu dori oltिंगugurt va yog'dan qilinadi.

Miqdori:

„Dog'lar“ yo'qolib ketguniga qadar kuniga 3 mahal surkab turing va dog'lar qaytmasligi uchun har 2 haftada bir marta ushbu muolajani 2 oy davomida qayta bajar-ing.

Selen disulfid* (Selenium sulfid, Sulsenum, Sulsen).

Ko'pincha 1 yoki 2.5 % li selen sulfat losyoni sifatida chiqariladi.

Selen disulfatli losyonlar turli rangli temiratkini davolashda ishlatiladi. Zararlangan joyga surting va 30 daqiqadan so'ng yuving. Bu muolajani bir hafta mobaynida har kuni qaytaring.

Klotrimazol (Kanesten, Lotrimin, Yenamazol).

Bu ko'plab zamburug' infeksiyalariga qarshi ishlatiladi. 1 % li krem va 100 mg. li qin shamchalari shaklida ishlab chiqariladi.

Terida-o'zgarish yo'qolib ketgunga qadar teringizga yupqa qilib kuniga 2 mahal surting va yana qo'shimcha qilib yana 2 kun davom-

ida ishlatiladi (1-8 hafta).

Qinga - har kuni uxlashdan avval 7-14 kun davomida qo'ying (u bir oz kuydirishi mumkin, lekin bu xavfli emas).

Grizeofulvin (Gritsin, Grifulvin, Gefulvin).

Ko'pincha 125; 250 yoki 500 mg. li tabletka yoki kapsulalarda chiqariladi.

Bu juda qimmat dori bo'lib, faqat terining og'ir zamburug'li infeksiyalari va boshning chuqur temiratkisida ishlatiladi.

Shuningdek, u tirnoq infeksiyalarida ham ishlatiladi, ammo bu oylab vaqt olib, doim ham foyda qilmaydi. Homilador ayollar grizeofulvinni ishlatmaslikka harakat qilishlari kerak.

Miqdori:

Har bir kilo uchun 15mg., kuniga bir mahal. Kamida 1 oy davomida bir mahal bering.

kattalar: 500-1000 mg.

8- 12 yoshdagi bolalar: 250-500 mg.

3-7 yoshdagi bolalar: 125-250 mg.

1- 2 yoshdagi bolalar: 125 mg.

Nistatin (Mikostatin maz (surtma)

Ko'pincha tabletka, maz (surtma) va shamcha ko'rinishida chiqariladi.

Og'iz, qin yoki terining bukiladigan joylaridagi zamburug' infeksiyalari (Kandidamikoz) ni davolashda ishlatiladi. Nistatin faqat zamburug'lardan kelib chiqqan infeksiyalargagina qarshi kurasha oladi.

Nistatin miqdori:

bolalar va kattalar uchun bir xil.

Og'izdagi toshmalar: 250,000 ED tabletkalar maydalanib, ozgina suv bilan aralashtiriladi va yonoqlarga kuniga 3-4 mahal surkaladi.

Teridagi kandidamikoz: iloji boricha o'sha joyni quruq saqlang va nistatindan tayyorlangan kukun yoki mazni(surtmani) kuniga 3-4 mahal ishlatting.

Qin va ayollarning tashqi jinsiy a'zolaridagi kandidamikozida mazni(surtmani) kuniga 2 mahal qin ichiga surting yoki maxsus qin uchun ishlatiladigan tabletkasini yotishdan avval 10-14 kun davomida qingga qo'yib yoting.

Ketokonazol (Ketoral, Nizoral, Ketanil).

Ushbu dori krem yoki tabletkalar ko'rinishida chiqariladi. U juda qimmat bo'lganligi sababli, boshqa o'xshash dorilar ta'sir qilmaganda ishlatilishi kerak.

200 mg. li tabletkalar, 2 % li krem yoki shampun ko'rinishida ishlab chiqariladi.

Ushbu dorining tabletkasini Eritromitsin, Terfenadin (Tedin, Lotanaks), Rifampin. **Ushbu dorilar oshkozon kislotasini oshirishi mumkin, shu tufayli zarda bo'lish kuzatiladi, shuningdek oshqozon yaralariga qarshi ishlatiladigan dorilar bilan birgalikda ichmang.** Jigari kasal odamlar ushbu dorini ichmasliklari kerak.

Seboreya dermatiti kabi teri yoki tirnoqlardagi zamburug'li infeksiyalarda: 2 - 4 hafta davomida kuniga bir yoki ikki mahal surting.

Qazg'oqqa qarshi: krem yoki shampundan 1 minutga surting, yuvib tashlang, so'ng yana 3 minutga surting. 4 hafta davomida haftasiga 2 mahal ishlatting.

Og'ir zamburug'li infeksiyalarda: 200-400 mg.li tabletkadan kuniga bir mahal 2-8 hafta davomida iching.

Agar jigaringiz kasal bo'lsa yoki ko'p spirtli ichimliklar ichsangiz dorini ishlatmang. Agar dorini 10 kundan ortiq qabul qilishingiz kerak bo'lsa, jigaringiz holatini bilish uchun

qoningizni shifokor tekshirishi kerak.

Qo'tirga qarshi:

Benzil benzoat, 20% li krem

Ushbu dori homiladorlik va chaqaloqlik davrlarida ham ishlatilishi mumkin. Cho'milgandan so'ng kremni surting. Uni teri namligida surting, faqat jinsiy organlar va shilliq pardalariga tekkizmang. Birinchi surtilgan qoplama quriganidan so'ng ikkinchi bor surting va u ham qurisin. 48 soatdan so'ng cho'miling.

Agar yangi qo'tir dog'lari paydo bo'lsa, muolajani 7-10 kundan so'ng yana qaytaring.

Oltingugurt oddiy mazi(surtmani) va Oltingugurt Salitsilat mazi(surtmani) 2% yoki 5% li, (Sernaya maz(surtmasi))

Siz o'zingiz 30-50 g. oltingugurtni 500 g. Vazelin bilan aralashtirib oltingugurt mazini tayyorlashingiz mumkin. Butun tanangizga 3 kun davomida kuniga 3 mahal surting (yuzdan tashqari).

Gamma benzen geksaxlorin*
(Lindan, Kvel, Gammazan). *Hali O'zbekistonda yo'q.

Lindan odamlar uchun qimmat va qo'y, qoramol uchun arzon turadigan sifatida chiqariladi, lekin

bularning ikkalasi ham birdek ta'sir ko'rsatadi, shuning uchun hayvonlarga mo'ljallangan lindanni odamlarda ham ishlatish mumkin. Ammo u 15 % li suyuqlik bo'lganligi sababli uni 1 % li qilib suyultirish kerak. 15 % li lindandan 1 qism oling va unga 15 qism suv yoki Vazelin qo'shing va teridagi qo'tirlarga 199-betdagi ko'rsatmaga rioya qilgan holda ishlatilg. Bosh biti xususida 200- betga qarang.

OGOHO BO'LING:

Lindan zaharli bo'lib, xavfli salbiy ta'sirlarga olib kelishi mumkin, ayniqsa chaqaloqlarda, tutqanoq kasalligi ham shular jumlasidandir.

Keragidan ortiq ishlatmang. Faqat bir marta ishlatilg, lekin zarur bo'lsa bir haftadan so'ng uni yana bir marta ishlatishingiz mumkin.

Bit

Bosh bitlari - bosh terisida yashaydi va soch tolasining boshga yaqin joyiga oq tuxum qo'yadi. Sirkalar esa, quloqlar orqasida ko'proq topiladi. Barcha bosh kiyim va choyshab, bolish g'iloflari juda issiq suvda yuvish, qaynatish, yaxshi quritish va dazmollash yo'li bilan dezinfeksiya qilish kerak.

Permetrin (Zebrik, Nittifor)
1%li losyon.

Piretrin (0.3 % li Piretrin, 3 % li

Piperonid, Rid).

Sochingizni losyon bilan ho'llang va 10 min. ga qoldiring, lekin undan ortiq vaqtga emas. Ko'pirtirish uchun, kerakli darajada iliq suv quyung va doimgidek shampunlang. Boshingizni yuvgach mayda tishli taroq bilan o'lik bit va sirka tuxumlarini sochingizdan tarab tashlang. Muolajani 7-10 kundan so'ng yangi bitlarni yo'qotish uchun qaytarish mumkin, lekin doimo shart emas.

Jarohatlangan to'qimalarni qayta tiklash (chok solish). Mahalliy og'riqsizlantiruvchi dorilar.

Lidokain (1% li yoki 2% li).

Ko'pincha ampula yoki flakonchalarda chiqariladi. Lidokain jarohatning chetlarini tikishdan avval, anesteziya (og'riq sezmaslik) uchun ishlatiladi. 20 ml.dan ortiq ishlatmang. Tikishdan oldin jarohatni yaxshilab yuing.

12. MOXOVGA QARSHI DORILAR

Bu kasallik O'zbekistonda kamdan kam uchraydi. Moxovni davolayotganda asosiy 2 turidan qaysi biri bemorda borligini aniqlash kerak.

Agar dog'lar oqish, sezish qobiliyati pasaygan, lekin teri shishsiz yoki qalinlashmagan bo'lsa, bu

sil turi bo'lishi mumkin va bunda faqat 2 xil dori kerak bo'ladi. Agar kasalda shishlar ham bo'lsa, bu lepromatoz moxov bo'lishi mumkin va bunda 3 xil dori ishlatilgani yaxshi. **Agar iloji bo'lsa, moxovga qarshi dorilar malakali tibbiyot xodimi nazorati ostida ishlatilishi kerak.**

Moxovni davolash, kamida 6 oy va ba'zan butun hayot davomida bo'lishi mumkin. Moxov bakteriyasi (batsillasi) dorilarga chidamli bo'lib qolmasligi uchun dorilarni to'xtatmay, doimiy ravishda ichib borish zarur. Doringiz tugab qolishidan avval yangisini sotib oling.

Tavsiya qilingan davolash.

Teridagi moxovning turi uchun ikkala dorini ham kamida 6 oy davomida iching:

Har kuni **Dapson**, har oyda bir marta **Rifampin** ichib turish kerak.

Lepromatoz moxovda quyidagilar 2-5 yil davomida ichiladi:

Dapson har kuni, **Rifampin** har oyda bir marta, har kuni **Klofazimin***; va oydan oyga miqdorni oshiring.

*Bu dori topilmasligi mumkin.

Eslatma:

Moxovda dapson bilan boshqa dori ham birgalikda ishlatilsa, tezroq davolaniladi, ammo faqat dapsonni topish mumkin bo'lsa, bunda uning bir o'zi ichilganda ham, u ko'pincha yaxshi natijalarga olib keladi, ammo juda sekin. Shuning uchun, muolaja kamida 2 yil va ba'zan insonning butun hayoti davomida davom ettirilishi kerak bo'ladi.

Ba'zan moxovga qarshi dorini ichuvchi odamlar „moxov reaksiyasi“ deb ataluvchi jiddiy muammoga duch kelishlari mumkin.

Bunda shish va yallig'lanishlar, dog'lar, isitma va nerv tolalarning shishishi va og'rihi kuzatilishi mumkin. Bu reaksiya bo'g'imlar, limfa bezlari va moyaklarning og'rihi, qo'l va oyoqlarning shishishiga yoki ko'zlar qizarib og'rishiga ham sabab bo'ladiki, hatto ko'z ko'rmay qolishi mumkin.

Ushbu reaksiyaning jiddiy hollarida (nerv yo'llari bo'ylab bo'ladigan og'riq, holsizlik yoki quvvatsizlik, ko'zlarning qizarib yallig'lanishi yoki moyaklarning og'rishida) moxovga qarshi dorini ichishni davom ettirish kerak, lekin u bilan bir qatorda gidrokortizondek yallig'lanishga qarshi gormonal dori ham berish lozim. Malakali shifokor-

ga murojaat qiling, chunki kortikosteroidlar ham jiddiy muammolarga olib kelishi mumkin.

Dapson (Diafenilsulfon, Avlosulfon).

Ko'pincha 25; 50 va 100 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Dapson, ba'zan og'ir kamqonlik yoki teri toshmalari sababchisi bo'lishi mumkin. Agar teri ko'p po'st tashlab archila boshlasa, dori ichishni to'xtating.

EHTIYOT BO'LING: Dapson xavfli doridir. Uni bolalar ola olmaydigan joyda saqlang.

Miqdori: har bir kilo vazn uchun 2 mg. dan kuniga bir mahal.

Bir martalik miqdori: kattalar: 50-100 mg.

13-18 yoshdagi bolalar: 50 mg.

6-12 yoshdagi bolalar: 25 mg.

2-5 yoshdagi bolalar: haftasiga 3 mahal 25 mg.

Rifampin (Rifampitsin, "R"-iin, Rimaktan), Klofazimin*.

Ko'pincha 50; 150 va 300 mg. li tabletkalar yoki kapsula, ampula va kukun shaklida flakonchalarda chiqariladi.

Rifampin juda qimmat dori, ammo moxovni davolashning boshida undan birozgina kerak bo'ladi xolos, shunday qilib umumiy

narxi qimmat emas. Salbiy ta'sir va xavflari haqida 459 - betga qarang. Rifampinni faqatgina malakali shifokor yoki tibbiyot xodimi tavsiyasiga asoslanib iching.

Miqdori: Har bir kilo uchun 10-20 mg. dan oyda bir marta. U ovqatdan 1 yoki 2 soat oldin ichilishi kerak.

Har oyda:

Kattalar: 600 mg.

8-12 yoshdagi bolalar: 450 mg.

3-7 yoshdagi bolalar: 300 mg.

3 yoshgacha bo'lgan bolalar: 150 mg.

Klofazimin* (Klofazimine)

Ko'pincha: 50 yoki 100 mg. li tabletalarda chiqariladi.

Klofazimin-qimmat dori. U moxov bakteriyasiga qarshi kurashda rifampindek foydali bo'lmasada, lepromatoz moxovi bor ba'zi odamlarning moxov reaksiyasini pasaytirishga yordam beradi.

Salbiy ta'sirlari: Terining rangini qizartirishi mumkin. Bu faqat vaqtincha bo'lib dori ichishni to'xtatganingizdan so'ng 1-2 yil ichida yo'qolib ketadi. Oshqozonga aloqador a'zolarida muammolarni keltirib chiqarishi mumkin. Homilador ayollarga tavsiya qilinmaydi.

Miqdori: har bir kilo uchun kuniga 1 mg. bering. Har kuni bir mahal

ichiladi va oyiga bir marta kattaroq miqdorda beriladi.

Bir kunlik miqdori: kattalar: 50 mg. har kuni bir mahal 3-12yoshdagi bolalar: 50 mg. har 2 kunda 3 yoshgacha bolalar: 50 mg. haftada 2 mahal

Eslatma: Klofazim ishlatishda malakali shifokor maslahatini olganingiz ma'qul.

13. ANTIGISTAMINLAR - ALLERGIYAGA QARSHI DORILAR (TERI, KO'Z, BURUN ALLERGIYALARI)

Prometazin (Pipolfen) va **Difenidramin** (Dimedrol) - antigistaminlar bo'lib, ko'p uxlatadi.

Dimengidrinat (Dedalon), ko'pincha bosh aylanishida ishlatiladi. Boshqa sabablar bilan bog'liq qayt qilishlarda prometazin (Pipolfen) foydaliroqdir.

Antigistaminlar oddiy shamollash (tumovda)da foyda bermaydi. Ular ko'pincha keragidan ortiqcha ishlatiladi.

Antigistaminlar astmada (nafas qisganda) ishlatilmasligi kerak, chunki dori balg'amni quyuqlashtiradi va nafas olishni yana ham qiyinlashtirishi mumkin.

Odatda, dori qutichasi

(aptechka)da antigistaminlardan bit-tasining bo'lishi yetarli. Prometaz-in (Pipolfen, Fenegan, Diprazin) bo'lgani ma'qul, chunki uni doim qabul qilish mumkin. Boshqa anti-gistaminlar miqdori ham berilgandir.

Odatda, **antigistaminlarni ichish foydaliroqdir**. Ukollar faqat kuchli ko'ngil aynishi yoki (qoqshol, ilon zahri va boshqalarga qarshi) antitoksindan, allergik shok xav-fi bo'lgan mahallarda ishlatiladi. Bolalarda uning shamchasini to'g'ri ichakka qo'ygan ma'qul.

Terfenadin (Tedin, Lotanaks) va Astemizol (Gistalong, Gismanal, Stemiz)lar - odamni uxlatmaydi.

Difengidramin (Dimedrol, Benad-ril).
20; 25; 30; 50 mg. li kapsulalarda va 1 % li eritmasi (1 ml = 10 mg.) ampulada bo'ladi.

OGOHO BO'LING: Difengidraminni yangi tug'ilgan chaqaloq va emizikli ayollarga bermang.

Miqdori:

Kuniga 3-4 mahal bering:
kattalar: 25-50 mg.
8-12 yoshdagi bolalar: 25 mg.
2-7 yoshdagi bolalar: 12,5 mg.
chaqaloqlar: 5 mg.

Difengidramin faqat allergik shok holatlarida ukol qilinishi kerak.

Bir marotaba ukol qiling, agar kerak bo'lsa 2-4 soatda muolajani qaytar-ing.

kattalar: 25-50 mg. (2,5-5 ml.)
bolalar: yoshiga qarab 10-25 mg. (1 - 2,5 ml.), yuqoriga qarang.
chaqaloqlar: 5 mg. (1,5 ml.).

Prometazin (Pipolfen, Fenegan, Diprazin).

Ko'pincha: 25 mg. li tabletka, 25-50 mg. li drajelarda va 25mg. li (1ml) ukol uchun ampulalarda chiqariladi. (2,5 % - 2 ml.)
12,5mg., 25 mg., 50 mg. li sham-chalar

OGOHO BO'LING: Homilador ayol prometazinni faqat juda zarur bo'lgan paytdagina ishlatishi mum-kin.

Miqdori: har bir kilo uchun kuniga 1 mg. 25 mg. li tabletkalarni ishlatgan holda:

Kuniga 2-3 mahal ichiring:

Bir martalik miqdori:

kattalar: 25-50 mg. (1 yoki 2 tabletk-a)
7-12 yoshdagi bolalar: 12,5 mg. (1/2ta tabletk-a)
2-6 yoshdagi bolalar: 6-12 mg. (1/4-1/2 tabletk-a).
1 yoshli bolalar: 4mg. (1/6 tabletk-a).
1 yoshgacha bolalar: 2-3 mg. (1/8 tabletk-a).

Muskulga qilinadigan 25 mg.li 1 ml.dagi ukol:

Bir marta ukol qiling va agar kerak bo'lib qolsa, 2-4 soatdan so'ng yana takrorlang:

Quyidagilar uning bir martalik miqdori:

kattalar: 25-50 mg. (1-2 ml.)
7-12 yoshdagi bolalar: 12,5 mg. (1/2 ml.)
7 yoshgacha bolalar: 6-12 mg. (1/4-1/2 ml.)
1 yoshgacha bolalar: 2,5 mg. (0,1 ml.)

25 mg.li shamchalarni ishlatganda:

To'g'ri ichakka (ichkariroqqa) kirgizing va kerak bo'lsa 4-6 soatda qaytaring.

Bir martalik miqdori:
kattalar va 12 yoshdan katta bolalar: 25 mg. (1 shamcha)
7-12 yoshdagi bolalar: 12,5 mg. (1/2 shamcha)
2-6 yoshdagi bolalar: 6 mg. (1/4 shamcha)

Terfenadin (Tedin, Lotanaks) ishlatmang.

Ushbu dorilarni Eritromitsin yoki Ketokonazol (Ketoral, Nizoral, Ketanil) kabi dorilar bilan birgalikda ishlatmang. Homiladorlar va jigar kasalligi bor odamlar ham ichmasligi kerak.

60 mg.li tabletkalarda ishlab

chiqariladi.

Miqdori:

Kattalar: 60 mg. li tabletkadan 2 mahal.

6-12 yoshdagi bolalar: 1/2 tabletkadan kuniga 2 mahal.

3-5 yoshdagi bolalar: tabletkaning 1/4 qismidan kuniga 2 mahal.

Astemizol (Gistalong, Gismanal, Stemiz).

Ushbu antigistaminlarni Eritromitsin yoki Ketokonazol (Ketoral, Nizoral, Ketanil) kabilar bilan birga ichmang. Homiladorlar va jigar kasalligi bor odamlar ham ichmasligi kerak.

5 va 10 mg. li tabletkalar 5mg. li - 5 ml. shaklida suspenziya flakonchalarda bo'ladi.

Miqdori:

Kattalar: 10 mg. , (1ta tabletk), kuniga 1 mahal 7- 12 yoshdagi bolalar: 5 mg., kuniga 1 mahal.

Kuniga ovqatdan oldin faqat 1 mahal iching. Ortiqcha ishlatmang.

Ovqatdan oldin iching.

Dimengidrinat (Dedalon).

Ko'pincha bosh aylanishda va mashina, kema yoki samolyotda ko'ngil aynashning oldini olish va davolashda ishlatiladi. Boshqa antigistaminlar singari allergik ta'sirlarga qarshi va uxlatish uchun ishlatilishi ham mumkin.

50 mg. li tabletkalarda ishlab chiqariladi.

Miqdori:

Kuniga 4 mahaigacha iching.

Bir martalik miqdori:

kattalar: 50-100 mg. (1 yoki 2 tabletk)

7-12 yoshdagi bolalar: 25-50 mg. (1/2-1ta tabletk)

2-6yoshdagi bolalar: 12-25 mg. (1/4-1/2 tabletk).

1-2 tabletkasi dengiz va havo kemasiga chiqishdan 30 daqiqa oldin ichiladi.

Sinnarizin (Sturegon).

25; 75 mg. dan tabletkalarda chiqariladi.

Bu dorining bosh aylanishga qarshi ta'siri yaxshidir. Bu dori ham sayohatda ko'ngil aynishining oldini oladi. Uch haftadan uzok vaqt ichilmasligi kerak. Uning allergiyaga qarshi ta'siri kam.

Miqdori:

kattalar va 12 yoshdan katta bolalar: 25 mg., kuniga 3 mahal.

5 - 12 yoshdagi bolalar: 12,5 mg., kuniga 3 mahal.

Xlorfiniramin*

*O'zbekistonda bo'lmasligi mumkin.

Ko'pincha: 4 mg. li tabletkalarda (boshqa o'lchamdagi tabletkalar va siroplar ham bor) chiqariladi.

Miqdori:

Kuniga 3-4 mahal iching.

Bir martalik miqdori:

kattalar: 4 mg. (1 tabletk)

12 yoshgacha bolalar: 2 mg.

(1/2 tabletk) chaqaloqlar: 1 mg.

(1/4tabl.)

14. KO'Z VA QULOQ KASALLIKLARI UCHUN

Eshituv yo'li infeksiyasi (tashqi otit)da quyidagidan foydalanishingiz mumkin:

Eslatma: Quloq ichidagi infeksiya (O'rta Otit) da antibiotiklar ichiladi.

3 % li Sirka (uksus) + Spirt.

Bu qimmat emas va ko'pincha foyda qiladi.

Quyidagilarni aralashtirib o'zingiz tayyorlashingiz mumkin:

1 qism - 70 % li osh sirkasi, 10 qism

- suv (qaynatilgan), 11 qism Spirt.

Masalan:

toza idishga (dori uchib ketmasligi uchun qopqog'li bo'lsin):

1 choy qoshiq 70 %li osh sirkasi, 10 choy qoshiq qaynatilgan suv va 11 choy qoshiq spirt qo'shib aralashtir-ing.

Quloqqa kuniga 5-6 mahal tomiz-ing.

Agar tomizuvg'ich (pipetka) bo'lsa, uni ishlating.

Sofradeks (Neomitsin + gramin-sidin + deksametazon).

Quloqqa kuniga 4 mahal 8-10 tomchidan tomizing va og'riyotgan quloq tomonini tepaga qaratib 5 minut yoting. Quloqqa toza paxta tiqib qo'ying.

Tashqi otit va ko'z qizarib sha-faqlashishi.

Quyidagi dorilar tashqi otit, ko'z qizarishida va eshituv yo'lining in-feksiyalarida ishlatiladi:

Gentamitsin, ko'z tomchilari (Gentagut), **Eritromitsin**, ko'z mazi(surtmasi) **Neomitsin**, ko'z tomchilari (Soframitsin), **Sulfat-sil-natriy** (Albutsid), ko'z tomchilari **Siprofloksatsin**, ko'z tomchilari (Siprolet, Siproflet)**

„Ko'z tomchisi“ deb yozilganiga qaramay, bularni tashqi otitda ham quloqqa tomizish mumkin.

**Siprofloksatsin, ko'z tom-chilari (Siprolet, Siproflet)ni - iloji boricha homilador ayollarga va bolalarga ishlatmang.

Agar boshqa antibiotiklar foyda qilmasa, shundagina ularni bolalar va homilador ayollarga ish-latish mumkin.

Miqdori:

Ko'z infeksiyalarida: 1-2 tomchidan kuniga 3-5 mahal ko'zga tomizing. Mazni(surtmani) esa, past qovo-qning ichkarisiga kuniga 3-4 mahal qo'ying.

Tashqi otitni davolash uchun: qulo-qqa kuniga 3-5 mahal tomizing.

Chaqaloqlardagi ko'z infeksiyasin-ing oldini olish uchun:

4 % li Kumush Nitrat, ko'z tomchi-lari
yoki 0,5 % li Eritromitsin Mazi(Surt-masi) yoki Tetratsiklin 1 %li Maz (Surtmasi).

Bola tug'ilishi bilanoq har ko'zga 1-2 tomchidan faqat bir marta tomizing yoki mazini(surtmasini) qo'ying.

Glaukoma (ko'z bosimi oshishi ko'ksuv)ga qarshi dorilar.

Bular ko'z bosimi juda ko'tarilib ketganda ishlatiladi. Agar vaqtida davolanmasa, ko'rlikka olib kelishi mumkin. U odatda 40 dan oshgan odamlarda uchraydi.

Agar glaukoma yoki ko'zingizda og'riq bo'lsa, ko'rlikning oldini olish uchun o'sha zahoti shifokorga uchrang.

Dori yaxshi ta'sir qilayotgani-ni bilib turish uchun, ko'zingizdagi bosimni tez-tez tekshirib turishin-giz kerak.

Eslatma: Ko'zingizga dorini tomizganingizdan so'ng 3 minut davomida yumib turing.

Timolol, 0,25-0,5 % li tomchilar (Timoptik, Arutimol).
1 tomchidan kuniga bir yoki ikki mahal.

Pilokarpin (Pilokarpin gidroxlorid)
1-4 % li Tomchilar 1- 2 ta tomchidan har 6-12 soatda.

Epinefrin (Adrenalin) 1-2 % li Tomchilar.
1- 2 tomchidan bir yoki ikki mahal.

Atsetazolamid (Diakarb) tabletkasi. 250; 500 mg. li kapsula yoki tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

Kuniga ikki mahal 125 mg. dan icha boshlang va zaruratga qarab kuniga 4 mahal 250 mg. gacha ko'paytiring (shifokor bilan maslahatlashing).

15. BO'QOQNING OLDINI OLISH VA DAVOLASH UCHUN

Bo'qoqning oldini olish uchun: doimo Yodlangan tuz yoki 5 % li yod eritmasini ishlatting.

Bo'qoq bor bo'lsa: Quyida aytganlarimizni qilsangiz, boshqa hech qanday dorisiz kichkina (1-2 sm. li) bo'qoqlar yo'qolishi mumkin. Natijalar bir necha oy ichida ko'rinadi.

Yodlangan tuz

Bo'qoqdan saqlanishning eng yaxshi yo'li - yodlangan tuz ishlatishdir. **Yodlangan tuz topsangiz, bu bo'qoqdan saqlanishning eng oson va kafolatli yo'lidir.** Doimo yodlangan tuz ishlatting. Uni maxsus paketga qadoqlangani ishonchliroqdir.

5 % li Yod eritmasi

1 ta 10 ml. li yod shishachasi arzon turadi va 7-8 oyga yetadi. 5 % li yod eritmasida 1 tomchisiga taxminan 2 mg. yod to'g'ri keladi (yoki 2 ta

Antistrumin, yoki Yodid 100 tabletkasiga).

Agar sizda bo'qoq bo'lsa (yoki yodlangan tuz topa olmasangiz) 5 % li Yod eritmasini ishlating.

Miqdori:

Har kuni ertalab choynakka 5 % li yoddan 1 ta tomchi tomizing, oilaning har bir a'zosi uni 1-2 piyoladan bir mahal ichsin.

Agar faqatgina 1 ta odam uchun bo'lsa: 1 piyolaga 1 tomchi, haftada 2 marta iching.

Ehtiyot bo'linglar!

Dorini 1ta tomchidan ko'p qo'shmang. Homiladorlik vaqtida 5 % li yod ishlatish kerak emas. Uning o'rnida yodlangan tuz ishlating.

Yod Tabletkalari (Antistrumin, Yodid 100).

Har bir tabletkada 1 mg. yod bor.

Bu dori 5 % li yodga nisbatan qimmatroq.

Miqdori:

Kattalar: 1 ta tabletkadan har kuni.
Bolalar: 3 kunda 1 tadan tabletkacha ichishi kerak.

Bo'qoq yo'qolgandan so'ng, faqatgina yodlangan tuz yoki 5 % li yod eritmasini ishlating, aks holda bo'qoq yana paydo bo'ladi.

Haftada 2 marta 1 mg. li bitta tabletkadan Antistrumin yoki Yodid 100 tabletkasidan iching.

5 % li yod (va Yodli tabletkalar)ni bolalardan uzoqda saqlashni unutmang. Ortiqcha miqdordagi yod ham zararlidir.

Eslatma:

Kattaroq bo'qoqlar bo'lsa (2.5 - 3 sm), shifokor sizni albat-ta tekshirishi kerak.

Agar yod ta'sir qilmasa, shifokor sizga qalqonsimon bez gormonini bir necha oy ichishingizni tavsiya qilishi mumkin.

Agar odamda bo'qoq bo'lsa, qalqonirasi, ozib ketsa, asabiylashsa va ko'zlari kattalashib ketsa, bu oddiy bo'qoq emas, u jiddiy muolajalarni talab qiladi. Bu holda tezroq shifokorga murojaat qilishingiz kerak bo'ladi.

16. SHAMOLLASH (BURUN BITISHI) VA YO'TALGA QARSHI DORILAR

Burun bitishi

Ushbu dorilarni doim 72 soat (3 kun)dan ortiq ishlatmang. Agar siz ularni bundan ortiq ishlatadigan bo'lsangiz, organizm ularga o'rganib qoladi.

Qon bosimi yuqori, yuragi kasal, yuragi tez uradigan, glaukoma yoki qalqonsimon bezi o'ta aktiv bo'lgan odamlar ushbu dorilarni ishlatmasligi kerak.

Naftizin (Sanorin) 0,1 % li burun bitishiga qarshi tomchilar.

1- 2 tomchidan burunga kuniga 2-3 mahal yoki kerakligicha tomizing.

Ksilometazolin 0,1 % li Burun bitishiga qarshi tomchilar (Galazolin, ksimelin).

1- 3 tomchidan burunga kuniga 1-3 mahal yoki kerakligicha tomizing.

Yo'talga qarshi

Yo'tal odam organizmining havo yo'llarini tozalovchi va himoyalovchi usul (refleks) dir. Odam yo'talganda turli mikroba va zarar keltiradigan balg'amlarni o'pkadan tashqariga chiqarishga yordam beradi.

Yo'tal organizmning himoya usuli bo'lgani tufayli ba'zan yo'talni to'xtatib yoki uni pasaytiradigan dorilarni ishlatishning foydasidan zarari ko'proq. **Yo'talni kamaytiruvchi bunday dorilar** (yoki yo'tal bosuvchilar) faqat kasalni uxlatmayotgan, asabini buzayotgan, quruq yo'tallarga qarshi ishlatilishi kerak.

Shuningdek **balg'am ko'chiruvchilar** deb ataladigan dorilar ham bor, ular balg'amni suyuqlashtiradi va yo'talishni osonlashtiradi. Ular ishlatishga qulayroq va foydaliroqdir.

Hozirgi kunda, yo'tal dorilari keragidan ortiq ishlatilmoqda. Keng tarqalgan yo'talga qarshi siroplar bir oz yordam beradi yoki umuman foydasiz va pulni o'rinsiz sarflash xolos.

Eng muhim va yaxshi yo'tal dorisi - bu suvdur. Ko'p suv ichish va issiq suv bo'g'i balg'amni ko'chiradi va ba'zi yo'tal siroplariga nisbatan yo'talni yaxshiroq bosadi. Yo'l-yo'riq xususida 311-betga qarang. Shuningdek, uyda tayyorlanadigan yo'tal sharbati xususida 312-betga qarang.

Dekstrometorfan (Benikal roshe).

Sharbat (Sirop): har bir ml. da 3,5-30 mg. dori bor.

Miqdori:

Kattalar: zarur bo'lganda har 6-8 soatda 30 mg. dan ichsin.
6-12 yoshdagi bolalar: 15 mg. dan, zarur bo'lganda har 6-8 soatda;
2-6 yoshdagi bolalar: 7.5 mg. dan, zarur bo'lganda har 6-8 soatda.

17. SIL DORILARI

Silni davolashda, doim silga qarshi **2, 3 hatto 5 ta dorini birga ishlatgan muhim**. Agar faqat bittagina dori ishlatilsa, sil bakteriyasi unga chidamli bo'lib qoladi va davolashni og'irlashtiradi.

Sil, odatda uzoq vaqt - 6-9 oy yoki ko'proq vaqt davomida davolaniladi. Muolajaning davom etish vaqti qanday dorilarning aralashmasi ishlatilayotganiga bog'liq. Sil qayta takrorlanmasligi uchun **to'la, uzoq davolanish juda muhimdir**.

Ba'zi sil dorilari (rifampin, pirazinamid, etambutol) dorixonada qimmat bo'ladi. Lekin ba'zi sog'liqni saqlash dasturlari sil tekshirishlarini olib boradilar va dorilarni bepul yoki arzonroqqa beradilar.

Malakali mutaxassis maslahati muhim, chunki davolash usullari o'zgaradi, bakteriya doriga chidamli bo'lib qoladi va yangi dorilar ishlab chiqilgan bo'lishi mumkin. Shuningdek, ba'zi dasturlarda dorini faqat haftasiga 3 marta katta miqdorda berish tavsiya qilinadi.

Agar dorilar qichishish, teri va ko'zlarning sarg'ayishi, qorin og'rishi kabi ta'sirlarga olib kelsa, tibbiyot xodimiga dorining miqdorini o'zgartirish yoki boshqa doriga almashtirish haqida murojaat qiling.

Agar suvli toshmalar paydo bo'lsa, dorini tibbiyot xodimiga uchraguningizga qadar ichmang.

Sil dorilarini qabul qilayotgan mahalda, spirtli ichimliklarni ichmang. Ayniqsa, Izoniazid ichayotgan bo'lsangiz.

Tavsiya qilingan dorilar

Sil kasalligini davolash asosan quyidagi omillarga bog'liq:

- Balg'amingizni tekshirish natijasiga. Tibbiyot xodimi mikroskopdan foydalanib balg'amingizda sil bakteriyalari bor yoki yo'qligini aniqlaydi. Agar tekshiruvda sil bakteriyalari ko'rinsa, bu sizdagi ushbu kasallik borligiga yaqqol dalildir.

- Siz sil kasalligiga qarshi avval davolangan bo'lsangiz, infeksiyani yo'qotish uchun 5 ta dorini birdaniga ichishingiz kerak.

- Kasalingiz og'irmi yoki yengilmi? Og'ir bo'lsa, u ko'proq dori talab qiladi.

Siz qaysi toifaga kirasiz?

Jahon Sog'liqni Saqlash Tashkiloti 1997 yil, sil kasalligini davolash yo'l yo'riqlarini 4 toifaga bo'lishni tavsiya qildi.

Qaysi dorini qanday ichish kerakligini bilish uchun quyidagi jadvalga qarang:

-Agar balg'am tekshiruvida sil bakteriyalari ko'rinsa va avval davolanmagan bo'lsangiz, siz 1-toifadasiz.

-Agar balg'am tekshiruvida sil bakteriyalari ko'rinsa va avval davolangan bo'lsangiz, siz 2-toifadasiz.

-Agar balg'am tekshiruvida sil bakteriyalari aniqlanmasa, ammo ko'krak qafasi rentgen qilinganida og'ir infeksiya belgilari ko'rinsa va avval davolanmagan bo'lsangiz, siz 1- toifadasiz.

-Agar balg'am tekshiruvida sil bakteriyalari aniqlanmasa, ammo ko'krak qafasi rentgen qilinganida yengil infeksiya belgilari ko'rinsa va avval davolanmagan bo'lsangiz, siz 3- toifadasiz.

-Og'ir sil infeksiyasi o'pkadan tashqarida bo'lsa, siz 1-toifadasiz. Infeksiya og'ir bo'lmasa, siz 3 - toifadasiz.

-Agar 2-toifa uchun tavsiya qilingan davolanish yo'l-yo'riqlari bilan davolangan bo'lsangiz, ammo hali ham balg'am tekshiruvida sil bakteriyalari ko'rinsa,

siz 4-toifadasiz. Maxsus dorilar (ikkinchi qator dorilari) bilan maxsus joyda davolanishingiz kerak.

Kamdan-kam hollarda bemor to'liq davolangan va balg'am tekshiruvida bakteriya aniqlanmagan bo'ladi, lekin ko'krak qafasi rentgen qilinganida (yoki boshqa tekshiruv) infeksiya hali ham bordek ko'rinadi.

Agar shunday bo'lsa, tibbiyot xodimi bemorga 2 -toifa bo'yicha davolanishni tavsiya qilishi mumkin. Bu kamdan-kam uchraydi. Agar haqiqatda ham kasallik bo'lsa, bakteriya balg'am tekshiruvida ko'rinadi.

Tioatstazondan tashqari hamma "sil kasalligiga qarshi" ishlatiladigan dorilarning samaradorligi, ularni har kunlik va faqatgina haftada 3 marta qabul qilish bilan teng. Biz dorilarni "tibbiyot xodimi huzurida" haftada 3 kun qabul qilishni tavsiya qilamiz. (Kuzatiladigan Davolash Usuli deb ataladi).

Dorilarning davolash miqdorining jadvali quyida berilgan.
E'tibor bering: Haftada 3 marta ichiladigan dorilar miqdori kunli dori miqdoridan ko'proq bo'lishi mumkin.

Tavsiya Qilingan Davolash usullari:

Silga qarshi kerakli dorilarning miqdori

Toifa

	Birinchi 2 oy ichiladigan dorilar	Keyingi 4-6 oy ichiladigan dorilar
I	Izoniazid + Rifampin + Pirazinamid + Etambutol yoki Streptomitsin Har kuni yoki haftada 3 mahal 2 oy davomida	Izoniazid + Rifampin 4 oy davomida har kuni yoki haftada 3 marta yoki Izoniazid + Etambutol 6 oy davomida har kuni.
II	Izoniazid + Rifampin + Pirazinamid + Etambutol + Streptomitsin** 3 oy**, har kuni yoki haftada 3 marta. (*Streptomitsin ni faqat 2 oy qabul qiling. 2 oydan so'ng uni qabul qilishni to'xtating.	Izoniazid + Rifampin + Etambutol 5 oy har kuni yoki haftada 3 marta.
III	Izoniazid + Rifampin + Pirazinamid 2 oy har kuni yoki haftada 3 marta	Izoniazid + Rifampin 4 oy har kuni yoki haftada 3 marta yoki Izoniazid + Etambutol 6 oy har kuni
IV	Ikkinchi qator dorilaridan foydalanib Maxsus davolash kerak.**	Ikkinchi qator dorilaridan foydalanib Maxsus davolash kerak**

Kattalar uchun odatdagi miqdor yozilgan. Miqdorlar kattalar uchun ham bolalar uchun, dorining miqdori (mg.) odamning og'irligi (kg.)ga asoslangan.

Dorilar	Har kuni Ichiladigan Miqdori	Haftada 3 Mahal Ichiladigan Miqdori
Izoniazid (Tubazid)	200-300 mg. (5 mg./kg.)	450-600 mg. (10 mg./kg.)
Rifampin	450-600 mg. (10 mg./kg.)	450-600 mg. (10 mg/kg)
Pirazinamid	1200-1500mg. (25 mg./kg.)	1500-2000 mg. (35 mg./kg.)
Streptomitsin	750-1000 mg. (15 mg./kg.)	750-1000 mg. (15 mg./kg.)
Etambutol	800-1000 mg. (15 mg./kg.)	1600-1800 mg. (30 mg./kg.)
Tioatsetazon*	150 mg. (2,5 mg./kg.)	

Balg'amni mikroskopda tekshirish nafaqat sil kasalligiga tashxis (diagnoz) qo'yish uchun, balki organizmni davolashdan kutilgan natijani aniqlash uchun qilinadi.

Odatda davolash natijasida balg'amda bakteriya yo'qoladi. Balg'amida sil bakteriyalari mavjud bemorlarni davolashda kutiladigan natijani aniqlashda balg'amni tekshirish, qayta-qayta rentgenda tekshirishdan

yaxshiroqdir.

Balg'am odatda davolashning boshlanishida, so'ng 2, 4 va 6 oy davolashdan keyin tekshiriladi.

** Ikkinchi qator dorilari Siprofloksatsin, Ofloksatsin, Siklosepin va Kanamitsinlarni o'z ichiga oldadi.

Ba'zi holatlardagi davolash

Homilador ayollarni davolash:

Ayol silga qarshi dori qabul qilishidan avval uning homiladorligi haqida so'ralishi kerak.

Silga qarshi ko'pgina dorilarni homilador ayollar qabul qilsa bo'ladi. Lekin Streptomitsinni homilador ayollar ichishi mumkin emas. Ular Streptomitsin o'rniga Etambutol ichishi mumkin. Homilador ayollar ham homilasi borligiga qaramay to'liq davolanishi kerak.

Emizikli ayollarni davolash:

Yuqoridagi hamma dorilar emizikli ayollar tomonidan xavfsiz qabul qilinishi mumkin. Emizikli ayollar tavsiya qilingan dorini to'liq miqdorida qabul qilishi kerak. Ona odatdagidek emizishni davom ettirishi lozim.

Chaqaloq esa Isoniazid va BSJ emdorisini bilan emlanishi kerak.

Jigar kasali mavjud odamlarni davolash:

O'tkir gepatitdan to'liq davolanib chiqqan odam yuqoridagi dorilarni qabul qilishi mumkin. Gepatit B yoki S(L) kabi surunkali jigar kasalliklariga chalingan odamlar quyidagi tartib bilan davolanishi kerak:

Isoniazid+Rifampitsin+Streptomitsin+ Etambutol 2 oy va keyin yana 6 oy Isoniazid+ Rifampitsin, umumiy davolash muddati 8 oy.

Yana bir qo'llaniladigan tartib: Isoniazid+ Etambutol + Streptomitsin 2 oy, so'ng yana 10 oy Isoniazid+ Etambutol.

Kontratseptiv dorilarni qabul qilayotgan ayollar:

Rifampitsin, ichiladigan kontratseptivlar samardorligini pasaytiradi. Siz homiladorlikdan saqlanishning Spiral yoki Prezervativ singari boshqa usullaridan foydalanishingiz kerak.

SPID (OITS)

SPIDga chalingan bemorlarni yuqoridagi tartiblarning barchasi bilan davolash mumkin, lekin davolashga 3 oy qo'shib umumiy muddat 9 oygacha cho'zilishi kerak.

Boshqa a'zolarga va nerv sistemasiga tarqalgan sil infeksiyalari.

9 oylik davolash usuli o'tkir o'pka silida, meningit yoki umurtqa sili kasalligida ham qo'llanilishi mumkin.

Dorilarning salbiy ta'sirlari.

Isoniazid, ba'zan nerv faoliyatining buzilishiga sabab bo'ladi. Bunday holatda oyoq kuygandek yoki qizib ketgandek bo'lib seziladi.

Buning oldini olish uchun har kuni 10 mg. piridoksin (Vitamin B6) qabul qilish orqali oldini olish mumkin. Homilador ayollar, jigar kasali bor odamlar, qand kasali (diabet) ga chalinganlar, ozib ketgan, ko'p spirtli ichimlik ichuvchilar va SPID (OITS)ga chalinganlar uchun bu juda muhimdir.

Gepatitni keltirib chiqaruvchi silga qarshi dorilardan foydalanish.

Isoniazid, Pirazinamid, Rifampitsin va ba'zan Etambutol hepatitga sabab bo'ladilar. Agar hepatitni keltirib chiqaradigan boshqa sabablar topilmasa, dorilar ichmay turishingiz kerak. Sariq kasalligi o'tib ketsa, avvaldagi davolashga yana amal qilish mumkin.

Agar hepatit kuchli bo'lgan

bo'lsa, boshqa davolanish tartibiga amal qilish kerak. Streptomitsin + Isoniazid + Etambutol bilan 2 oy davomida har kuni so'ng, yana Isoniazid va Etambutol bilan 10 oylik davolash tavsiya qilinadi.

Sil kasalligining Birinchi qator dorilari:

Silga qarshi ishlatiladigan dorilar miqdori yuqorida berilgan.

Isoniazid (Tubazid).

100; 200; 300 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Bu silga qarshi eng asosiy doridir. Silni davolash uchun, u doim silga qarshi kamida yana bitta dori bilan birgalikda berilishi kerak. Oldini olish uchun bir o'zi ishlatilishi mumkin.

Xavfi va Ehtiyotlik choralari:

Ba'zan isoniazid kamqonlik, qo'l va oyoqlardagi nervlarning og'rishi, muskullarning tortilishi yoki, agar bemor ovqatga yolchimayotgan bo'lsa, hatto titroqlarga ham sabab bo'lishi mumkin. Ushbu salbiy ta'sirlarni har kuni 50 mg. dan piridoksin (B6 vitamini) berish orqali davolash mumkin (706-bet).

Ba'zan izoniazid jigarni shikastlashi mumkin.

Agar kasalda izoniazidni qabul qilish jarayonida gepatit (sariq) kasalligining belgilari (teri va ko'zlarning sarg'ayishi, qichishish, ishtaha yo'qolishi va qorin og'rig'i, 108-bet) paydo bo'lsa u dori ichishini to'xtatishi kerak.

Sil bilan og'riyotgan odamning oila a'zolari silga chalinib qolmasligi uchun izoniazidni jadvaldagi miqdorida 6-9 oy davomida qabul qilish tavsiya qilingan.

Rifampin (Rifampitsin, "R"-iin, Rimaktan).

Ko'pincha 50; 150 yoki 300 mg. li tabletkalar yoki kapsulalar ko'rinishida bo'ladi.

Ushbu antibiotik qimmat, ammo silga qarshi kurashishda juda kuchlidir. Shuningdek, u Izoniazid va silga qarshi yana kamida bitta boshqa dori bilan birga ichilganda davolanish davrini ancha qisqartiradi. (Rifampin, shuningdek, moxov kasalligini davolashda ham ishlatiladi, 675-betga qarang.)

Rifampinni doimiy ravishda to'xtatmay ichish zarur. Ishlatayotgan doringiz tugamasdan oldin yangisini olib qo'ying.

Xavfi va Ehtiyotkorlik choralari:

Rifampin jigarni jiddiy shikastlashi mumkin. Jigari kasal yoki homilador bemorlarda dorini shifokor nazorati ostida ishlatish zarur.

Salbiy ta'sirlari:

Siydik, ko'z yoshlar, axlat, so'lak, balg'am va ter rifampin sababli qizg'ish bo'lib qolishi mumkin. Ba'zan rifampin isitma, ishtaha kuchayishi yoki pasayishi, qayt qilish, ko'ngil aynishi, titroq, toshma va hayz muammolarini keltirib chiqarishi mumkin.

Rifampin ichiladigan kontratseptivlarning quvvatini pasaytiradi. Shuning uchun kontratseptiv dorilarni ichuvchi ayollar dorilarning miqdorini oshirish bo'yicha shifokor bilan maslahatlashishlari kerak.

Yoki dorini ichish mobaynida prezervativ, spiral (bachadon ichi vositasi), diafragma (bachadon bo'yinchasi qalpoqchasi) kabi boshqa usullarni ham qo'llashi kerak.

Pirazinamid (Pirazinamid-500, Pizid-500, Pizina). Ko'pincha 500 yoki 750 mg. li tabletkalarda bo'ladi.

Salbiy ta'sirlari:

Bo'g'imlarning shishib og'riishi, ishtaha yo'qolishi, ko'ngil aynishi

va qayt qilish, siyishga qiynalish, charchash va isitma bo'lishi mumkin.

Etambutol (Ebutol, Kombutol, Temibutol).

Ko'pincha, 100; 200; 400; 500 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Xavfi va Ehtiyotkorlik choralari:

Etambutol uzoq vaqt mobaynida, katta miqdorlarda ichilganda, ko'zlarning og'irishi yoki shikastlanishiga olib kelishi mumkin.

Ko'z muammolari yuzaga kelayotganda, dori ishlatishni to'xtatish kerak. Doridan kelib chiqqan ko'z muammolari dori to'xtatilgandan so'ng asta o'zi tuzalib ketadi.

Streptomitsin

Ko'pincha 100; 200; 500 mg. dan shishachalarda chiqariladi.

Streptomitsin hali ham silga qarshi yaxshi ta'sir qiladigan dorilardandir. Rifampinga nisbatan kuchsizroq, lekin unga qaraganda arzon.

Xavfi va Ehtiyotkorlik choralari:

Tavsiya etilgan miqdordan ortiqcha berilmasligi kerak. Streptomitsin juda uzoq muddat davomida ishlatilsa, karlikka olib kelishi mumkin. Agar quloqda shang'illash paydo bo'lsa yoki eshitish qobili-

yati susaya boshlasa, dori ichishni to'xtatib, shifokorga uchrang.

Streptomitsinni homilador ayollar yoki buyragi kasal odamlar qabul qilmasligi kerak.

Sildan tashqari hollarda streptomitsinning ishlatilishi.

Streptomitsin va penitsillin juda zarur bo'lsa, birgalikda ba'zi og'ir infeksiyalarni davolashda ishlatilishi mumkin. Shunga qaramay, streptomitsinni boshqa kasalliklarda ishlatilishi chegaralangan bo'lishi kerak, chunki bu silni doriga chidamli qilib qo'yadi va davolashni og'irlashtiradi.

Streptomitsin ba'zan penitsilliga chidamli bo'lgan so'zakka qarshi ham ishlatiladi, bunda faqatgina bir martalik miqdor kerak (480 bet).

Tioatsetazon* (Tibon, Ambatizonum, Diazan, Parazon, Tubigal).

*O'zbekistonda hali yo'q.

Ko'pincha tarkibida 50 mg. Tioatsetazon bo'lgan tabletkalarda chiqariladi.

Salbiy ta'sirlari: Toshma, qayt qilish, bosh aylanishi yoki ishtaha yo'qolishi kabilarga olib kelishi mumkin. Salbiy

ta'sirlari ko'pincha, OITS (SPID) bilan og'rikan odamlarda kuchliroq bo'ladi.

Ikkinchi qator dorilari

Quyida berilgan dorilar odatda sil kasalligini davolashda ishlatiladigan dorilar ta'sir qilmay qolganida ishlatiladi.

Ularni topish oson, ammo ular qimmat (**homiladorlikda bularni ishlatmang**). Ularni yuqorida aytilgan dorilarga qo'shib qabul qilish kerak.

Siprofloksatsin (Sifloks, Sipro, Siprolet, Sefobak, Siteral, Siproker). 0. 25 g., 0.5 g. va 0.75 g. li tabletkalar, ko'z tomchilari va venaga yuboriladigan ukollar ko'rinishida ishlab chiqariladi.

Miqdori:

Kattalar: 750 mg. dan haftada besh kun, kuniga bir mahal.

Eslatma: Bolalar yoki homilador ayollarga bermang.

Ofloksatsin (Tarivid).

0,2; 0,3; 0,4 g. (200; 300; 400 mg.)li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

600 mg. dan haftada 5 kun har kuni bering.

Eslatma: Bolalar va homilador

ayollarga bermang.

18. ASTMAGA QARSHI ISHLATILADIGAN DORILAR

Umuman olganda, ukol va tabletkalardan ko'ra nafas yo'llari orqali beriladigan dori (Aerozol) dan foydalanish kerak. Agar bolani o'rgatishga ko'p vaqt sarflasangiz, hatto kichik yoshdagi (3-6 yashar) bolalar ham nafas orqali olinadigan dorilardan foydalanishni o'rganishi mumkin.

Nafas orqali olinadigan dorilardan foydalanish uchun siz:

1. Idish (baloncha)ni silkiting.
2. Nafasingizni chiqaring.
3. Idishni og'zingizga yaqin qo'ying, ammo og'zingiz ichiga emas.
4. Idishdan dori sepiladigan darajada uni bosib va o'sha zahoti chuqur nafas olishga harakat qiling.
5. Nafasingizni 30-45 sekund ushlab turishga harakat qiling.
6. Nafasingizni chiqaring va muolajani 1-4 marta qaytaring.

Astmani davolashda ikki xil dori ishlatiladi. Birinchisi - nafas olishni o'sha zahoti yengillashtirsa, ikkinchisi esa bir necha soatdan so'ng ta'sir qiladi, ammo ta'siri uzoqroq davom etadi va doimiy ravishda ishlatilsa, o'pka ishini yaxshilaydi.

A. O'tkir astma - Havo yo'larini kengaytiruvchi dorilar

Ushbu dorilar nafas olishni 3-6 soatga yengillashtiradi, lekin shilliq qavatlarning nafas olishni qiyinlashtiruvchi darajadagi yallig'lanishini davolamaydi.

Ushbu dorilar faqat astma xurujlarida ishlatilishi zarur. Boshqa paytlarda esa nafas qisishining oldini olish uchun aerezolli steroid (gormon)lardan har kuni foydalanганиngiz ma'qul (694-betga qarang). Ushbu dorilarning ishlatilishi xususida ko'proq ma'lumot olish uchun 308 - betga qarang.

Salbutamol (Salbutol, Albutamol, Albuterol, Salamol, Ventolin).

Aerezol (Kattalar va Bolalarda):1- 2 marta zaruratga qarab har 4-6 soatda bir nafasga oling.

Tabletkalari 2; 4; 8 mg. dan chiqariladi

6-11 yoshdagi bolalar: 2 mg. dan kuniga 3 mahal.

Kattalar va 12 yoshdan katta bolalar: 2-4 mg. dan kuniga 3 mahal.

Sirop (5 ml. da 2 mg.) 6 yoshga kirmagan bolalar har bir kilo uchun 0,1 mg. dan zaruratga qarab 3 mahal ichishi kerak.

Orsiprenalin sulfat yoki Metaproterenol Aerezol (Alupent)

Aerezol (Kattalar va Bolalarda): har 4-6 soatda 1-2 marotaba takrorlab sepish kerak.

Tabletkalar 10; 20 mg. li; Sirop 10 mg. har 5 ml. da chiqariladi.

6- 9 yoshdagi bolalar: 10 mg.

kuniga 3-4 mahal. Kattalar va 10 yoshdan katta bolalar: 20 mg. dan kuniga 3-4 mahal.

Aminofillin (Eufillin) va Teofillin

Ushbu dorilarni yuqoridagi aerezollarni ishlatganingizdan so'ng ham nafas olishga qiynalsangiz ishlating. Lekin dori yurak urishini tezlashtirishi, betoqat qilishi va uxlashga qiynalish kabi muammolarni keltirib chiqarishi mumkin.

Agar yuragingiz kasal bo'lsa, uni ishlatmang. Agar ko'ngil aynishi yoki qayt qilish boshlansa, miqdorni kamaytiring.

Aminofillin (Eufillin) yoki Teofillin bilan boshqa qo'shimcha

dori ichishga ehtiyot bo'ling. Siprofloksatsin, Eritromitsin, Simitidin, Homiladorlikdan saqlovchi ichiladigan dorilar va Gormonli tabletkalar kabi dorilarni boshqa dorilar bilan ichganda, quyida aytilgan miqdorni kamaytirish kerak.

Ushbu dorilarning keragidan ortiq ishlatilinishi tutqanoqqa olib kelishi mumkin. Aminofillinning miqdori ozaytirilganda esa yordam bermasligi mumkin.

Shifokoringiz bilan maslahatlashing.

Aminofillin (Eufillin) va **Teofillin**
150 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Aminofillin va Teofillin miqdori:

Kattalar: 150- 250 mg. dan har 8 soatda
6- 12 yoshdagi bolalar: 150 mg. dan har 8 soatda zaruratga qarab.
2-5 yoshdagi bolalar: har 8 soatda
90- 100 mg. dan keragicha bering.

Epinefin 0.1% (Adrenalin)

Boshqa davolash muolajalari foyda qilmaganda ishlatiladi, xolos. Agar iloji bo'lsa, yuragi kasal keksa odamlarga ishlatmang.

Miqdori:

Kattalar: 0,1 % li Adrenalin bo'lsa:
0,2-0,3 ml. dan (0,2-0,3 mg.dan)

teri ostiga yuboring. Agar kerak bo'lsa 15 minutdan so'ng yana qaytarish mumkin.

Bolalar: 0,1 % li Adrenalin bo'lsa, har bir kilosiga 0,01 ml. dan to'g'ri keladi.

11 yoshdan katta bolalar: 0,3 ml.

7-11 yoshdagi bolalar: 0,2 ml.

2-6 yoshdagi bolalar: 0,1 ml.

Ipratropium bromid Aerozol (Atrovent, Troventol).

Aerozol: zaruratga qarab kuniga 4 mahalgacha har safar 2 martadan sepiladi.

B. Astmaning oldini olish uchun ishlatiladigan aerozol gormonlar (Gormonlar).

Bular o'rtacha yoki og'ir astma bilan kasal odamlar uchun kerakli dorilardir. Ular nafas yo'llaridagi shishlarni pasaytiradi, ammo ta'sir qilguniga qadar bir necha soat o'tadi. Yuqorida aytilgan dorilardek ishlatilishi bilanoq nafas ravon bo'lmaydi.

Lekin agar ushbu dorini kunda ishlatsangiz, sizda umuman nafas qisishlari bo'lmasligi mumkin! Agar siz ko'p xirillab nafas olsangiz, ushbu doridan har kuni foydalaning.

Ba'zi odamlar bronxit bilan kasal (yoki boshqa infeksiyalarda) bo'lib qolganlarida, faqat 2-3 hafta

davomida ishlatishlari mumkin. Boshqa kasallar esa yaxshi nafas olishlari uchun undan har kuni foydalanishlari kerak bo'ladi.

Salbiy ta'sirlarini kamaytirish va xirillashlarning oldini olish uchun iloji boricha ozroq miqdorda ishlatish. Dorini ishlatgandan so'ng, og'zingizni suv yoki choy bilan chayqang va tupurib tashlang.

Beklometazon Aerozol (Bekotid, Beklat, Beklomet, Aldetsin, Bekonaz).

Aerozollar:

Kattalar: kuniga 2-4 mahal 2-4 martadan sepish kerak.

6 yoshdan katta bolalar: kuniga 2-4 mahal 1-2 martadan sepish kerak.

Flunizolid Aerozol (Ingakort).

Kattalar: kuniga 2 mahal 2-4 marotaba sepish kerak.

6 yoshdan katta bolalar: kuniga 2 mahal 1-2 marta sepiladi.

19. YURAK HASTALIKLARIGA QARSHI VA YUQORI QON BOSIMI OSHISHIGA QARSHI DORILAR

Quyidagi dorilarni faqat tibbiyot xodimi bilan maslahatlashgan xolda qabul qiling.

Qon bosimini pasaytiradigan dorilar
Qon bosimi 140/90 dan past bo'lishi

kerak.

Quyidagi dorilar ***qon bosimini pasaytiradi, ammo ular har kuni ichilishi kerak.*** Sizning boshingiz og'rimasa ham qon bosimingiz o'ta baland bo'lib, yurak va organizmning boshqa qismlarini shikastlashi mumkin.

Davoni odatda kichik dozalardagi beta blokatorlar yoki siydik haydovchilar (diuretiklar) bilan boshlagan ma'qul:

Siydik Haydovchilar (Diuretiklar).

Gidroxlortiazid (Gipotiazid, Digidroxlortiazid, Dixlotiazid).
25; 50; yoki 100 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

Har kuni ertalab 12.5 mg. dan boshlang. Agar bir haftadan so'ng ham qon bosimi 140/90 dan yuqori bo'lsa, miqdorni 25 mg. gacha ko'taring. Eng yuqori miqdor bir kunda 50 mg. dir.

Ehtiyot choralari:

Gidroxlortiazid (Gipotiazid, Digidroxlortiazid, Ezidriks)ning yuqori miqdori qon tarkibidagi kaliy tuzini ozaytirib yuboradi. Kuniga 50 mg. dan dori ichayotgan bo'lsangiz, meva (o'rik, olma, nok, shaftoli), kartoshka, ko'katlarni ko'p iste'mol

qilib, kuniga ushbu dori bilan kaliy moddasi bor tabletka (quyiga qarang) yoki Spironolakton (Veroshpiron, Spiriks)ni qo'shib iching.

Dorini bir necha oy qabul qilgandan so'ng qoningizdagi kaliy miqdori past emasligini tekshirish yaxshi bo'lar edi.

Kaliy va Magniy moddasi bor tabletkalar:

Kaliy + Magniy tabletkalari (Panangin, Asparkam), Kaliy xlorid yoki Kaliy atsetat tabletkalari.

Ushbu dorilar qon bosimini pasaytirmaydi, ammo Gidroxloriazid (Gipotiazid, Digidroxloriazid, Ezidriks) yoki Furosemid (Laziks) kabi siydik haydovchilar bilan kuchli dorilar ichilishi kerak.

Odatda uni Spironolakton (Veroshpiron, Spiriks), Gidroxloriazid + Triamteren (Triampur kompozitum), yoki Angiotenzin Fermentni O'zgargiruvchi Antagonisti kabi dorilar bilan ichilmaslik kerak, chunki bular ham qon tarkibidagi kaliy miqdorini oshiradilar.

Spironolakton (Veroshpiron, Spiriks).
25; 50; 100 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori: 25-100 mg. dan kunda bir

marta.

Ushbu dori jigar sirrozi bilan kasal va qon bosimi yuqori yoki qorni shishgan odamlar uchun yaxshidir.

Gidroxloriazid + Triamteren birikmasi (Triampur kompozitum)
25 mg. Triamteren va 12,5 mg. Gidroxloriazid birikmasidan iborat.
Miqdori: kuniga 1-3 tabletkadan ertalab qabul qiling.

Beta Blokatorlar

Ushbu dorilar yuqori qon bosimini davolash uchun yaxshi va quyida aytilgan muammolarni davolash uchun ham qulay: yurak urishi tezlashganda, yurak kisishida (stenokardia), yurak infarktida, migrenli bosh og'riqning oldini olishda.

Beta blokatorlar nafaqat qon bosimingizni pasaytiradi, balki boshqa muammolarda ham yordam beradi.

Ushbu dorilar qabulini birdan to'xtatmang, chunki bu bosimning juda ko'tarilib ketishiga olib kelishi mumkin. Siz dorining miqdorini asta- sekin pasaytirishingiz kerak.

Eslatma:

Quyidagi hollarda Beta Blokatrlarni ishlatmang:

astma, yurak astmasi(yetishmovchiligi), yurak urishi 55 dan past bo'lsa, og'ir qandli diabet kasalligida.

Davolashni kichik miqdor bilan boshlang va kerakligiga qarab 3-7 kunda oshirib boring.

Atenalol (Novaten, Atenozan, Atenova, Tenopol, Unilok).

Novaten O'zbekistonda ishlab chiqariladi va topish osonroq. 50; 100 mg. tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori: 50-100 mg. dan bir mahal.

Propranolol (Obzidan, Anaprilin, Dideral).

10; 20; 40; 80 mg. tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori: 20-120 mg. dan kuniga 2 mahal.

Metoprolol (Korvitol, Belok, Lopresor, Vazokardin).

50; 100 mg.li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori: 25-150 mg. dan kuniga 2 mahal.

Nadolol (Korgard).

20; 40; 80; 120 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori: 20-240 mg. dan kuniga bir mahal.

Timolol (Okuril, Okupres, Optimol). 5; 10; 20 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori: 10-60 mg. dan kuniga bir mahal.

Kalsiy Antagonistlari:

Verapamil (Izoptin, Finoptin, Lekoptin, Ormil, Falikard). 40; 80; 120; 200; 240 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

240 mg. li tabletkalardan kuniga bir yoki ikki mahal. 80 mg. li miqdorni esa, kuniga 3 mahal qabul qilish kerak.

Angiotezin Fermentni O'zgartiruvchi Antogonisti

Ushbu dorilar siydik haydovchi dorilar bilan birgalikda ishlatilganida, qon bosimi yanaham pasayadi. Ular quyidagilarni davolash uchun foydali:

Yuqori qon bosim (ayniqsa qand kasalligi vaqtida.), yurak astmasi (yetishmovchiligi).

Ushbu dorining sal-

biy ta'sirlaridan biri - odamni yo'taltirishi mumkin, ammo bu xavfli emas. Agar yo'tal kuchli va to'xtamaydigan bo'lsa yoki yuzingiz shishsa (bu doriga xos emas) ushbu dori qabulini to'xtating.

Enalapril (Enam, Ednit, Renitek, Berlipiril, Enapril) 2.5; 5; 10; 20 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

Kuniga bir marta 2,5-5 mg. ichishdan boshlang va zaruratga qarab ko'paytiring. Eng yuqori miqdor kuniga 40 mg. (Ko'pincha kundalik miqdor 20 mg.dan oshganda dori ikki mahal beriladi.).

Kaptopril (Kapoten, Alkadil, Deptopril, Tenziomin, Alkadil). 25; 50; 100 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

12.5 - 25 mg. dan kuniga 2 mahal ichishdan boshlang va zaruratga qarab kuniga 2 yoki 3 mahal 50 mg. gacha ko'paytiring. Eng yuqori kundalik miqdor 450 mg.

Lizinopril (Sinopril). 2.5; 5; 10; 20; 40 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

Kuniga 10 mg. dan ichishni boshlang va zaruratga qarab eng yuqori miqdor - kuniga 40 mg. gacha ko'paytiring.

Lozartan (Kozaar)*.

Eslatma: Ushbu dori yuqorida aytilgan dorilar singari yo'talga sababchi bo'lmaydi. 20; 50 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori: Kuniga 25 mg. dan ichishni boshlang va zaruratga qarab eng yuqori miqdor - kuniga 100 mg. gacha ko'taring.

Gipertoniya (yuqori qon bosimi) ga qarshi ishlatilishi mumkin bo'lgan boshqa dorilar quyidagilar:

Alfa Blokatorlar:

Bular nafaqat qon bosimni pasaytiradi, balki siyishga qiynaladigan kekxa odamlarning siyishini osonlashtirishga ham yordam beradi.

Eslatma:

Ushbu dorilar tez o'tirib turganda yoki miqdor tez ko'paytirilganda bosh aylanishiga olib kelishi mumkin.

Prazozin (Minipress, Pratsiol, Adverzuten).

1; 2; 5 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori: Ushbu dorini birinchi bor qabul qilganingizda yotishdan avval 1 mg. iching, so'ng 1 mg. dan kuniga 2 mahal qabul qilishingiz mumkin. Asta sekin miqdorni ko'paytirib, kuniga ikki mahal 10 mg. gacha yetkazing.

Doksazozin (Kardura).

1; 2; 4; 8 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Ushbu dorini ham birinchi bor qabul qilganingizda, yotishdan avval 1 mg. qabul qiling so'ng 1 mg. dan kuniga 1 mahal qabul qilishingiz mumkin. Asta-sekin miqdorni kuniga bir mahal 8 mg. gacha ko'paytiring.

Miqdori: Kuniga 1 mg. dan boshlang va kuniga 8 mg. gacha ko'paytiring.

Simpatolitiklar

Ushbu dorilar yuqoridagilarga nisbatan salbiy ta'sir ko'rsatadi. Ko'proq ular uyquchanlik va ba'zan ruhiy tushkunlik yoki parkinsonizmga olib kelishi mumkin.

Oshqozon yarasi bor odam-

lar bu dorilarni ichmasliklari kerak, chunki ular oshqozon kislotasi ortishiga olib keladi.

Rezerpin + Digidralazin (Adelfan).
0,1 mg. Rezerpin + 10 mg. Digidralazin birikma tabletkalari.

Miqdori:

1-2 tabletkadan kuniga 3 mahal.

Rezerpin + Digidralazin + Dixlotiazid (Adelfan-Ezidreks).

Rezerpin 0.1 mg. + Digidralazin 10 mg. + Hidroxlortiazid 10 mg.

Miqdori: 1- 2 tabletkadan kuniga 2 mahal.

Metildofa (Dopegit, Dopanol, Metildopa).

250 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori: 1 tabletkadan kuniga 2 mahal. Zaruratga qarab kuniga 3 mahal 500 mg. gacha ko'paytiring.

Rezerpin (Raupazil).

0,1 mg. , 0, 25 mg.li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori: Kuniga 0,1 mg. dan icha boshlang va kerakligiga qarab kuniga 0,5 mg. gacha ko'paytiring.

Raunatin

0,002 g. tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori: Kuniga 1 tadan 2 mahal

ichishni boshlang va zaruratga qarab kuniga 2-3 tadan 2 mahalgacha oshiring.

Markaziy Nerv Sistemasi Alfa - 2 Adrenoretseptorlarini rag'batlantiruvchi:

Klonidin (Klofelin, Katapresan, Gemiton)
0,075; 0,1; 0,15; 0,2; 0,3 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori: 0,1 mg. dan 0,3 mg. gacha kuniga ikki mahal (**USHBU DORI QABUL QILISHNI BIRDANIGA TO'XTATMANG**).

Agar siz dorini anchadan beri qabul qilayotgan bo'lsangiz va uni qabul qilishni to'xtatmoqchi bo'lsangiz, siz uning qabulini asta sekin kuniga ikki mahal 0,1 mg. gacha kamaytiring, so'ng 5 kunda bir va nihoyat dori qabulini to'xtating.

Agar siz dori qabulini birdan to'xtatsangiz qon bosimi ko'tarilib ketishi mumkin, bu esa xavflidir. Dori qabul qilishni hech qachon birdaniga to'xtatmang.

OGOHO BO'LING: *Ushbu dori sizni uyquchan qilib, og'zingizni quritishi mumkin. Bu muammo dori ishlatishni eng oz miqdor bilan boshlaganda kamayadi. Dori qabulidan so'ng uyqusiramayotganligingizga ishonch hosil qilgan hollardagina mashina*
700

minishingiz mumkin.

Yurak qisishini (Stenokardiya) davolash va Yurak Infarktining Oldini Olish (Yurak Tomirlari Yetishmovchiligi).

Aspirin yoki Atsetilsalitsilat kislotasi (Anopirin, Aspro, Aspivo, Atsefein, Atsilpirin, Kolfarit).

Ushbu dori yurak xuruji (infarkt) va miyaga qon quyilishi (insult) xavfi bo'lgan odamlarda tromb paydo bo'lishidan saqlash uchun ishlatiladi. Yurak xuruji yoki insulti bo'lgan odamlar ushbu dorini har kuni ichishlari kerak. Agar oshqozon yoki 12 barmoq ichakda yara bo'lsa, dorini ichmang.
0,25-0,5 g. li tabletkalar (dorning boshqa miqdorlari ham uchraydi: masalan, 0,3 mg. li tabletkalarda chiqariladi.)

Miqdori: 150-250 mg. dan kuniga bir mahal (0,25 g. tabletkaning yarimi).

Beta Blokatorlar (yuqoriga qarang).

Yuqorida aytilgan qon bosimi (gipertoniya) kasalligida ishlatiladigan dorilarga qarang. Ushbu dorilar yurak qisishini kamaytiradi, yurak infarkti xavfini pasaytirib, qon bosimini nazorat qiladi (463-464 betlar-

ga ham qarang).

Nitroglitserin

0,0005 g. tabletkada chiqariladi.

Bu dori yurak tomirlarini vaqtincha kengaytiradi. Bu ayniqsa, yuragida qon yetishmovchiligidan yurak sohasida to'satdan og'riq paydo bo'lgan odamlar uchun foydalidir.

Miqdori:

Ko'krak qafasidagi og'riqni qoldirish uchun 1ta Nitroglitserin tabletkasini til ostiga qo'ying va dori so'rilishini kuting. Agar kerak bo'lsa, 5 minutdan keyin taqrorlash mumkin.

Sustak, Nitrong, Sustonit, Nitrogranulong.

Ushbu dori ham yurak tomirlarini vaqtincha kengaytiradi. Ko'krak qafasi og'rig'ining oldini olish uchun foydalidir. 2,6 va 6,4 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

Har 8-12 soatda iching. Bundan ko'p ishlatilsa, o'z kuchini yo'qotadi.

Nitrosorbit

Ushbu dori ham yurak qon

tomirlarini vaqtincha kengaytiradi. 5; 10; 20; 40 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

Og'riqning oldini olish uchun kuni-ga 3 mahal 10-20 mg. dan iching. (Og'riqni pasaytirish uchun 10 mg. li tabletkani tilingiz ostiga qo'yish mumkin).

Quyida aytilgan dorilar doimiy ravishda ichilganda yurak kasalliklarining xavfini pasaytirishi mumkin. Ular qon tarkibida yurak tomirlarini shikastlashi mumkin bo'lgan, *gomotsisteinning kamayishiga olib keladi*. Bunda Foli (Folat) kislotalari eng yaxshi dori. B6 va B12 vitaminlari (Sianokobalamin, Eritsitol-Depo) kabilar ham foydalidir.

Folat (Foli) kislotalari (Folvit).

Ushbu vitamin homilador ayollar uchun ham, tug'ruq shikastlarining oldini olish uchun ham foydalidir. 1 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

1 mg. dan har kuni bir mahal

B6 Vitamini (piridoksin).

10; 25; 50 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

50 mg. bir ml. da ukol qilish uchun.

Miqdori: 10-50 mg. dan kuniga bir mahal.

Alohida holdagi bu vitamin tabletkalarini topish qiyin bo'lishi mumkin, ammo u polivitamin tabletkalari tarkibida bo'ladi.

Vitamin B12 (Sianokobalamin, Eritsitol-Depo)

0,5 mg. (500 mg.) bir ml. li ampulalarda chiqariladi.

Ba'zi polivitaminlar tarkibida ham bor.

Miqdori: 0,5 mg. dan har 2 oyda bir marta ukol qilinadi yoki 0,025 mg. li tabletkadan har kuni bir mahal ichiladi.

20. KAM QONLIK

Temir Sulfat tabletkalari: Ferro-gradument, Tardiferon, Gemoferprolangatum, Ferropleks, Feramid, Ferronal, Gino-Tirdiferon, Xeferol.

Ko'pincha: 200; 300 yoki 50 mg. li tabletkalar shaklida (shuningdek suyuqlik shaklida, aralashma va bolalar uchun sirop-sharbatlar shaklidagi ichimliklar sifatida) ishlab chiqariladi.

Temir sulfat, ayniqsa, kamqon yoki ovqatga yolchimagan homilador ayollar uchun muhimdir.

Temir sulfat Vitamin S (L)

(meva va sabzavotlar yoki S (L) vitamin tabletkasi) bilan ichilganda yaxshiroq ta'sir qiladi.

EHTIYOT BO'LING: Miqdor to'g'riligiga e'tibor bering. Temir sulfatning ortiqchasi zaharlidir. Tabletkalarni bolalar ololmaydigan joyda saqlang. Temir sulfatni juda ozib ketgan odamlarga bermang.

Kamqonlik uchun temir sulfat **miqdori:**

Bir martalik miqdori:

kattalar: 200-325 mg.

9-12 yoshdagi bolalar: 50-75 mg.

6-9 yoshdagi bolalar: 50-60 mg.

3-6 yoshdagi bolalar: 40 mg.

1-3 yoshdagi bolalar: 30 mg.

6-12 oylik chaqaloqlar: 20 mg.

6 oylik chaqaloqlar: 10 mg.

• Ovqatdan oldin ichish kerak.

• Agar kamqonlikning og'ir turi bo'lsa (gemoglobin 7 dan past), birinchi oyda kuniga 2 mahal iching, bundan keyin faqatgina 1 mahal ichishingiz mumkin

• Ukoldan tabletkalar yaxshiroq va xavfsizroq.

• Tabletka ichsangiz, birinchi ko'k choy yoki qaynatilgan suvni og'zingizga olib, so'ngra tabletkani darhol suv bilan birga yuting.

• Qora choy ichmang, u temir moddasi so'rilishiga to'sqinlik qiladi.

- Chaqaloqlar uchun tabletkalarni maydalash mumkin. Lekin maydalangan tabletkalar tishi bor bolalarda tishlarini qoraytirishi mumkin. Tabletkani yutolmaydiganlarga, maydalangan tabletkalarni ovqat bilan aralashtirib, qoshiqda bering va uni tishlariga tegizmasdan darhol yutsin.

- Yuqoridagi miqdorni: kunda 1 mahal 4-6 oy ichib yuring. Agar 4-6 oy to'liq ichmasangiz, chala davolanagan bo'lasiz.

- Temir moddasi axlatni qoraytirishi mumkin.

Bu zararli emas. Bu faqatgina temir moddasining qoraligidandir.

- Yaxshi ovqatlanish yo'li bilan kamqonlikning oldini olishingiz mumkin.

- Agar oshqozonda yara bo'lsa, tabletka ichishdan oldin yara davolanagan bo'lishi kerak.

- 1 oy davolanaganingizdan so'ng, takroran qonni analiz (tahlil) qildiring. Agar har kuni temir moddasi ichilgan bo'lsa, foyda ko'rishingiz kerak.

Bo'lmasa, temir yetishmovchiligining boshqa sababi bo'lishi mumkin (Folat kislota yoki Vitamin B12 kam bo'lishi mumkin). Shifokordan maslahat oling.

Folat (Foli) kislota (Kislota Folievaya)

1 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Qonda folat kislota kam bo'lsa, qon hujayralari kattalashadi va soni kamayib ketadi. Shuning natijasida, kamqonlik kelib chiqadi.

Agar kasalning talog'i kattalashgan yoki ko'rinishi sarg'ish bo'lsa va ayniqsa, kamqonlik temir sulfat bilan davolanmasa, unga Folat kislota bering. Kamqon yoki ovqatga yolchimagan homilador ayollarga Folat kislota temir kabi zarurdir.

Folat kislota to'q yashil bargli o'simliklar, go'sht, jigar yoki folat kislota tabletkalaridan olinishi mumkin. Odatda bolalarni davolash uchun 2 hafta yetarli bo'ladi, lekin anemiyaning talassemiya deb atalmish anemiyaning turi mavjud bo'lgan ba'zi joylarda, uni yillab qabul qilish kerak bo'lishi mumkin.

Kamqon va ovqatga yolchimagan ayol homiladorlik davrinig har kunida folat kislota va temir tabletkalarini qabul qilishi kerak.

Miqdori:

Kattalar va bolalar: kuniga 1 mg. dan

Vitamin B12 (Dianokobalamin, Eritzitol-Depo).
0,025 mg. li tabletkalar*, 0,5 mg. (500 mkg.) dan ampulalarda chiqariladi. (Ba'zi polivitaminlarning tarkibida ushbu vitamin bor.)
*Tabletkalarni topish qiyin bo'lishi mumkin.

B12 Vitamini yetishmovchiligi sababli kelib chiqqan kamqonlik ko'p uchramaydi. Bu odatda katta yoshdagi odamlar yoki oshqozon yoki ichaklari olib tashlangan odamlarda uchraydi.

Shifokoringiz qoningizni analiz qilishi, qoningizdagi vitamin miqdori va qon hujayralarining kattaligini tekshirishi kerak. Qonning qizil hujayralari Vitamin B12 yetishmovchiligidan kattalashib ketadi.

Miqdori: Har 2-3 oyda 0.5 mg. dan ukol qilinadi yoki 0,025 mg. li tabletkadan kuniga bir mahal ichiladi.

21 .OVQATGA YOLCHIMASLIKDA ICHILADIGAN QO'SHIMCHA DORILAR

Chaqaloq uchun sutli aralashma:
Kichkintoy va Nestle.

Esingizda tuting: bolalar uchun eng yaxshi ovqat - ona sutidir.

Emizmaydigan ayollar yosh bolalari (chaqaloq)ga yuqoridagilarni ishlatishi mumkin. Ular to'yimli, lekin oddiy ovqatdan qimmat.

Ruh(sink) sulfati.

Ruh yaxshi ovqatlanmay qolgan chaqaloqlar va yosh bolalarga ancha foydali. U vazn normal bo'lguniga qadar har kuni ichilishi kerak.

Ruh sulfat kukun shaklida bo'lishi mumkin. Siz uni kattalar uchun kapsulaga solish haqida dorixona xodimi bilan gaplashishingiz mumkin. Bolalarga siz kukunni ovqatga aralashtirib berishingiz mumkin.

Miqdori:

Kattalar: 100 mg. dan kuniga uch mahal.
Bolalar: har bir kilo uchun kuniga bir mahal 2,0-3,0 mg. (eng yuqori kunlik miqdori 100 mg.), *jumladan:*

1 oylik chaqaloqlar: 6-8 mg.
2-3 oylik chaqaloqlar: 8-10 mg.
4-6 oylik chaqaloqlar: 12-14 mg.
6-9 oylik chaqaloqlar: 15-20 mg.
9-12 oylik chaqaloqlar: 20-25 mg.

1- 4 yoshdagi bolalar: 25-30 mg.
5- 8 yoshdagi bolalar: 35-45 mg.
9- 12 yoshdagi bolalar: 50-70 mg.

Vitamin A (Retinol)

5,000 va 25,000 M.E. kapsulalarda chiqariladi.

EHTIYOT BO'LING: Vitamin A ning ortiqchasi tutqanoqlarga olib kelishi mumkin. Bolalarga ko'p bermang va ulardan uzoqroqda saqlang.

Oldini olish uchun: Shabko'rlik va kseroftalmiya ko'p uchraydigan joylardagi bolalar ko'proq sariq mevalar va sabzavotlar, to'q yashil bargli o'simliklardan va tuxum, jigar kabi hayvonlar mahsulotlaridan ham iste'mol qilishi kerak. Baliq jigari va yog'i Vitamin A ga boy. A vitaminining kapsulalari ham berilishi mumkin. Oldini olish uchun 1tadan kapsulani 4-6 oyda bir bering, bundan ortiq emas.

Emizadigan onalar tuqqanidan so'ng, shuningdek tug'uruqdan keyingi 1 oy ichida bir marta vitamin A (200,000 M.E.) ichib, chaqaloq ko'z muammolarining oldini olishlari mumkin.

Qizamiq bo'lib qolgan bolalarda kseroftalmiya xavfi katta, shuning uchun kasallik boshlanganda A vitamini berilishi kerak.

Vitamin A yetarli bo'lmagan joylar-

da bolalarga berilgan qo'shimcha ovqat yoki A vitamini kapsulalari ularning qizamiq va boshqa jiddiy kasalliklardan nobud bo'lmashliklariga yordam beradi.

Davolash uchun vitamin: 200,000 M.E. miqdorida ichiladi yoki 100,000 M.E. miqdorida ukol qilindi. Keyingi kuni ichish yoki ukol qilish uchun yana 200,000 M.E. dan beriladi va 1-2 haftadan so'ng takrorlanadi.

1 yoshga to'lmagan bolalarga miqdorning yarmini bering.

Polivitaminlar (Multivitaminlar).

Bular turli ko'rinishda bo'ladi, lekin tabletkalari eng arzon va foydalidir. Vitaminlarning ukollari bekorchi pul sarflashga olib keladi, hamda keraksiz og'riq va ba'zan absesslarga olib keladi. Vitaminlarning sharbati va suyuqliklari tarkibida eng asosiy vitaminlar bo'lmaydi va qilgan foydasiga nisbatan qimmat turadi.

Ozuqali ovqat vitaminlarning eng zo'r manbaidir. Agar qo'shimcha vitaminlar kerak bo'ladigan bo'lsa, vitamin tabletkalarini ishlat-ing.

Odam tegishlicha ovqatlanmaydigan bo'lsa, qo'shimcha vitaminlar ichish foydalidir. Tabletkalar

tarkibida kasal uchun kerakli vitaminlar borligiga e'tibor bering (143-bet).

Vitaminli tabletkalarni ishlatayotgan bo'lsangiz, kunda 1tadan tabletka yetarli bo'ladi.

Vitamin B6 Piridoksin.

10; 25; 50 mg. li tabletkalar va 50 mg. dan ukol uchun ampulalar shaklida chiqariladi.

Shuningdek, polivitaminlar tarkibida ham bor.

Miqdori:

Kattalar: kuniga 100-200 mg.

Bolalar: kuniga 10-50 mg.

Vitamin B12 (Sianokobalamin, Eritsitol-Depo). 468-bet ga qarang.

Vitamin K3 (Vikasol).

0,015 g. li tabletkalar va 10 mg. bir ml. li ampulalar shaklida chiqariladi.

Agar yangi tug'ilgan chaqaloqning biror joyidan (og'iz, kindik, peshov) o'z o'zidan qon oqa boshlasa, bu K3 vitamin kamligidandir. 1 mg. (0,1 ml.)ni sonining tashqi tarafga ukol qiling. Qon oqishi to'xtamasa ham bundan ortiq miqdorni ukol qilmang. Juda kichik bo'lib tug'ilgan bolalarda (2 kg. dan kichik) qon ketish xavfini kamaytirish maqsadida K3 vitamini ishlatilishi mumkin. Onaning tug'ruqdan keyingi qon ketishida Vitamin K3 ni ishlatish foydasizdir.

D vitamin guruhi

Quyoshda toblanish Vitamin D ichishga nisbatan foydali, arzon va xavfsiz davolash usulidir. Agar dori ichish kerak bo'lsa, ortiqcha dori ichmasligingiz kerak. (Raxit bo'lsa, 245- betga qarang):

Ergokalsiferol (Vitamin D2)

Yog' va spirtidagi 0,5 % li eritmalar

Xolekalsiferol (Vigantol) (Vitamin D3) 0.5% li eritmalar.

Miqdori:

1 tomchidan har kuni bir mahal. ***Ehtiyot bo'ling! Ortiqcha ichilmasin.*** 3- 4 oy davomida ichib boring. Har kuni sut iching.

22. KO'NGIL AYNISH VA QAYT QILISH

IMBIR O'SIMLIGI

Miqdori: 1-2 choy qoshiqdan damlab, kuniga 3-4 mahal iching. Homiladorlik toksikoziga qarshi ta'siri bor o'simlikni ishlatish xavfsizroq.

Prometazin (Pipolfen, Fenergan, Diprazin).

5; 25; 50 mg. li tabletkalar 2,5 % li eritmasi (25 mg. bir ml. da) ukol uchun ampulalarda chiqariladi.

OGOHO BO'LING: Homilador ayol prometazinni faqat juda zarur

paytdagina ishlatishi mumkin.

Miqdori: (0,5 mg. har bir kilo uchun, agar kerak bo'lsa, har 4-6 soatda takrorlang)

25 mg. li tabletkalari ishlatilganida: Kuniga 4 mahal iching.

Bir martalik miqdori:

kattalar: 25 mg. (1 tabletk)

7-12 yoshdagi bolalar: 10-15 mg. (1/2 ta tabletk)

2-6 yoshdagi bolalar: 5-10 mg.

1 yoshli bolalar: 4 mg. (1/6 tabletk)

1 yoshgacha bolalar: 2 mg.

2,5% li eritmasi ishlatilganida:

Bir marta ukol qiling va agar kerak bo'lib qolsa, keyingisini 2-4 soatdan so'ng takrorlang:

Bir martalik miqdori:

kattalar: 25-50 mg. (1-2 ml.)

7-12 yoshdagi bolalar: 10-15 mg. (0,4-0,6 ml.)

2-6 yoshdagi bolalar: 5-10 mg

(0,2-0,4 ml.) 1 yoshli bolalar: 4mg.

(0,1-0,2 ml.)

1 yoshgacha bolalar: 2 mg.(0,1 ml.)

25 mg. li shamchalari ishlatilganida:

Peshovning ichkarirog'iga kirgizing va kerak bo'lsa 4-6 soatda qaytaring.

Bir marta ishlatiladigan miqdori: kattalar va 12 yoshdan katta bolalar:

25 mg. (1 shamcha)

7-12 yoshdagi bolalar: 12,5 mg.

(1/2 shamcha)

2-6 yoshdagi bolalar: 6 mg. (1/4 shamcha)

Metoklopramid (Serukal, Reglan, Tomid).

Agar oshqozoningiz ko'p og'risa, uni ishlatmang. Vrachga uchrang.

Ushbu dori bo'yin yoki yuz muskullarining vaqtincha tortilishiga olib kelishi mumkin. Bunda Difengidramin (Dimedrol, Venadril), yordam berishi mumkin, 677- betga qarang.

10 mg. li tabletkalar, 10 mg. li (2 ml.) li ampulalar ko'rinishida chiqariladi. Ovqatdan oldin ichish kerak.

Miqdori:

Kattalar: 10-20 mg. dan kuniga 3 mahal. Bolalar: har bir kilo uchun 0,5 mg. kuniga 4 mahal zarurligiga qarab. Difengidramin (Dimedrol, Venadril) bilan berish yaxshiroqdir.

9 - 2 yoshdagi bolalar: 10 mg.

5- 9 yoshdagi bolalar: 5-7,5 mg.

2 - 4 yoshdagi bolalar: 5 mg.

1 yoshli bolalar: 2,5 mg.

Dimengidrinat (Dedalon).

50 mg.li tabletkalarda chiqariladi. Zaruratga qarab kuniga 4 mahal iching. Bir martalik miqdori:

Kattalar: Agar kerak bo'lsa, 50 mg. (1 tabletkadan) kuniga 4 mahal iching.

Bolalar: har bir kilo uchun 1 mg., kuniga 4 mahal (kunga 1 mahal 25 mg. gacha)

6-12 yoshdagi bolalar: 25 mg.

2- 6 yoshdagi bolalar: 6-12,5 mg.

23. OSHQOZON KISLOTASINING KO'PLIGI, ZARDA BO'LISH, OSHQOZON YARALARI VA QORINNING DAM BO'LISHIGA QARSHI DORILAR

Qorinning dam bo'lishi

Simetikon (Espumizan).

Ushbu dori qorinda ko'payib ketgan gazdan qutulish uchundir. Uni kichik bolalarda ham ishlatish mumkin.

Miqdori:

Kattalar: 40-125 mg. dan yaxshilab chaynab yutiladi va har 6 soatda bir ichiladi (iloji bo'lsa ovqatdan oldin va uxlashdan oldin qabul qiling).

Bolalar:

2- 12 yoshdagi bolalar: 40 mg. dan zaruriyatiga qarab kuniga 4 mahal ichiring.

2 yoshgacha bolalar: 20 mg. kuniga 4 mahal

Aktivlangan ko'mir (Ugol aktivirovanniy, Kole-Kompretten). 250; 500

mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

Qorin dam bo'lsa, kattalar: 500-750 mg. dan kuniga 3-4 mahal ichishi kerak.

Antidot (zaharlanishga qarshi): 20 g. dorini 250 ml. suvga solib iching.

Oshqozon va O'n ikki barmoq yaralari va zarda bo'lish

E'tibor bering: Spirtli ichimliklarni ko'p ichmaydigan yoki aspirin kabi dorilarni ko'p qabul qiladigan odamlarda bakteriya infeksiyasidan yara paydo bo'lishi mumkin.

Agar yara bo'lsa (endoskopiya-da tasdiqlangan bo'lsa) 13-bob, 320-betga qarang.

Ushbu infeksiya va yarani davolash uchun qo'yidagi tabletkalarni iching:

Doksitsiklin 100 mg. dan + Metro-nidazol (Trihopol) 500 mg. dan + Omeprazol (Omez, Zerotsid) 20 mg. dan.

Ushbu dorilarning hammasini kuniga 2 mahal 7-10 kun davomida ichish muhimdir.

Antibiotiklar bo'yicha ma'lumot olish uchun 629- betga qarang.

Quyida berilgan dorilar oshqozon kislotasini kamaytirib, og'riqni pasaytirishga va yaralarni davolashga yordam beradi:

Alyuminiy gidroksid va Magniy gidroksid-Antatsidlar (Almagel, Alyumag, Gastal, Protab).

Suspenziya: 0,1 g Alyuminiy + 0,1 g Magniy 5 ml. da.

Tabletkalar: 0,2-0,45 g. li Alyuminiy va Magniy.

Ushbu antatsidlar zarda bo'lish yoki yarani davolashda ishlatilishi mumkin. Ularni ovqatdan 1 soat keyin va uxlashdan avval ichgan ma'qul.

Ogoh bo'ling: Ushbu dorilarni tetratsiklin bilan birga ichmang.

Miqdori:

Suspenziya: 5-30 ml (1 choy - 2 osh qoshiq) ovqat mahallari orasida va uxlashdan avval iching.

Tabletkalar: 1-3 tabletkani yaxshi chaynab, ovqatdan 1 soat keyin yoki yotishdan avval ichiladi.

Natriy gidrokarbonat: Choy (ichimlik) sodasi.

Antatsid sifatida: oshqozoni og'rib zarda bo'ladigan odamlarda juda ehtiyotkorlik bilan ishlatilishi kerak.

Miqdori:

1/2 choy qoshiq sodani suv bilan aralashtirib iching. Ko'p ishlatmang.

Hazm a'zolarining surunkali kasalliklari yoki oshqozon yaralarini davolashda ishlatilmasligi kerak. Boshida yordam bergandek bo'lsada, keyinchalik oshqozon kislotasining ko'payishiga olib keladi, bu esa holatni og'irlashtiradi. Bunda (lekin zarda bo'layotganda emas) Atsetominofen yoki aspirin bilan birga ichilishi kerak. Alko-Zelgser - Natriy gidrokarbonat va Aspirin aralashmasidir.

Tishlarni tozalash uchun, „soda“ bilan tuz aralashmasi tish pastasi o'rniga ishlatilishi mumkin (427 - bet).

EHTIYOT BO'LING: Ba'zi yurak kasalliklari, oyoq yoki yuzida shishlari bor odamlar natriy gidrokarbonat sodasi yoki tarkibida ko'p natriy bo'lgan boshqa narsalarni iste'mol qilmasliklari kerak.

Quyidagi dorilar oshqozon yarasi-ga qarshi kuniga bir mahal yotishdan avval ichiladi. Zarda bo'lishga qarshi ular kuniga ikki mahal ichilishi kerak.

Omeprazol (Omez, Zerotsid, Gazek, Gastrokaps, Omerpol). 20 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Ushbu dori kislotani kamaytirish uchun ishlatiladigan eng kuchli doridir. Agar boshqa dorilar yordam bermagan bo'lsa, bu dori sizga yor-

dam berishi mumkin.

Miqdori:

kuniga 1-2 mahal (ovqatdan avval yoki keyin)

Famotidin (Gastridin, Gastrozidin).
40 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori: Yotishdan avval kuniga bir yoki ikki mahal.

Simitidin (Gistodil, Primamet, Tagamet, Neytronorm, Ulkamet).
200 mg. li tabletkalar.

Miqdori: Yotishdan avval (4 tabletkaga — 800 mg.) yoki 2 tabletkadan kuniga ikki mahal.

Ranitidin (Raniberl, Ranisan, Gen-Ranitidin, Gistak, Ranigast, Ranital, Rantag, Ulsereks, Zantak, Zoran).
150; 300 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori: Yotishdan avval 300 mg. yoki kuniga ikki mahal 150 mg. dan.

Vismut (De-Nol, Biskolsitrat).

Bakterial infeksiya sababli kelib chiqqan yarani davolashda ishlatiladi. Dori qimmat bo'lib, uni topish ham qiyin.
0,12 g. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

Kattalar: 1-2 tabletkadan kuniga 4 mahal.

6-12yoshdagi bolalar: 1 tabletkadan kuniga 4 mahal.

3-6 yoshdagi bolalar: 0,5 tabletkadan kuniga 4 mahal.

Ichakning o'qtin-o'qtin og'rishi:

Yalpiz o'ti

Miqdori: 1-2 choy qoshiqdan damlab kuniga 3 mahal iching.

Validol, Mentol

Miqdori: kuniga 2-3 mahal iching

Belladonna (Bekarbon, Belladonna ekstrakti).

10 mg. li tabletkalarda chiqariladi.
Kattalar: 1 tabletkadan kuniga 3-4 mahal.

EHTIYOT BO'LING: Dorini ko'p ichmang.

Ditsiklomin 20 mg., Paratsetamol 500 mg (Klomin).

Kattalar: 1 tabletkadan kuniga 3-4 mahal

Xlordiazepoksid + Klidinium bromid (Libraks)

Ushbu dori hali O'zbekistonda yo'q, lekin kelajakda paydo bo'lishi mumkin. Xlordiazepoksid 5 mg. + Klidinium bromid 2,5 mg.

Miqdori: 1-2 kapsuladan kuniga 3-4 mahal ovqatdan va yotishdan

oldin ichiladi.

24. ICH KETAR (O'TKIR) VA SUV-SIZLANISH.

Suvsizlanish va Ich ketarga davo qilish va bularning oldini olish:

Ich ketarni davolash:

Ich ketarni davolashning ko'p hollarida dorilar kerak emas. *Agar ich ketar og'ir bo'lsa, faqat suvsizlanish xavfi mavjud. Agar ich ketar ancha vaqt davom etsa, bunda odam ozib, holsizlanib qolishi mumkin. Shuning uchun davolashning eng muhim qismi yetarli darajada suv va ovqat berishdir. Ich ketarning sababidan qat'iy nazar quyidagilarga e'tibor bering. Ich ketar jadvalini ko'ring 298 - bet. Agar bemorning ichi suvdek ketayotgan bo'lsa yoki ich ketib, qayt ham qilsa suvsizlanish belgilari paydo bo'lishini kutib o'tirmang. Tezda chora ko'ring, 281-betga qarang.*

Organizmدا yo'qotilgan suvni tiklovchi ichimlik (Regidron).

*283 - betga qarang va yaxshilab o'qing. Regidron sotib olish shart emas. Uning o'rniga suyuq ovqatlar yoki toza suv bersangiz ham bo'ladi. Eng muhimi ichi ketayotgan odamga ko'p suyuqlik bering. **Shirin choy, Fanta, Koka Kola, Sprayt yoki shirasi ko'p boshqa suyuqliklarni bermang, chunki***

ular bolaning ahvolini yanada og'irlashtiradi.

Jahon Sog'liqni Saqlash Tashkiloti Suvni Tiklovchi Ichimlik tarkibini quyidagicha tavsiya qiladi:

1 litr toza suvga 3.5 g. natriy xlorid (NaCl), 2.9 g. natriysitrat (yoki 2.5 g. Trisodiumssitrat yoki Natriy bikarbonat), 1.5g. Kaliy xlorid (KCL), 20 g. Glyukoza.

Aynan shunday tarkibli Suv Tiklovchi Ichimlikni ishlatish muhim. O'zbekiston dorixonalarida sotiladigan "Suv Tiklovchi" Ichimlik "Regidrondir". Lekin Regidronning tarkibi, uning qayerda ishlab chiqarilganligiga qarab turlichadir. Tarkibida yuqorida ko'rsatilgan tuzlar aralashmasi bor Regidronni ishlatting. (masalan, Finlyandiyada ishlab chiqarilganini).

EHTIYOT BO'LING:

Regidron yoki unga o'xshaydigan suv tiklovchi ichimliklarni to'g'ri tayyorlash uchun turli miqdorda suv kerak bo'ladi. Agar siz ushbu paketlardan ishlatayotgan bo'lsangiz, unga qancha suv kerakligini aniq bilib oling. Suvni keragidan kam ishlatish xavfli bo'lishi mumkin.

Ich ketishi to'xtaganidan keyin yuqoridagi ovqatlarni hamda ularga qo'shib boshqa ovqatlarni ham yana ikki hafta berib turing. Bu

ovqatlar organizmning qayta tiklanishiga yordam beradi.

Iloji bo'lsa, bola tuzli ovqatlarni ham iste'mol qilsin.

OGOHO BO'LING: *Agar siz ichi o'tayotgan bolani shifoxonaga olib bormoqchi bo'lsangiz, unga uydan chiqib ketishdan avval ko'p suyuqlik va iloji bo'lsa, uyda tayyorlangan suv tiklovchi ichimlikdan bering. Agar iloji bo'lsa, o'sha ichimlikdan (agar bo'lmasa, oddiy suvdan) bolaga yo'lda va navbatni kutish davomida berish uchun o'zingiz bilan birga oling. Bolaga suyuqlikni ichganicha bering. Agar bola qayt qilayotgan bo'lsa, oz ozdan har daqiqada berib turing. Suyuqlikning oz miqdori bola ichida qoladi va bu qayt qilishni pasaytiradi.*

Loperamid (Imodium)

2 mg. li tabletkalar yoki kapsulalarda chiqariladi.

Ich ketarda ko'pincha dori kerak bo'lmaydi (13 - bobga qarang). Ushbu dorilar ich ketishni sekinlashtirishi mumkin, ammo uni davolamaydi. Ularni faqat suvdek ketayotgandagina qabul qiling.

Ushbu dorini isitma chiqayotganda yoki axlatda qon

bo'lgan paytlarda ichmang. Uni faqat zarur paytlardagina ishlat-ing.

Miqdori:

Kattalar: 2ta tabletkaga ichib, so'ng har bir ich ketishidan so'ng bir dona tabletkadan ichsin. Bir kunda ko'pi bilan 8 tabletkaga yoki kapsulaga ichish mumkin.

Bolalar:

birinchi kundan tashqari quyidagi miqdorlarning yarmi berilishi kerak. 9-11 yosh: kuniga 3 mahal bittadan. 6-8 yosh: kuniga ikki mahal bittadan. 2-5 yosh: 1/2 tadan kuniga uch mahal.

25. QONLI ICH KETISH (ICHBURUG', DIZENTERIYA), LYAMBLOZ VA AMYOBIAZ

Agar odam axlatida qon va shilimshiq bo'lsa, u ichburuqqa chalingan. Iloji boricha, tibbiyot xodimlariga murojaat qiling.

Quyidagilarga e'tibor ber-ing. Ich ketishi jadvalini ko'ring 298- bet.

13-bobga qarang, 296-betni ham o'qing.

Ich ketishida birinchi o'rinda, suvsizlanishni davolash kerak va yaxshi ovkatlanish zarur.

Quyida berilgan dorilar qon (va shilimshiq) aralash ich ketar vaqtida yoki O'zbekistonga boshqa mamalakatdan endigina kelgan odamlar tomonidan ishlatilishi mumkin.

Ko'p suyuqlik bersangiz, maqsadga muvofiq bo'ladi. Regidron kabi tuzli eritmalar kichkina bolalar va chaqaloqlarda ishlatilishi kerak.

Oddiy ich ketishda antibiotik ich-mang, u yordam bermaydi, aksincha, zarar qilishi ham mumkin.

ICHBURUG' - QON ARALASH ICH KETISHI. (Dizenteriya) ga qarshi dorilar:

Agar ichburug' bo'lsa, Loperamid (Imodium) kabi ich ketishini sekinlashtiradigan boshqa dorilarni ishlatmang.

EHTIYOG BO'LING: Bemor homilador bo'lsa, faqatgina Sefotaksim (Klaforan, Sefantral) va Seftriakson (Rotsefin, Lendatsin, (Eframaks) dan foydalaning.

Sulfametoksazol + Trimeroprim (T-iseptol 480, Biseptol, Ko-Trimoksazol, Groseptol, Baktrim, Berlotsid, Septra, Primotren, Sinersul, Sumetrolim, Oripim).

Bularni bolalar va emizikli ayollarda ishlatish mumkin. Lekin, iloji bo'lsa,

homiladorlarga bu dorini bermang. Ayniqsa homiladorlikning oxirgi davrida ichilmasligi kerak. Uning o'rniga Sefotaksim (Klaforan, Sefantral) ishlatilishi mumkin.

Agar oddiy ich ketishi bo'lsa, yuqoridagi dorilarni bermang.

Dorining miqdori xususida 642- betga qarang.

Nalidiksonat Kislota (Negram)
0,5 g. tabletkalarda chiqariladi.
Homiladorlarga bu dorini bermang.

Miqdori:
Kattalar: 1,0 g. kuniga 4 mahal.
Bolalar: 12 mg. har bir kilo uchun kuniga 4 mahal.
7-11 yoshdagi bolalar: 250 mg. (1/2 tabletk). 3-6 yoshdagi bolalar: 150 mg. (1/3 tabletk). 1-3 yoshdagi bolalar: 120 mg. (1/4 tabletk).

Siprofloksatsin (Sifloks, Sipro, Siprolet, Tifloks, Sefobak, Siprokor, Siteral).
250 mg., 500 mg., 750 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Ushbu dori qonli yoki isitmali ich ketishga qarshi juda foydalidir. Shuningdek u ich terlamaga qarshi ham ishlatiladi.

Bolalar, homilador yoki emizikli ayollar bu dorini ishlatmasligi kerak. Ularga Sefotaksim (Klaforan yoki Sefanral) berasiz.

Miqdori: 500 mg. (Ikki 0,25 g. li tabletka) 5-7 kun davomida kuniga ikki mahal.

Sefotaksim (Klaforan, Sefantral) va **Seftriakson** (Rotsefin, Lendatsin, Oframaks).

Ularni homiladorlar va bolalarga ishlatish mumkin.

Antibiotiklar bilan tuzal olmayotgan qonli yoki isitmali ich ketarda shulardan birini ishlatish kerak.

Miqdorlar uchun Dorilar bo'limiga qarang.

Amyobiaz va Lyambliozga Qarshi Dorilar

Amyobalar tufayli ichketarda axlat ko'pincha ko'p shilimshiqli yoki bir oz qonli bo'ladi. Ko'pincha ichaklar tortishib og'riydi, ammo bir oz isitma bo'lishi ham mumkin. Amyobali ich ketish Metronidazol yoki Tinidazol bilan davolanadi.

Tinidazol (Tiniba, Fazijin).

Ushbu antibiotik lyamblioz va amyobiazga qarshi yaxshi foyda

beradi. U bolalarda ham ishlatilishi mumkin.

Ushbu dorini qabul qilish davrida spirtli ichimliklarni iste'mol qilmang. 250; 500 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

Lyambliozga qarshi:

Kattalar: 2 g. bir marotaba.

Bolalar: har bir kilo uchun 50 mg.

dan bir marotaba (eng yuqori miqdori kuniga 2 g.).

Amyobiazga qarshi

Kattalar: 3 kun davomida bir mahal 2 g. dan.

Bolalar: har bir kilo uchun 60 mg. dan 3 kun davomida kuniga bir mahal (eng yuqori miqdor kuniga 2 g.)

Metronidazol (Trixopol, Flagil, Metrogil, Klion, Efloran).

Ushbu antibiotik lyamblioz, amyobiazlarni davolashda foydalidir. Shuningdek, u oshqozon, ichak yaralarini davolovchi antibiotik sifatida ham ishlatiladi (321 - betga qarang). Dorining qabuli vaqtida spirtli ichimlik ichmang.

Homiladorlikning birinchi 3 oyida bu dorini ishlatmang. 200; 250; 400; 500 mg.li tabletkalarda chiqariladi.

Lyamblioz:

Kattalar: 250 mg. dan kuniga 3 mahal 5 kun davomida.

Bolalar:

8-12 yoshdagi bolalar: 125 mg. dan kuniga 3 mahal.

3-7 yoshdagi bolalar: 60-100 mg. dan kuniga 3 mahal.

3 yoshgacha bolalar: 10-60 mg. dan kuniga 3 mahal (har bir kilo uchun 5 mg. bo'ladi).

Amyobiaz:

Kattalar: 750 mg. dan kuniga 3 mahal 10 kun davomida Bolalar:

10-12 yoshdagi bolalar: 400-500 mg. dan kuniga 3 mahal

7-9 yoshdagi bolalar: 300-375 mg. dan kuniga 3 mahal

4-6 yoshdagi bolalar: 225-250 mg. dan kuniga 3 mahal

2-3 yoshdagi bolalar: 165-200 mg. dan kuniga 3 mahal

1-2 yoshdagi bolalar: 150 mg. dan kuniga 3 mahal

4-12 oylik chaqaloqlar: 90-125 mg. dan kuniga 3 mahal

0-3 oylik chaqaloqlar: 50 mg. dan kuniga 3 mahal.

Furazolidon (Nifolidon, Apzon, Furokson).

Bu dori lyamblioz, vabo va qonli ich ketishiga qarshi ta'siri bor - lekin boshqa dorilarga nisbatan foydasi

kamroq. ***U homilador ayollar va bolalarda ham ishlatilishi mumkin.***

50; 100 mg. li tabletkalar.

15 ml. da 50 mg. li suyuqlik va boshqa ko'rinishida chiqariladi.

Miqdori:

Kattalar: 100 mg. dan 5 kun davomida kuniga 4 mahal.

Agar lyamblioz degan shubha bo'lsa, 7-10 kun davomida davolang.

1 oylik va undan katta bolalar: har bir kilosi uchun 1,5-2,0 mg. dan 5-7 kun davomida kuniga 4 mahal .

10-12 yoshdagi bolalar: 50 mg. dan kuniga 4 mahal.

7-9 yoshdagi bolalar: 40 mg. dan kuniga 4 mahal.

4-6 yoshdagi bolalar: 30 mg. dan kuniga 4 mahal.

1-3 yoshdagi bolalar: 20 mg. dan kuniga 4 mahal.

7-11 oylik chaqaloqlar: 15 mg. dan kuniga 4 mahal.

2-6 oylik chaqaloqlar: 8-10 mg. dan kuniga 4 mahal.

26. ICH QOTISHI (QABZIYAT)

Turli xil ich yurgizuvchi va yumshatuvchilarni ishlatish yoki ishlatmaslik haqida 83 - betda aytilgan. Odamlar ich yumshatuvchi dorilarni shundoq ham keragidan ortiq ishlatishmoqda.

Ular faqat, ich juda qotib ketgan va ichni bo'shatish uchun odam og'riqdan qiynaladigan paytdagina ishlatilishi kerak. Ichi ketayotgan, ichagi og'riyotgan yoki suvsizlangan odamga ich yumshatuvchilarni hech qachon bermang.

Ich yumshatuvchilarni 2 yoshdan kichik bolalarga ham bermang.

Umuman olib qaraganda, axlatni eng yaxshi yumshatuvchilar bu ko'p tolali ovqatlar: sabzavotlar, olma, olxo'ri, qovun kabi mevalar. Ko'p suyuqlik ichish (kuniga 8 piyola suv) ham yordam berishi mumkin.

Sano (Kassiya) o'simligi

Ushbu o'simlikni har kuni ichmasligingiz kerak. Agar har kuni ichsangiz unga o'rganib qolishingiz mumkin, lekin haftada ikki mahal ichishingiz mumkin.

Miqdori: 0.5-1 choy qoshiq bargini qayna- tilgan 200 ml. suvga damlab iching.

Magniy tuzi (Sol Amarum).

Oq kukun yoki kristal ko'rinishida bo'ladi. Magniy Sulfat 25 % li ampulalarda ham chiqariladi. Tarkibida 0,25 g. magniy sulfat bor. Agar suv bilan

aralashsangiz, ichsa bo'ladi.

Miqdori:

Bu dori achchiqligidan quyidagi miqdorni bir piyola sharbat bilan aralashtirib iching. Och qoringa ichilganda yaxshi ta'sir qiladi.

Kattalar: 5 g.

Bolalar (har bir kilo uchun 0,25 g.)

6-12 yoshdagi bolalar: 3 g.

2-6 yoshdagi bolalar : 2 g.

2 yoshga to'lmagan bolalarga bermang.

Bisakodil (Dulkolaks)

5; 10 mg. li shamchalar ko'rinishida ishlab chiqariladi.

O'q ko'rinishidagi bu dori orqa peshovga qo'yiladi. Ichakni yurgizadi va axlat chiqishini osonlashtiradi. Shamchani qo'yganingizdan so'ng 15-30 minut yotish shamchani tushib ketishidan saqlaydi. ***Dorini haftasiga ikki martadan ortiq ishlatmang. Agar ularni ko'p ishlatsangiz, organizm ularga o'rganib qoladi.***

Dori ko'pincha 1 soat ichida ta'sir qila boshlaydi.

Miqdori:

Kattalar va 12 yoshdan katta bolalarga: bitta 10 mg. li shamchadan. 2-12 yoshdagi bolalarga: bitta 5 mg. li shamchadan.

Mineral yog'.

Bu ko'pincha bivosili (gemorroy) bor, axlati qattiq va og'riq bilan keladigan odamlarda ishlatiladi. Lekin haqiqatda u axlatni yumshatmaydi, balki yog'laydi. Tolalari ko'p bo'lgan sabzavot va mevalarni iste'mol qilgan yaxshiroqdir.

Miqdori: kattalar va 12 yoshdan katta bolalar: kechki ovqatdan 1 soat so'ng 2-3 choy qoshiq iching. 5-11 yoshdagi bolalarga: 1-2 choy qoshiq bering. Ovqat bilan birga ichmang, chunki yog' ovqatdagi ba'zi vitaminlarni o'ziga tortib oladi.

OGOHO BO'LING: *Yotganingizda ichmang.*

5 yoshdan kichik bolalar va homilador yoki emizikli ayollar, joyidan tura olmaydigan bemorlar va yutishga qiynaladigan odamlarga bermang.

Glitserin Suppozitoriy (shamcha).

Bular orqa peshovga qo'yiladigan dorilardir. Ular asta ichaklarni yog'laydi va axlatning tashqariga chiqishini osonlashtiradi. Bu dori bolalarga ham ishlatilishi mumkin.

Shamcha yoki suyuq ko'rinishlarida bo'ladi.

Miqdori:

Kattalar va 6 yoshdan katta bolalar: 3 g. li shamcha yoki 5-15 ml. ho'qna-klizma sifatida.

6 yoshgacha bolalar: 1-1,5 g. li

shamcha yoki

2-5 ml. ho'qna-klizma sifatida.

27. QURTLAR (GIJJALAR)

Qurtlarni yo'qotish yetarli emas. Shaxsiy va jamoa tozaligi talablariga rioya qilish kerak. Agar oiladagi biror kimsaning qurti bo'lsa, butun oilani davolash yaxshidir.

Mebendazol (Vermoks, Vormnil, Vormizol, Vormin).

Ko'pincha 100 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Ushbu dori ankilostoma, qilbosh gijja, askarida, ostritsa, strongiloidoz va boshqa qurtlarga qarshi ishlatiladi. Shuningdek, dori trixinellyozda ham biroz foydali bo'lishi mumkin. Og'ir qurt infeksiyalarning davolanishida ichakda biroz og'riq va ich ketish hollari kuzatilishi mumkin, ammo salbiy ta'sirlar ko'p uchramaydi.

EHTIYOT BO'LING: *Mebendazolni homilador va 2 yoshga kirmagan bolalarga bermang.*

Miqdori:

100 mg. li tabletkalar ishlatilganida: Kattalar va bolalarga bir xil miqdorda bering.

Askarida, qilbosh gijja va strongiloidozlarga qarshi: bitta tabletkani kuniga 2 mahal (ertalab va kechki payt) 3 kun davomida (hammasi bo'lib 6 tabletkaga) ichiring.

Ostritsaga qarshi: 3 hafta davomida haftada bitta tabletkadan ichiriling.

Pirantel (Gelmintoks, Kombantrinum).

125; 250 mg. tabletkalarda chiqariladi.

Ushbu dori ankilostoma, qilbosh gijja, askarida, ostritsaga qarshi ishlatiladi.

Salbiy ta'sirlari kam, lekin bosh og'risi, ko'ngil aynishi va ich ketishi mumkin.

EHTIYOT BO'LING: Piperazin bilan birga ichmang.

Miqdori:

Har bir kilo uchun 10 mg. dan bir mahal berasiz. Shuningdek:

Kattalar: 500-750 mg. bir marta

Bolalar:

8-12 yoshdagi bolalar: 200-350 mg. bir marta

4-7yoshdagi bolalar: 150-200 mg. bir marta

1-3yoshdagi bolalar: 100-125 mg. bir marta

6-12 oylik chaqaloqlar: 75-90 mg. bir marta

3-6 oylik chaqaloqlar: 50 mg. bir marta

Piperazin Adipinat

1 ml. da- 50 mg. suyuq dori shaklida chiqariladi.

Ogoh bo'ling: Tutqanoq kasaligiz bo'lsa, bu dorini ichmang. Boshqa dori ishlating.

Miqdori:

Askaridozni davolash uchun piperazin miqdori: Har bir kilo uchun 75 mg. kuniga bir marta.

500 mg.li tabletka yoki 1 ml. - 50 mg. dan suyuq dorini har kuni bir marta 2 kun davomida bering.

kattalar: 3500 mg. (3,5 g.)

8-12 yoshdagi bolalar: 2500 mg. (3 osh qoshiq)

3-7 yoshdagi bolalar: 1500 mg. (2 osh qoshiq)

1-3 yoshdagi bolalar: 1000 mg. (1 (1/3) osh qoshiq)

1 yoshgacha bolalar: 500 mg. (2/3 osh qoshiq)

Albendazol*

Ushbu dori O'zbekistonda topilmasligi mumkin. 200 va 400 mg. li tabletkalarda chiqariladi. Ta'siri mebendazol kabi, ammo ko'pincha qimmatroq bo'ladi.

U ankilostoma, qilbosh gijja, strongiloidoz, askarida, lentasimon qurt, exinokokkoz, ostritsalariga qarshi kurashadi, salbiy ta'sirlari kam uchraydi.

EHTIYOT BO'LING: Albendazolni

homilador ayollarga bermang.

10-15 mg.

Miqdori:

1 yoshli bolalar va kattalarga bir xil miqdorda bering.

- 12 oylik bolalar: 200 mg. dan ishlatilg.

Ostritsa, askarida, qilbosh gijja, ankilostomalarda: 400 mg. (2ta tabletka), bir marta

Lentasimon qurt: 400 mg. dan har kun bir mahal, 3 kun ichasiz.

Strogiloidoz: 400 mg. (2 tabletka) kuniga 2 mahal 3 kun davomida ichiladi va bir haftadan so'ng muolaja takrorlanadi.

Exinokokkoz: 400 mg. dan kuniga 2 mahal ichib boriladi. 1 oy davomida iching, 2nchi oy dam olasiz, keyingi oy yana ichasiz.

Odama jarroh yordami kerak. Agar exinokokk tarqalib ketgan bo'lsa va operatsiya qilishning imkoniyati bo'lmasa, quyidagi davolash tartibini tavsiya qilamiz:

400 mg. dan kuniga 2 mahal 1 oy davomida iching, so'ng 2-4 hafta dam oling va yangi oydan davoni takrorlang. Umuman davolash tartibini 8 martagacha takrorlash mumkin.

Bolalar uchun: har bir kilo uchun

Prazikvantel (Azinoks, Beltrizid). 150 mg. li va 600 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

EHTIYOT BO'LING: Homilador ayollar va 3 yoshgacha bo'lgan bolalar prazikvantel ichmasliklari kerak. Emizikli ayollar dorini qabul qilishi mumkin, lekin oxirgi qabulidan so'ng 72 soat davomida bolalarini emizmasliklari kerak (sutni sog'ib, to'kib yuboring).

Salbiy ta'sirlari: Prazikvantel charchoq, bosh aylanishi, bosh og'rishi va ishtaha yo'qolishi kabilarga olib kelishi mumkin, ammo lentasimon qurtlarni davolanishida ishlatiladigan kichik miqdorlarda salbiy ta'sirlar kam uchraydi.

Lentasimon (Tasmasimon) qurtlarning ko'p turlariga, jumladan, qoramol va cho'chqa lentasimon qurtlari ham ularga qarshi ishlatiladi.

Miqdori: (har bir kilo uchun 10 mg. kuniga bir marta). Faqat bir marotaba qabul qiling.
600 mg.li tabletkalar ishlatilganida:
Kattalar: 600 mg.
8-12 yosh bolalar: 300 mg.
4-7 yosh bolalar: 150 mg.

Kalta lentasimon(tasmasimon) qurtlarga qarshi ko'proq miqdor ishlatiladi:

Faqat bir marotaba qabul qiling.
kattalar: 1500 mg.
8-12 yoshdagi bolalar: 600 mg.
4-7 yoshdagi bolalar: 375 mg.

Niklosamid (Fenasal)

Ko'pincha 500 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Niklosamid lentasimon qurtlarga qarshi eng yaxshi doridir. U ichakdagi lentasimon qurtlarning ko'p turlariga qarshi kurashadi, ammo ichakdan tashqarida joylashgan kistalarga qarshi emas.

Lentasimon qurtlarga qarshi niklosamid miqdori:

Faqat bitta miqdornigina yaxshilab chaynab yuting. Dorini ichishdan 2 soat oldin yoki keyin ovqatlanmang. Klizma qilish lentasimon qurtlardan qutulishga yordam berishi mumkin.

kattalar va 8 yoshdan katta bolalar: 2 g. li dorini chaynab ichilsin.
2-8 yoshdagi bolalar: 1 g.
2 yoshgacha bolalar: 500 mg.

Tiabendazol*

Ushbu dori O'zbekistonda hali bo'lmasligi mumkin.

Ko'pincha 500 mg. li tabletkalar yoki mikstura (5 ml. da 1 g.) holida bo'ladi.

Tiabendazol, mebendazol yoki al-

bendazolarga nisbatan ko'p salbiy ta'sirlarga sabab bo'lgani tufayli uni faqat yuqorida aytilgan dorilar topilmaganda yoki qurtlar ichakdan tashqarida bo'lgan hollarda ishlatish kerak.

U ankilostoma, qilbosh gijja va strongiloidozlar guruhiga kiruvchi boshqa qurtlarga qarshi ishlatiladi. U, shuningdek, askarida va os-tritsalarda ham ishlatiladi, ammo piperazinning salbiy ta'sirlari kamroqdir. U yordam berishi mumkin.

OGOHO BO'LING: Tiabendazol askaridaning tomoqqa qarab chiqishiga sabab bo'lishi mumkin. Bu esa nafas olishni qiyinlashtirishi mumkin.

Shuning uchun, agar siz bemorda boshqa qurtlardan tashqari askarida ham borligini taxmin qilsangiz, tiabendazolni berishdan oldin uni avval piperazin bilan davolash oqilona bo'ladi.

Salbiy ta'sirlari: Tiabendazol ko'pincha charchoq, o'zini kasaldek his qilish va ba'zan qayt qilishlarga olib kelishi mumkin.

Miqdori:

(har bir kilo uchun 50 mg. hisobidan ichiladi): 500 mg. li tabletkalar yoki 5 ml. dagi 1 g. mikstura shaklida chiqariladi.

3 kun davomida 2 mahal bering.
Tabletkalarni chaynab ichish kerak.

Bir martalik miqdori:

kattalar: 1500 mg.

8-12 yoshdagi bolalar: 500 mg.

4-7 yoshdagi bolalar: 375 mg.

1-3 yoshdagi bolalar: 250 mg.

6-12 oylik chaqaloqlar: 150 mg.

3-6 oylik chaqaloqlar: 75 mg.

28. GEMORROY (BAVOSIL)

**Gidrokortizon 1 % li Maz(surtma),
Gidrokortizon shamchalar,
Benzokain (Anestezol shamchasi),**

Anestezin mazi(surtmasi) 5

%-10% li,

Novokain shamchasi,

Troksevazin 2 % li.

Ushbu dorilar gemorroy (Bavosil) og'rig'ini pasaytiradi. Axlalni yumshatuvchi parhezlariga rioya qilish muhimdir. Ich qotishi haqida 715-betga qarang.

Miqdori:

Shamcha: Shamchani ichingiz kelganidan so'ng va yotishdan avval orqa peshovga qo'ying.

Krem: Ich kelgandan so'ng va yotishdan avval gemorroy ustiga surting.

29. VAGINITGA QARSHI DORILAR

Qindan chiqadigan suyuqlik (ajramalar), qichishish va noqulayliklarning sabablari turli xil infeksiyalar bo'lishi mumkin. Bulardan eng ko'p uchraydiganlari trixomonoz, mog'or, kandidamikoz va bakteriyalardir. Tozalik va spirtli, suvli purkashlar (sprinsevaniyalash) ko'p infeksiyalarga qarshi ta'sir qiladi. Maxsus dorilar ham quyida berilganidir.

A. Po'panak (zamburug', kandidamikoz)

Ko'pincha qichishish va achishish hamda bir oz ajralmalarning chiqishiga olib keladi.

Osh sirkasi (uksus)

70 % li sirka (osh sirkasi).

1 choy qoshiq 70 % li osh sirkasini bir litr qaynatilgan suv bilan aralashtiring. So'ng kuniga 1-3 marta bir hafta davomida, so'ng har ikki kunda bir yana bir hafta davomida qinni yuving. Bu ayniqsa, qindagi bakterial infeksiyalarga qarshi yaxshi kurashadi.

Klotrimazol (Kanesten, Lotrimin, Yenamazol).

Qin tabletkalari: 100; 500 mg.

Qin kremi: 1 % li.

Miqdori:

Qinga 7 kecha tabletka qo'yib yoting.

Agar krem ishlatilayotgan bo'lsa, 7 kun davomida (taxminan 50 mg.) kremni yotishdan avval qinga qo'yib turing.

Nistatin (Mikostatin mazi(surtmasi))

Krem (yoki tabletkalar)ni 14 kun davomida kuniga ikki mahal qinga qo'yib turing. Klotrimazolga nisbatdan foydasi kamroq.

Borat kislota - faqatgina qinga ishlatiladi. U hech qachon ichilmasligi kerak!

Sizga dorixona xodimi uni qindagi boshqa narsalar bilan davolab bo'lmaydigan yoki boshqa davolanish usullarining iloji bo'lmagan hollarda tavsiya etishi kerak va zamburug'(kandidamikoz) ga qarshi ishlatiladi.

Miqdori:

homilasi yo'q ayollar: 600 mg. li shamcha, kapsulani 14 kun davomida kuniga ikki mahal qinga qo'yishi kerak (**bolalardan uzoqroqda saqlang va hech qachon ichmang**).

Flukonazol (Diflyukan)

Bu qimmat, lekin juda foydali va oson ishlatiladigan doridir.

50; 100; 150; 200 mg. li kapsulalarda chiqariladi.

Miqdori:

150 mg. ni faqat bir marotaba ichiladi.

B. Bakterial Vaginit va Trixomonoz.

Dorini qabul qilish davomida spirtli ichimlik ichmang va uni homiladorlikning dastlabki 3 oy davomida ishlatmang. Iloji bo'lsa homiladorlik vaqtida qabul qilmang. Uning o'rniga Klotrimazol (Kanesten, Lotrimin, Yentamazol) larni ishlatishga harakat qiling.

Tinidazol (Tiniba, Fazijin)

Bu dorini qabul qilish davrida spirtli ichimliklarni iste'mol qilmang.

250; 500 mg. li tabletkalarda chiqariladi.

Miqdori:

Trixomonoz va yengil bakterial vaginitda:

2 g., bir marotaba

Bakterial vaginitda:

0,5 g. dan kuniga 2 mahal 5 kun

iching.

Metronidazol (Trixopol, Flagil, Metrogil, Klion, Efloran). Qin tabletkalari:

200; 250; 400; 500 mg. li bo'ladi.

Miqdori:

500 mg. 7 kun davomida, kuniga ikki mahal qinga qo'yiladi. Ichiladigan 0.5 g. li tabletkasi 7 kun davomida 1 tadan kuniga 2 mahal ichiladi.

30. TANOSIL KASALLIKLARI

Gonoreya (So'zak) va Xlamidiaga qarshi dorilar: 18 bob, 437-440-betlarga qarang. **Ushbu ikki kasallik bitta odamda bir vaqtning o'zida bo'lishi mumkin, ba'zan ularni belgilariga qarab ajratish qiyindir. Ko'pincha bu kasalliklarning ikkalasida ham ushbu dorilar ichiladi.**

Xlamidiozga qarshi dorilar (bittasini ishlating).

Tetratsiklin^{***} (Reverin) 500 mg. 7 kun davomida kuniga 4 mahal.

Doksitsiklin^{***} (Vibramitsin) 100 mg. 7 kun davomida kuniga ikki mahal.

Eritromitsin (Erik, Ertromsin,

llozon) 500 mg. 7 kun davomida kuniga 4 mahal.
yoki

***** Homiladorlikda qabul qilmang.**

Azitromitsin (Sumamed)

1,0 g faqat bir marotaba ichiladi.

Ushbu dorilarni qabul qilishdan avval ular haqidagi ma'lumotga - Dorilar bo'limiga qarang. **Oldida**^{***} **shunday belgi ishlatilgan dorilar homiladorlikda ichilmasligi kerakligiga e'tibor bering.**

Quyidagi kasalliklar shu infeksiyalar sababli kelib chiqadi:

Uretrit - siydik chiqarish kanalining yallig'lanishi.

Servitsit - bachadon bo'ynining yallig'lanishi.

Salpingit - dori miqdorlari haqida 18-bob, 451-betga qarang.

Epididimit - (moyak ortig'ining yallig'lanishi).

Gonoreya (So'zak)ga qarshi quyidagi dorilar **Xlamidiozga** qarshi dorilardan **biri bilan** birgalikda ishlatilishi kerak.

Gonoreya (So'zak)ga qarshi (bittasini ishlating) Seftriakson (Rotsefin, Lendatsin, Oframaks) 125 mg.

muskulga qilinadigan ukol, faqat bir marotaba ishlatiladi.

Sefiksım (Sefopan) 400 mg. faqat bir marotaba ichiladi.

Ofloksatsın* (Tarivid) 400 mg. faqat bir marotaba ichiladi.

Yoki

Siprofloksatsın* (Sifloks, Sipro, Siprolet, Tifloks, Sefobak, Siteral) 500 mg. faqat bir marotaba ichiladi.

Metronidazol (Trixopol, Flagil, Metrogil, Klion, Efloran) qabul qilmang.

31. PAPILOMATOZ

Podofillin (Podofilinum)

Podofillin (Podofillinum) 10-25 % li suyuqlik ko'rinishida chiqariladi.

U odatda jinsiy a'zoldagi so'gallarni kamaytirish uchun ishlatiladi. Podofillin sog'lom teriga salbiy ta'sir qiladi, shuning uchun ehtiyotkorlik bilan ishlatilishi kerak. Dorini ishlatishdan avval so'gallar atrofidagi teriga Vazelin yoki boshqa yog'li maz(surtma) surtsangiz yaxshi bo'ladi. (Bu ayniqsa erlik olatidagi teri kabi so'galga tegishi mumkin bo'lgan sog'lom teri uchun muhimdir.)

Suyuqlikni surting va u quri-

sin. Uni 3-6 soatdan so'ng yuvib tashlang. Muolaja keyingi haftasiga qaytarilishi mumkin. Odatda bir necha haftalik muolajalar qilinishi kerak bo'ladi.

OGOHO BO'LING: Dori ichilmasligi kerak.

Agar sirtqi salbiy ta'sirlari kuchli bo'lsa, dorini boshqa ishlatmang. Podofillin qonayotgan so'gallarda, homilador va emizikli ayollarda ishlatilmasligi kerak.

Dixloratsetat kislota

Ko'pincha tiniq suv ko'rinishida chiqariladi.

Podofillin topilmagan joylarda, so'gallarni kamaytirish uchun dixloratsetat kislota ishlatilishi mumkin. Lekin u sog'lom terini shikastlashi mumkin, shuning uchun ehtiyotkorlik bilan ishlatilishi kerak.

So'gal atrofidagi terini Vazelin yoki boshqa yog'li maz(surtma) bilan himoya qilishingiz lozim.

Katta va yo'g'on so'gallardagi o'lik qatlamni ehtiyotkorlik bilan kesib tashlang. Tish tozalagich yordamida so'galga kislotadan kichik tomchi tomizing.

Tish tozalagichning uchi bilan kislotani so'gal ichiga biroz ishqalab kiring. Bir necha davolash muola-

jalari kerak bo'lsa mustaqil ravishda har haftada qaytarilishi mumkin.

OGOHO BO'LING: Kislota jiddiy kuyishlarga olib kelishi mumkin. Qo'l terisi va terining sog'lom joylarini kislotadan saqlang va tegib ketgan paytlarda zudlik bilan o'sha joyni toza suvda yuving.

32. HOMILADORLIKDAN SAQLAYDIGAN DORILAR

Ichiladigan dorilar. Masalan: Levonorgestrel + Etinilestradiol (Rigevidon, Ovidon, Triziston, Mikrogenon, Trikvilar va boshkalar).

Quyidagi dorilarni O'zbekistonda topolmaysiz. Bu dorilar bepul beriladi. Hozirgi paytda yangi dorilar paydo bo'layotgani tufayli boshqa dorilarni topishingiz mumkin.

E'tibor bering:

Miyaga qon quyilgan, tromboflebit, yurak infarkti, ko'krak bezi raki, yuqori qon bosimi va sariq kasalligi bor ayollar bularni ichmasligi kerak.

Emizikli ayollar yoki bu dorilardan boshi og'riydigan, qon bosimi ko'tariladigan yoxud yoshi 40 dan oshgan ayollar faqat progesteronli dorilarni afzal ko'rishlari mumkin - 4-guruhga qarang.

Homiladorlikdan saqlovchi ichiladigan dorilarning ishlatilishi, xavfi va ehtiyot choralari haqida 515-519-betlarda berilgan. Quyidagi ma'lumot har bir ayol uchun kerakli dorini tanlash haqidadir. Kontratseptiv dorilar tarkibida 2 xil gormon bor, ular ayol organizmi hayz davri davomida ishlab chiqaradigan gormonlarga o'xshash. Ushbu gormonlar Estrogenlar va Progesteronlardir.

Har xil nomdagi kontratseptivlarda shu ikki gormon turli miqdorda bo'ladi. Umuman, tarkibida ikkala gormon ham ozroq miqdorda bo'lgan dorilar ko'p ayollar uchun xavfsizroq va foydaliroqdir.

Estrogenni 0,030-0,035 mg. dan boshlab iching. Progesteronlar: Levonorgestrel, Gestoden, Norgestimate, Desogestrel. Ko'p ayollar 1- yoki 2- guruh dorilari bilan boshlashlari kerak.

1 - Guruh. Tarkibida estrogen va progesteronlarning kam miqdorida bo'lgan dorilar.

**Brevikon 1+35,
Norinil 1+35,
Orto-Novum 1/35,
Ovysmen 1/35,
Brevinor,
Modikon,**

**Ovkon,
Ovysmen,
Loestrin 1/20**

1- guruh dorilarining kamchiligi shuki, ular hayzlar orasida dog'lar paydo qilishi mumkin, dorini ichishda hatto bir marta esdan chiqib qolganida ham bo'yida bo'lib qolish xavfi tug'iladi.

**Logunon,
Sinofaze,
Trinordiol,
Trinovum,
Tikuilar,
Tifazil.**

Ushbu tabletkalar tarkibidagi gormonlar miqdori har kuni o'zgarib turadi, shuning uchun ularni bir tartibda ichish zarurdir. Dorilarning ta'sirini oshirish va miyaga qon quyilishining oldini olish uchun, gormonlar miqdori kam bo'lgan dorilarni har kuni bir xil vaqtda ichish muhim. Agar dog'lar paydo bo'lishi 3-4 oydan so'ng ham davom etsa, dorilarni 2-guruh dorilariga almashtirishingiz mumkin.

Agar hayzlar orasida qon kelish hali ham kuzatilsa, 3 - guruh dorilaridan ishlatib ko'ring. Odatda, homiladorlikdan saqlovchi dorilarni ichuvchi ayollarning hayz davrida qon kamroq keladi.

Bu kamqon ayollarga yordam berishi mumkin. Lekin, agar

ayolning hayzi oylab kelmasa yoki hayzi davomida juda oz miqdorda qon kelsa, u Estrogeni ko'proq, 3-guruhdagi dorilardan qabul qilishi mumkin.

**2 - Guruh. Progesteroni ko'proq,
Estrogeni ozroq dorilar**

Hayz davrida qon ko'p keladigan yoki hayz boshlanishidan avval ko'kraklari og'riydigan ayollar tarkibida estrogeni kamroq, ammo progesteroni ko'proq dorilardan ichishi kerak.

**Lo-Femenal,
Lo-Ovral,
Mikrogunon 30,
Mokrovlar,
Nordett.**

Husnbuzarlari bo'lgan yoki qo'ltig'i va jinsiy a'zosida tuki ko'p bo'lgan ayollarga ushbu 2-guruh dorilarni ishlatish maslahat berilmaydi.

**3 - Guruh. Estrogeni ko'proq
dorilar. Bularning ko'pida progesteron
miqdori ham ko'proq
bo'ladi.**

Hayzi kelmayotgan yoki dog' bo'lishi davom etayotgan yoki boshqa xil dorilarni ichishdan avval homilador bo'lib qolgan ayollar estrogeni ko'proq bo'lgan dorilarni ichishi mumkin. Masalan:

**Minovlar,
Norlestrin,
Ovkon 50,
Femenal,
Egynon,
Nordiol,
Ovral,
Primovlar,
Neogynon,
Ovulen,
Demulen 1/50.**

Bular terda dog'ni hosil qilmaydi. Lekin estrogenga boy bo'lganligi sababli, juda kam hollarda ishlatiladi.

4 - Guruh, faqat progesteroni bor tabletkalar.

Emizikli ayollar yoki oddiy dorilardan boshi og'riydigan, qon bosimi ko'tarilgan yoki yoshi 40 dan oshgan ayollar faqat progesteronli dorilarni afzal ko'rishlari mumkin.

**Femulen,
Mikronor,
Mikrolug,
Mikronovum,
Ovrett.**

Ushbu dorilar har kuni bir xil vaqtda hatto hayz davrlarida ham ichilishi kerak. Lekin bu dorini ichganda hayz davridagi qon keli-shi odatiy emas. Shuningdek dorini ichishni unutib qo'yilganda homiladorlik xavfi yuqoriroq.

Prezervativlar: "Nirod" va boshqalar.

Prezervativlarning turlari juda ko'p. Ba'zilari maxsus yog'langan, rangli, ba'zilari esa spermitsidli bo'ladi.

Ko'shimcha qilib aytish mumkinki, prezervativlar nafaqat homiladorlikning oldini olishga yordam beradi (ayniqsa, spermitsidli-lari), balki jinsiy aloqa orqali yuqadigan (tanosil) kasalliklardan ham saqlaydi, OITS ham shular jumlasidandir. Ko'pchilik prezervativni homiladorlikdan saqlovchi boshqa usul bilan birgalikda ishlatishadi.

Prezervativlarning ishlatilishi hususida 20-bobda aytilgan.

Bachadon ichki spirallari: Kopper-T va boshqalar.

Bachadon ichi spirallari to'g'risida ma'lumot olish uchun 521-betga qarang. Ularning bir necha turlari mavjud: Kopper-T va Kopper 7, yana biri Progestazert deb nomlanadigan spiral turi boshqalarga nisbatan qisqaroq muddatda almashtirilishi kerak.

Dalkon Shild deb nomlanadigan spirallar esa ko'plab muammolarga olib kelishi sababli ishlatilmasligi kerak.

Bachadon ichi spirallari avval homilador bo'lmagan ayollar tomonidan ham ishlatilishi mumkin, ammo infeksiya tushib qolsa ayolning keyinchalik homilador bo'lishi ancha qiyinlashadi.

Spiral ayolning hayz siklining har qanday davrida qo'yiladi.

Ukol qilinadigan kontratseptivlar:

Depo Provera, Provera va boshqalar.

Ukol qilinadigan kontratseptivlarning tarkibida Progesteron deb ataladigan gormon bor.

U ichiladigan dorilarda ishlatiladigan gormon bilan bir xil. Ukol qilinadigan kontratseptivlar ko'p mamlakatlarda ishlatilmoqda.

Hozirga kelib ko'p odamlar ularning xavfsizligiga ishonmoqdalar, lekin homiladorlikdan saqlanish uchun ishlatiladigan dorilarni kassalligi tufayli qabul qila olmaydigan ayollardan tashqari (346-bet).

Eng ko'p uchraydigan muammolardan biri qindan odatdan tashqari qon ko'p ketishiga olib

kelishi mumkin. Ayolda bir oy davomida qon ketishi yoki umuman qon kelmasligi ham mumkin.

Bunda katta yoshdagi ayollar qon kelmaslikni klimakteriy davri deb o'ylaydilar va dori qabulini to'xtatadilar, buning natijasida homilador bo'lib qolishlari mumkin.

Ukol olishni to'xtatgandan so'ng, ayol bir yoki ikki yil ichida homilador bo'lmasligi mumkin. Agar ukol homiladorlik vaqtida qilingan bo'lsa, bolasi nogiron bo'lib tug'ilishiga xavf ko'proq.

Miqdori:

150 mg., mushakka har 3 oyda ukol qilinadi.

Qalpoqchalar (Diafragma).

Foydaliroq bo'lishi uchun qalpoqchalar (diafragmalar) erkak urug'ini o'ldiruvchi (spermitsidli) krem yoki jele bilan birgalikda ishlatilishi kerak. Diafragmani qinga kimgizishdan avval, diafragma ichiga va chetlariga bir oz krem surting (521-bet).

Kontratseptiv Krem yoki Ko'pik
Kremni ishlatish haqida ko'rsatma, 521-betga qarang.

Kontratseptiv shamlar.

Bu spermitsidli sham tabletkalar bo'lib, ayol ularni qini ichiga, bachadon bo'yinchasi oldiga qo'yadi.

Sham jinsiy aloqadan 15 minut oldin qo'yilishi kerak. (Paketdagi ko'rsatmalarga rioya qiling.) Agar prezervativ ham ishlatiladigan bo'lsa, bu nisbatan ishonchli usuldir.

Implantantlar: Norplant

Barcha kontratseptiv usullar kabi ushbu usulning ham o'ziga yarasha kamchilik va afzalliklari bor.

Implantantlar juda qulay, yuqori ta'sirli homiladorlikdan saqlovchi usuldir. Maxsus tibbiyot xodimi ayol qo'lining yuqori qismining terisi ostiga oltita progesteron gormoni bor kichik naychalarni joylashtiradi. Naylar 5 yil davomida homiladorlikdan saqlaydi, ayol dori ichishni unutib qo'yishdan bexavotir yuradi yoki har 3 oydan so'ng ukol qilinadigan dorilarni olishga bormaydi.

Uchrashi mumkin bo'lgan salbiy ta'sirlari: odatdan tashqari ko'p qon kelishi, bosh og'riq, soch to'kilishi, vazn ortishi, husnbuzarlar chiqishi, kayfiyatning tez o'zgarishi, tushkunlikka tushish, bosh aylanishi, titrash va implantat qo'yilgan joyning og'rishi yoki infeksiyalanishi.

Implantantlarning eng katta

kamchiligi shuki, ularni bir marotaba qo'ygandan keyin olib tashlash qiyin bo'ladi.

Ularni olish uchun maxsus malakaga ega bo'lgan odam kerak. Implantantlarning olinishi qo'yilishidan ancha og'riqli bo'lishi mumkin. Ba'zan ularni olishni biladigan odamni topish mushkul. Jiddiy muammo bo'lsa, 5 yil o'tmasa ham implantantlarni oldirib tashlang.

33. TUG'RUQDAN KEYIN QON KETISHI VA TOKSIKOZ

Tug'ruqdan keyin qon ketishi:

Nazorat qiluvchi dorilarning ishlatilishi haqida 484-betga qarang. Agar yo'ldosh chiqqunga qadar (ammo bola tug'ilgandan so'ng) ko'p qon ketadigan bo'lsa, oksitot-sindan muskulga 1 ml. (5 E.D) ukol qilinishi mumkin.

Yo'ldosh chiqqunga qadar Metilergometrin ishlatmang, chunki u yo'ldosh chiqishiga to'sqinlik qiladi. Yangi tug'ilgan chaqaloqdagi qon ketishga qarshi Vitamin K ishlatiladi (706-bet). K vitamini, ayolda tug'ruqdan keyingi, bola yoki abortdan keyin qon ketganida yordam bermaydi.

Metilergometrin (Metergin).

Ukol qilish uchun ishlatiladigan 0.2 % li eritmasi (1 ml. da 0.2 mg.).

Yo'ldosh chiqqandan keyingi qon ketishning oldini olish va nazorat qilish uchun ishlatiladi.

Ukol qilinadigan metilergometrin-ning miqdori:

Yo'ldosh chiqqanidan keyingi og'ir (400 g.dan ko'p) qon ketishda 1 ampula (0,2 mg.) metilergometrin-dan muskul ichiga ukol qiling (yoki zarur hollarda venaga 1 ampula qilinadi). Miqdor 2 - 4 soatdan so'ng qaytarilishi mumkin, lekin 5 martadan oshiqcha bermang.

Qon ketishning oldini olish yoki kamaytirish (ayniqsa kamqon bo'lgan ayollar) uchun yo'ldosh chiqqandan keyin metilergometrin-dan 1 ampula ukol qiling.

Oksitotsin (Pitotsin)
Ko'pincha 5 E.D. dan 1 ml. li ampulalarda chiqariladi.

Ushbu dori bola tug'ilgandan so'ng, yo'ldosh chiqishidan avvalgi qon ketishini to'xtatish uchun ishlatiladi. Shuningdek u yo'ldosh tushishiga yordam beradi, ammo faqat ko'p qon ketganda yoki yo'ldoshning tug'ilish vaqti cho'zilib ketganda ishlatilishi kerak.

Bola tug'ilgandan keyin onaga beriladigan oksitotsin miqdori:

5 E.D. miqdorida ukol qiling. Agar kuchli qon ketish davom etsa 15 minutdan so'ng yana 5 E.D.ni yuboring.

Homiladorlik toksikozi:

25%li Magniy Sulfat eritmasi ukol-lari (tomir va mushak ichiga yuborish uchun)
Har bir ml. da 250 mg. (0,25 g.) magniy sulfat bor. 12- bob, 304-307-betlarga qarang.

Buni homiladorlik davrida tutqanog'i, shishlari va qon bosimi yuqori bo'lgan ayollarda ishlat-ing (preeklampsiya, eklampsiya).

Miqdori:

(25 % li Magniy Sulfatni ishlatilganida.) 16 ml (4 g) dan muskul ichiga (har dumbaga) ukol qiling (jami 32 ml yoki 8 g) so'ng 16 ml(4 g) miqdorda har 4 soatda bir muskul orasiga chuqur qilib yuboring. Eng yuqori kundalik miqdori 40 g.

33. SHIFOBAXSH O'SIMLIKLARI

E'tibor bering: Homilador va emizikli ayollar quyidagi o'simliklar-ni ichmasligi kerak.

Qo'shimcha ma'lumot 78-81 betlarda topiladi.

Arslonquyruq (*Pustnrik, Leonurus Cardiaca*): Asabiylanishda yordam beradi.

Miqdori: 2 choy qoshiq choynakka solib, 150 g qaynatilgan suvni quyib, 15 minut turgandan keyin, kuniga 3 mahal 1 piyoladan iching.

Bo'ymodaron (*Tsyachelistnik, Achillea Millefolium*): Ichakning o'qtin-o'qtin og'rishi, gastrit va qorin og'rig'idan yordam beradi.

Miqdori: 2-3 choy qoshiq choynakka solib, 150 g qaynatilgan suvni quyib, 15 minut turgandan keyin, kuniga 3 mahal 1 piyoladan iching.

Valeriana tindirmasi (*Valeriana Officinalis*): Asabiylanishdan yordam berishi mumkin. 1:5 nastoykasi bor.

Miqdori: 15-20 tomchi, kuniga 1-3 mahal ichiladi.

Dalachoy (*Trava Zveroboya, Hypericum Perforatum*): Ruhiy tushkunlikdan yordam beradi.

Miqdori: 2-4 choy qoshiq choynakka solib, 150 g qaynatilgan suvni quyib, 15 minut turgandan keyin, kuniga 3 mahal 1 piyoladan iching (asosiy dori dalachoydir, agar kerak bo'lsa Vitamin E ham qo'shing). Ta'sir ko'rish uchun 2 yoki 3 hafta kerak bo'ladi.

Do'lana (*Boyarshnik, Crataegus Oxyacantha*): Yurak yetishmovchiligi (astmasi)dan yordam beradi.

Miqdori: uni maydalab, 2-3 choy qoshiq choynakka solib, 150 gr. qaynatilgan suvni quyib, 15 minut turgandan keyin, kuniga 3 mahal 1 piyoladan iching (vrach nazorati ostida ichilsin).

Katta Zubtutum (*Podorojnik, Plantago Major*): Astma, bronxit, shamollashdan yordam beradi.

Miqdori: 2-4 choy qoshiq choynakka solib, 150 g qaynatilgan suvni quyib, 15 minut turgandan keyin, kuniga 3 mahal 1-2 piyoladan iching.

Karsil kapsula (*O'simlikdan qilingan, Silybum Marianum*): O'tkir va surunkali sariq kasalligida qo'llaniladi.

Miqdori: 35 mg.li kapsula 3-6 tadan kuniga 2 mahal iching

Moychechak (*Romashka, Matricaria Chamomilla*): Ichakning o'qtin-o'qtin og'rishi, gastrit, qorin og'riq va uyqusizlikda yordam berishi mumkin.

Miqdori: 3 choy qoshiq choynakka solib, 150gr. qaynatilgan suvni quyib, 15 minut turgandan keyin, kuniga 3 mahal 1 piyoladan iching.

Jag'-jag' (*Pastushya sumka, Capsella Bursapastoris*): Hayz davridagi og'riqlarda yordam beradi.

Miqdori: 1-4 choy qoshiq choynakka solib, 150 g qaynatilgan suvni quyib, 15 minut turgandan keyin, kuniga 3 mahal 1 piyoladan iching.

Petrushka (*Petroselinum crispum*): Buyrak toshlari uchun yordam berishi mumkin.

Miqdori: 2-5 choy qoshiq choynakka solib, 150 g qaynatilgan suvni quyib, 15 minut turgandan keyin, kuniga 3 mahal 1 piyoladan iching.

Sano (*Kassiya, Senna Acutifolia*): Barglari ich qotishida yordam beradi. Lekin unga o'rganib qolmaslik uchun, ushbu o'simlikni har kuni ichmasligingiz kerak.

Miqdori: 0,5-1 choy qoshiq choynakka solib, 150 g qaynatilgan suvni quyib, 15 minut turgandan keyin, kuniga 1-2 mahal 1 piyoladan iching.

Ehtiyot bo'ling. faqat 2-3 kun davomida iching, bo'lmasa unga o'rganib qolish mumkin.

Soya uni (*Glycine max*): Hayz ko'rishning to'xtashi paytdagi qizib ketishga qarshi yordam beradi.

Miqdori: har kuni 20-60 g dan ovqatda pishirib yeng.

Tirnoqgul (*Kalendula, Calendula Officinalis*): Teri yaralarida yordam berishi mumkin

Tayorlash: 2 choy qoshiqni 150 g qaynatilgan suv bilan aralashtirib, 15 minut tursin. Lattani ho'llab qo'ying.

Yalpiz (*Myata, Mentha piperita*): O't pufagi og'rig'i, ichakning o'qtin-o'qtin og'rishlarida yordam beradi.

Miqdori: 1 osh qoshiq choynakka solib, 150 g qaynatilgan suvni quyib, 15 minut turgandan keyin, kuniga 3 mahal 1 piyoladan iching. Yosh bolalarga bermang.

Qatiq: Ich ketar, tarvoq toshishi, va qindagi qattiq qichishish, oq tusli ajralma (po'panak, kandidamikoz) uchun yordam berishi mumkin.

Miqdori: 125 g kuniga 2 mahal iching. Ozroq shakarsiz qatiqni ham qinga qo'yish mumkin.

Qizil (Shirin) miya (*Solodka, Glycyrrhiza glabra*): Oshqozon, o'n ikki barmoq ichakdagi yaralar, astma va bronxit uchun yordam berishi mumkin.

Miqdori: uni maydalab, 1-3 choy qoshiq choynakka solib, 150 g qaynatilgan suvni quyib, 15 minut turgandan keyin, kuniga 3 mahal 1 piyoladan iching.

Ehtiyot bo'ling: 1 oydan ortiq ichmaslik kerak.

Qora Andiz (Korni Devyasila, Inula helenium): Qurtlarni yo'qotishda yordam beradi.

Miqdori: 1 - 4 choy qoshiq choynakka solib, 150 g qaynatilgan suvni quyib, 15 minut turgandan keyin, kuniga 3 mahal 1 piyoladan iching.

Extiyot bo'ling: Ortiqcha ichmasligingiz kerak!

Qichitqi (Krapiva, Urtica urens): bu o'simlikning barglari buyrak tuz va toshlari uchun foydali.

Miqdori: 2-4 choy qoshiq choynakka solib, 150 g qaynatilgan suvni quyib, 15 minut turgandan keyin, kuniga 3 mahal 1 piyoladan iching.

Fitolizin va Urolesan : bular buyrakdagi toshlarga qarshi.

Miqdori:

Fitolizin - 1 choy qoshiqni 1/2 stakan shirali suvga (qaynab sovutilgan suvga ozgina shakar solingan) aralashtirib, kuniga 3 mahal ovqatdan keyin ichiladi.

Urolesan - 1 choy qoshiq shakar (1 ta oq qand) ga 8-10 tomchi tomizilib, ovqatdan oldin, kuniga 3 mahal ichiladi.